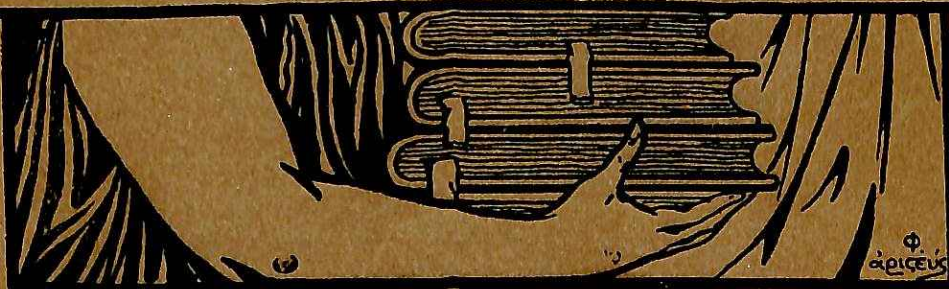

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ Γύρω από τους αγώνες.
ΣΑΡΑΚΕΝΟΣ Δημοτικὸν τραγοῦδι τῆς Ρόδου.
ΑΡΙΣΤ. Ν. ΠΑΝΑΓΩΤΙΔΗ Αἱ ἐφορταὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν.
Γ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ Ἡ ἀνοιξίς.
ΑΔΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Ἡ κόρη τῆς δάφνης.
JOSEPH BEDIER Ἡ ἱστορία τοῦ Τριστάνου καὶ τῆς Ἰζόλδης, συνέχεια.
ΠΕΛΕΑ ΔΙΑΚΙΔΗ Ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος.
ΘΕΜΟΥ ΑΝΝΙΝΟΥ Γελοιογραφικὴ σελίς.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ, ὑπὸ Α. Σ. Ἀρβανιτοπούλου.
ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ Φιλολογικὴ Ζωή.

Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μουσικὴ

Π. Ζ. Ἀθηναϊκὴ Ζωή.

ΜΟΥΚΙΟΥ ΣΚΑΙΟΛΑ Δόγοι καὶ ἀντίλογοι.

Α. Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ Voilà votre homme.

ΚΗΦΙΣΣΟΥ Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝῆ ΕΠΙΣΤΗΜῆ. Αἱ ἐπιδόσεις τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. — Ὁ κ. Σάβας περὶ τῆς κ. Ζενιέ. — Ἡ «Νέα Σιών». — Ὁ Ὀσκαρ Οὐάιλντ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας. — Εὐγένιος Καρ-
[ρίέρ. — Ἀνέκδοτον ποίημα τοῦ Πάε. — Ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία εἰς τὴν Ἰταλίαν. — Γαλλικὸν περιοδικὸν
περὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννη Γ'. — Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ Χάινε. — Ἀλληλογραφία. — Ὀλιγόστιχα.
— Νέα βιβλία.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Προσωπογραφία ὑπὸ Γ. Ν. Ροῦλου, ἐκτὸς τοῦ κειμένου. — Εἰκόνες ἀπὸ τοὺς αγῶνας. —
Ἕλληνες Ὀλυμπιονίκαι Ν. Γεωργαντῆς, Γ. Ὀρφανίδης, Γ. Γεωργιάδης. — Γελοιογραφία Θ. Ἀννίνου. —
Ἐρεχθεῖον. — Ναὸς Ἀθηνᾶς Νίκης.

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος δρ. 25
 „ δι' έξ μήν. „ 13
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25
 „ δι' έξ μήν. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΑΘΗΝΑΙ, 35, ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Τὰ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» καὶ τὰ «ΗΛΥΣΙΑ» δμοῦ ἀντὶ Δρ. 35, Φρ. 37 παραχωροῦνται πρὸς Δρ. 31, Φρ. 32.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΠΛΗΡΟΝΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.—Φρ. 5 κατὰ τὴν ἐγγράφην, Δρ.—Φρ. 5 μετὰ 2 μῆνας καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς μέχρις ἀποπληρωμῆς.

— Πᾶσα αἰτησις πρὸς ἐγγράφην συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ. ἢ ταχ. ἐπιταγὴν. πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35, Ἀθήνας.

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ—ΑΘΗΝΑΣ

Ὅλα τὰ τεύχη τῶν προηγούμενων ἐτῶν πωλοῦνται ὑπερτιμημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ἑλὴν τὴν Ρωσίαν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος. Ὁδὸς rue Pouschkin N° 66.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ εἰς ἑλὴν τὴν Αἴγυπτον ὁ κ. Τριαντάφυλλος Τσιτσέλης Βιβλιοπωλεῖον ὁ «Ἐρμῆς» ἐναντὶ τοῦ Ἀβερωφίου Γυμνασίου.

Δ. Ω Ρ Α

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» κομψότατα χαρτοδεμένοι με χρωματιστὸν ἐξώφυλλον. Ἐκαστος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ 400 σελίδων.

Τόμος Α'. (1900) πρὸς Δρ.—Φρ. 6 ἀντὶ 13

Τόμος Β'.—ΣΤ'. (1901—3) ἕκαστος τόμος » » » 7 » 13

Τόμος Ζ'.—Η'. (1903—4) » » » 9 » 13

Τόμος Θ'.—Ι'. (1904—5). Οἱ δύο οὗτοι τόμοι λογιζονται πρὸς Δρ.—Φρ.

9 ἕκαστος, μόνον διὰ τοὺς ἀγοράζοντας ἑλὴν τὴν σειρὰν. Ἰδιαιτέρως πωλοῦνται πρὸς Δρ.—Φρ. 13.

Νικόλαος Γύζης εἰδικὸν τεύχος τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἑλληνα καλλιτέχνην με 26 εἰκόνας. Δρ.—Φρ. 1 ἀντὶ 2.

Διονύσιος Σολωμὸς τεύχος εἰδικὸν τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν με διαφόρους εἰκόνας. » » 1 » 2.

Τὸ Λεύκωμα τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» » » 1 » 2.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ὡραιότατα δῶρα πρὸς οἰκείους καὶ φίλους.

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ εἶναι ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τὸ τίμημα τῶν παραγγελιομένων ἀποστέλλεται μαζί με τὴν παραγγελίαν διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ,

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

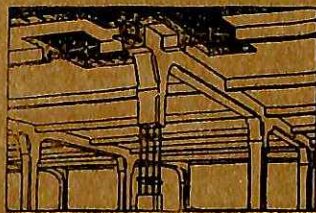
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

5—ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ—5

Μελέται καὶ ἐκτελέσεις μηχανικῶν καὶ οἰκοδομικῶν ἔργων.

Ἐφαρμογὴ συστήματος Hennebique.

Κατασκευὴ γεφυρῶν, ἀφλέκτων οἰκῶν, δαπέδων,

στηλῶν κ.τ.λ. διὰ σκυρροκονιάματος σιδηροπαχοῦς (beton armé) συστήματος Hennebique.

ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ Τῇ ΠΑΓΚΟΣΜΙῳ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900.

Ἀντιπροσωπεῖα ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἐν Παρίσι οἴκου Hennebique.

Αἱ ἐγγράφαι λογιζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Δεκεμβρίου.
 Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
 Ἐν τεύχος ἀποστέλλεται δωρεάν ὡς δῆγμα.
 Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ ὁποῦν ἀποστέλλεται εἰς τὸ γραφεῖον ἐν ἀντίτυπον.

ΤΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ

ΗΕΙΩΘΗΣΑΝ 10 ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΙ-
 ΜΗΘΗΣΑΝ ΔΙΑ ΧΡΥΣΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΩΝ ΤΙΜΗΣ
 ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΗΣ & ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὰ περίφημα ταῦτα μεταξωτὰ τῆς κ. Σπάρτης Καρασταμάτη, τὰ ὑμνηθέντα εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ διαδοθέντα εἰς ὅλον τὸν κόσμον κατέστησαν περιώνυμα διὰ τὴν ἀπαράμιλλον στερεότητά των καὶ τὴν ἐκ καθαρῆς καὶ φυσικῆς μετάξης λεπτεπίλεπτον τέχνην των.

33—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—33

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΕΑΤΟΚΗΡΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ο «ΦΟΙΒΟΣ»,

Ν. ΘΩΝ ΚΑΙ Σ^Α

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΙΔΙΥΘΕΝ ΤΟ 1893

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

Βραβευθέντα διὰ χρυσῶν βραβείων ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων, τῇ Διεδνεῖ

Ἐκθέσει τῆς Κρήτης καὶ τῇ Διεδνεῖ Ἐκθέσει τῶν Ὀλυμπίων.

Στεατοκήρια (Σπερμασέτα) ἀρίστης καὶ πρώτης ποιότητος, χρωματιστὰ δίδυμα, τρυπητὰ καὶ ἐκκλησιῶν, κατασκευαζόμενα ἐξ ὑλικῶν ἀρίστης ποιότητος καὶ διὰ νεωτάτης χημικῆς μεθόδου, δίδουσιν ἄπλετον φῶς, τήκονται ἄνευ σταγόνων καὶ σβύνουσιν ἄνευ ὀσμῆς.

Στεατίνη, παραφφίνη, κηριζίνη, γλυκερίνη, ἐλαιίνη.

Ἀπαντα τὰ ἀνωτέρω προϊόντα εἶνε ποιότητος ἀρίστης καὶ πωλοῦνται εἰς τιμὰς ἀνεπίδεκτους συναγωνισμοῦ.

Ἀνταποκρίται εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Γραφεῖον Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σοφοκλέους, ἀριθ. 2.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον ἐταιρικὸν 20.000.000. — Ἀποθεματικὸν 1.000.000

Ὁμολογίαι φρ. χρ. 2.500.000.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Βόλῳ, Σόρῳ, Καλάμαις, Δονδίνῳ, Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρῳ, Κων/πόλει, Σμύρῃ, Χανίοις καὶ Ἡρακλεῖῳ Κρήτης.

Προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραμματίων, προκαταβολαὶ ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων Τρεχ/νοι λ/σμοὶ ἡγγυημένοι, Φύλαξις χρεωγράφων, Ἐνοικίσεις χρηματοκιβωτίων εἰς ἰδιώτας.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ εἰς χρυσὸν ἢ τραπεζογραμμάτια:

3% εἰς πρώτην ζήτησιν.—3½% ἀπόδοσις μετὰ 6 μῆνας.—4% μετὰ ἐν ἔτος.—5% μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, πρὸς 4%.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμοι 3.	σελ. 4400	δρ. 48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	» 780	» 12
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	» 872	» 10
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Δ. Ι. Ὀλυμπίου	» 360	» 6
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου	» 1087	» 11
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου	» 1100	» 11
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περγάνου	» 1087	» 11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περγάνου	» 1000	» 11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη	» 1146	» 10
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ρ. Ρουσοπούλου	» 1080	» 10

Εὐρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ

Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

RICHARD JOHNSON CLAPHAM & MORRIS L^D

24 — 26 LEVER STREET

MANCHESTER

Ἐμποροὶ καὶ Προμηθευταὶ εἰς τὰ ἑξῆς εἶδη:

Γαλβανισμένοι λαμαρίναι ἴσαι καὶ αὐλακωταί.	Σύρματα σιδηρᾶ, γαλβανισμένα καὶ μή.
Λαμαρίναι μαῦραι.	» χάλκινα, ὀρειχάλκινα καὶ κασσιτερωμένα
Τενεκέδες διάφοροι.	Συρματοφράκται γαλβανισμένοι.
» γαλλικοί.	Σουηδικὸς Σίδηρος.
Μόλυβδος εἰς φύλλα καὶ χελῶνας.	Ἄγκυραι καὶ Ἄλυσσι.
Κασσίτερος.	Κλῖναι διάφοροι.
Χαλκὸς εἰς φύλλα καὶ κύκλους.	Χημικὰ προϊόντα.
Σωλῆνες διὰ κλίνας.	Χρώματα διάφορα.
Σιδηροσωλῆνες διὰ φωταέριον καὶ ὕδωρ.	Ἐλαία.
Σωλῆνες ἐκ χαλκοῦ, ὀρειχάλκου καὶ μολύβδου.	Γλυκερίνη.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

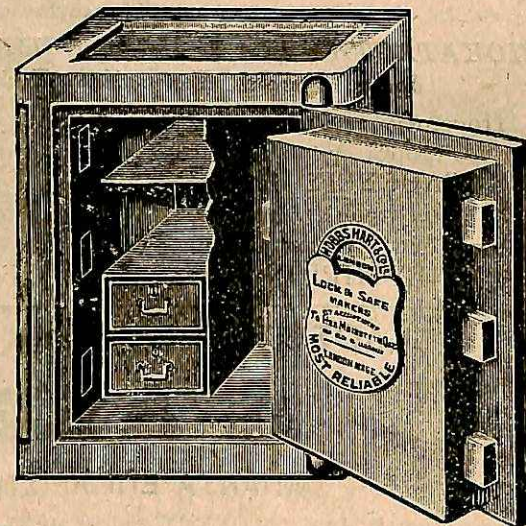
HOBBS, HART & Co. L^{td}.

ΜΟΝΟΚΟΜΑΤΑ

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ, ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΕΙΠΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ ΤΩΝ ΘΥΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Arlington Street, Islington, N.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κουμώσεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

Modes

Ἐρμεῖον, ὅλοι οἱ τελευταῖοι νεωτερισμοί: Φορέματα καὶ Ἐπανωφόρια, Πῦλοι, Στηθόδεσμοι, Ἀσπρόρρουχα: — Ῥάπτρια καὶ Μοδίσται Παρισινὰ Mmes Jeanne, Helène, Alice, Charlotte.

Μαργαρογλυφεῖα

Ἰωάννης Γ. Χαλδούπης ὁδὸς Πανεπιστημίου 69

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, ὁδὸς Φιλελλήνων 4.

Α. Τριανταφυλλίδης, ὁδὸς Ἡπείρου 67.

Βιβλιοδε-εῖα

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Σωτήριος Σωτηρίου . . . . . ἐν Χαλκίδι

Δημ. Χατζηδημητρίου . . . . . ἐν Καρδίτῃ

Θεοδ. Παπαζαχαρίου . . . . . »

Τὰ κομψότερα **Σακάκια** ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα Ἀγγλικά καὶ Γαλλικά ὑφάσματα εἰς τὸ μέγα ἐμποροπραπτικὸν κατάστημα:

ΣΩΚΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὀδὸς Σταδίου 12, (Ἐναντι Βουλῆς).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ Τῇ 1886 ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ Τῇ 1905

ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Κεφάλαιον καταβεβλημένον: **2,000,000** δραχμαὶ

ΑΘΗΝΑΙ — ΣΟΦΟΚΛΕΙΩΝ

Τμήμα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — Ἐκδόσεις ἐπιταγῶν (chèques). — Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί. — Εἰσπράξεις. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων καὶ τιμαλφῶν.

Τμήμα Ταμειυτηρίου. — Ταμειυτήριον 4%. — Μηνιαῖαι καταθέσεις ἀνατοκιστικαί.

Τμήμα Χρηματιστηρίου. — Ἀγοραπωλησίαι χρεωγράφων. — Χρηματιστικαὶ ἐντολαί.

Τμήμα Ἐμπορίου. — Προμήθειαι ἐμπορευμάτων. — Ἀντιπροσωπεῖαι οἰκῶν. — Πληροφορίαι ἐμπορικαί. — Δέρματα κατεργασμένα βυρσοδεψείου Μοσχάτου.

Γενικὸν Πρακτορεῖον ἐν Ἑλλάδι τοῦ «Phénix» ἀσφαλείας κατὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ζωῆς.

Τόκοι καταθέσεων

3	1/2	%	ἀπόδοσις εἰς πρώτην ζήτησιν
3	3/4	%	» μετὰ ἓνα μῆνα
4	0	%	» μετὰ τρεῖς μῆνας
4	1/4	%	» μετὰ ἕξ μῆνας
4	1/2	%	» μετὰ ἓν ἔτος
5	0	%	» μετὰ δύο ἔτη
5	1/2	%	» μετὰ τρία ἔτη καὶ πλέον

Διὰ καταθέσεις εἰς χρυσὸν κατὰ 1/2 % ὀλιγώτερον

THE GRESHAM LIFE

ASSURANCE SOCIETY LIMITED

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΓΚΡΕΣΑΜ

ΕΔΡΑ: ST MILDRED'S HOUSE POULTRY, LONDON

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΩ 1848

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ένεργητικόν	Διό. Άγγλ.	9,014,532	Φρ. χρ.	225,363,300
Έτήσιον εισόδημα	»	1,348,659	»	33,716,475
Ήσφαλισμένα Κεφάλαια	»	23,951,524	»	598,788,100
Πληρωθέντα ποσά	»	20,474,666	»	511,866,650

ΣΥΝΑΨΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

Όστις ο ασφαλιζόμενος να είνε εν γνώσει τών όρων ύφ' ούς ασφαρίζεται.

Συμμετοχή τών ασφαλιζομένων κατά 90 % εις τὰ κέρδη.

Άσφάλειαι ισόβιοι, μικταί, προικοδοτήσεις κτλ.

Υποκατάστημα διά τήν Ελλάδα εν Αθήναις όδός Κοραή 5.

Διευθυντής **Β. Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ** Νομικός Σύμβουλος **Δ. ΡΑΛΛΗΣ** βουλευτής κλπ.
Τραπεζίτης τής Έταιρίας εν Ελλάδι: **Η ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΡΑΦΙΑ ΚΕΡΙΑ

ΔΕΡΜΑΤΑ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ

Ο κ. Γεώργιος Σκοπελίτης εν Μαδαγασκάρη αναλαμβάνει τήν άποστολήν τών ανωτέρω έμπορευμάτων επί προμηθεία εις οιονδήποτε μέρος.

GEORGES SCOPÉLITIS

Majunga - Analalava
(Madagascar)

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΓΑΪΤΑΝΟΥ

ΑΠΟΘΗΚΗ ΧΑΡΤΟΥ

Πλατεία Αγίων Θεοδώρων
Αθήναι.

Όλα τὰ είδη χαρτου τυπογραφικού
πρωτοκόλλων, γραφής κλπ.

Τιμαί έκτός συναγωνισμού.

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟΣ

ΑΛΗΘΕΙΑ

έκφεύγουσα μετά θαυμασμού εκ του στόματος ολοκλήρου τής μεγίστης πελατείας του Υποδηματοποιείου **Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ**, Όδός Προαστείου άρ. 10, Ότι ουδέποτε άπενεμήθη δικαιότερον βραβείον από το Χρυσούν Βραβείον τής τελευταίας Διεθνούς Έκθέσεως, δοθέν εις το Κατάστημα **ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ**.

δ ι ο τ ι

τά υποδήματά του, γόβες, σκαρπίνια, μπότες και ή εν γένει έργασία του φέρει

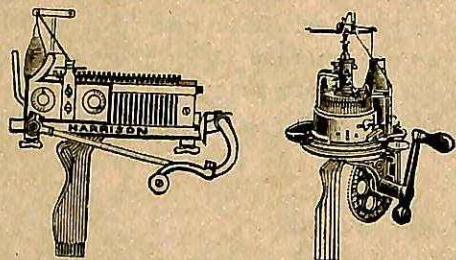
Σφραγίδα τής Τελειότητος

υπό έποψιν κομψότητος και στερεότητος.

HARRISSON PATENT KNITTING MACHINE CO. L^{td}

WORKS 257 UPPER BROOK STREET, MANCHESTER.

ΠΛΕΚΤΟΜΗΧΑΝΑΙ

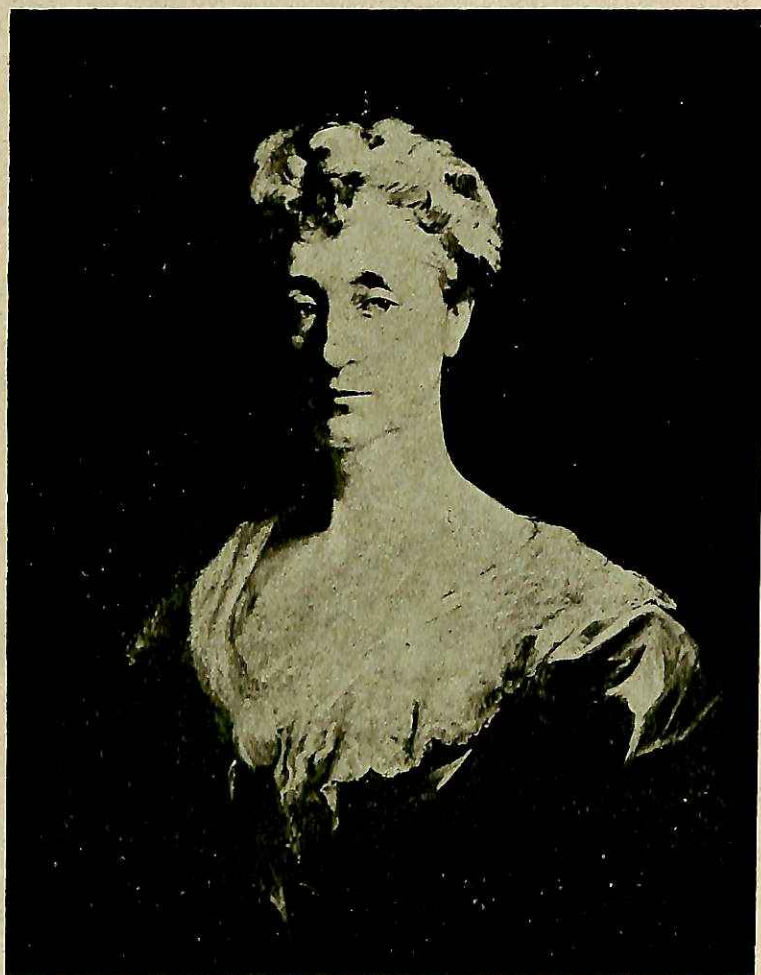

Ένασχόλησις έπωφελής και εύχάριστος.

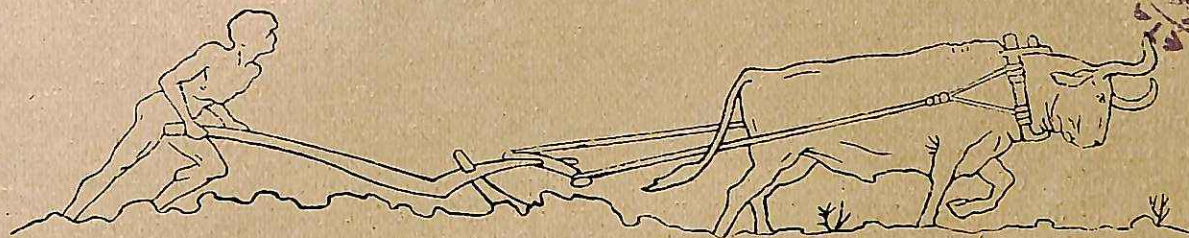
Η μηχανή αυτή πλέκει Κάλτσες άπλές και ριγώτες, χειρόκτια και ένδύματα μάλλινα, μεταξωτά ή βαμβακερά. Ειδικώς πλέκει έσώρρουχα χωρίς ραφήν και σκουφάκια ονομαζόμενα Tam-O-Shanters. Χειροκίνητοι ή άτμοκίνητοι. Στέλλονται τιμολόγια εις τόν ζητούντα.

Άντιπρόσωποι εν Αθήναις: Τράπεζα Έμπειροκλέους.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΥΠΟ Γ. Ν. ΡΟΪΛΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ 5' 30
ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1906

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ

— Σημειώσεις ψυχολογίας κ' αισθητικής. —

Εἶχαμεν ἀναβίωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων; Δὲν ἤξεύρω. Δὲν πιστεύω εἰς τὰς ἀναβιώσεις. Οὔτε εἰς τὴν μετεμψύχωσιν. Οὔτε εἰς κανένα εἶδος προσωπικῆς αἰωνιότητος ἢ ἀθανασίας ἢ ἐπιβιώσεως τῶν ἀτόμων ἢ τῶν ομάδων. Οὔτε εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἱστορίας. Ἀλλ' ἡ πίστις εἰς ὅλα αὐτὰ εἶνε ὥραία καὶ ὄχι μόνον ὥραία ἀλλὰ καὶ δημιουργὸς ὥραιότητων. Ὁραιότητων ποῦ ὁμοιάζουν κάποτε μὲ θαύματα. Καὶ τί ἄλλο ἀπὸ τὴν ὥραιότητα ἀξίζει τὸ ἐνδιαφέρον μας; Τίποτε. Ἡ ἀλήθεια συχνά εἶνε τὸ ἀσημότερον πρᾶγμα, συχνότερα τὸ μᾶλλον περιττόν, συνηθέστατα τὸ βλαβερότερον. Ἡ ὥραιότης εἶνε τὸ πᾶν. Καὶ δι' αὐτὸ πιστεύω εἰς ὅλα αὐτὰ ποῦ ἠρνήθην. Πιστεύω αισθητικῶς.

***

Ὁ νέος αὐτὸς λαὸς, ὁ περιτριγυρισμένος ἀπὸ θαύματα, τὰ θαύματα τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ θεῖα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται μ' ἓνα ὄνομα: Ἑλλάς—ὀφείλει περισσότερα εἰς τὸ ὄνειρον παρὰ εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἐξῆσε μὲ τὰ ὥραιότερα ψεύδη. Καὶ θὰ ζήσῃ μ' αὐτά. Καὶ ἴσως μ' αὐτὰ θὰ θαυματουργήσῃ. Ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς Ἑλλάδος ἓνας ὀνειροπόλος ἀξίζει χιλίους πρακτικούς ἀνθρώπους. Οἱ πρακτικοὶ ἄνθρωποι δὲν ἔκαμαν τίποτε εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Αὐτοὶ κάμνουν τὰ σημειωτὰ βήματα. Οἱ ὀνειροπόλοι κάμνουν τὰ ἄλλα. Αὐτοὶ ἔκαμαν τὸ ἔθνος, αὐτοὶ τὸ σύρουν ἔμπρός. Εἶνε οἱ τρελλοί. Ἐνας τρελλὸς ὅμως κάμνει πάντα τὸ μέγα ἄλμα. Οἱ γνωστικοὶ κατόπιν μεταβάλλουν τὴν τρέλλαν του εἰς ἄρτον, εἰς χρῆμα, εἰς οὐσίαν. Σκέψεις

γενικαὶ ποῦ τὰς γεννᾷ ἓνα γεγονός: οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες. Ἐνα ὄνειρον καὶ μία οὐτοπία ἀναγεννήσεως, τὰ ὁποῖα ἐγέννησαν ἓνα πρᾶγμα. Ὅπως τόσα ὄνειρα καὶ τόσαι οὐτοπίαί.

***

Οἱ Ἀγῶνες ὑπῆρξαν μία ἐπιτυχία. Αὐτὸ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ κανένας. Μία ἐπιτυχία ἐπιδεκτική κάθε εἶδους ἐκτιμήσεως καὶ τῆς πρακτικότερας ἀκόμη. Ποῖοι ἔκαμαν τοὺς ἀγῶνας; Οἱ ὀνειροπόλοι. Οἱ ἱερεῖς τοῦ μεγάλου ψεύδους. Αὐτοὶ ποῦ ἔκαμαν τὸ πᾶν. Αὐτοὶ ποῦ ἐκίνησαν μὲ τὰ βιβλία εἰς τὰ χέρια καὶ τὰς χιμαῖρας εἰς τὴν κεφαλὴν τοὺς μυστικούς τροχούς τῆς μεγάλης Ἐπαναστάσεως. Αὐτοὶ ποῦ ἔκαμαν τὰ βαλάντια μιᾶς λεγεῶνος νὰ κενωθοῦν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἰδέας. Αὐτοὶ ποῦ διοχετεύουν τὸ ὄνειρον, ὡς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, εἰς ἓνα λαὸν διεσπαρμένον εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ δημιουργοῦν τὸ μέγα ἠλεκτρικὸν κύκλωμα, παραγωγὸν δυνάμεων ἀνυπολογίστων, τὸ ἑλληνικὸν κύκλωμα. Ὄταν ὁ τελευταῖος μελαψὸς ἀνθρώπος, ποῦ σύρει ἓνα χειραμάξι εἰς τὸν λαβύρινθον μιᾶς ἀμερικανικῆς τερατοπόλεως λέγῃ: «Εἶμαι Ἕλλην», εἶνε τὸ ρεῦμα τοῦ ὀνείρου αὐτοῦ ποῦ διαρρέει τὰ νεῦρα του. Καὶ ὅταν λέγῃ: «Εἶμαι ἀπόγονος τῶν Ἑλλήνων», ἐνῶ σύρει τὸ ταπεινὸν χειραμάξι, εἶνε τὸ ἴδιον ρεῦμα. Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε ἔτοιμος νὰ θαυματουργήσῃ. Ποῖος διοχετεύει τὸ πανίσχυρον αὐτὸ ρεῦμα τοῦ ὀνείρου; Ποῖος ἄλλος παρὰ οἱ δημιουργοὶ τῶν ὀνείρων. Ἐπρεπε νὰ ἦνε οἱ ποιηταί, οἱ τεχνῖται, οἱ ἱερεῖς τοῦ λό-

γου. Καὶ ὅμως δὲν εἶνε σήμερον αὐτοί. Οἱ ποιηταὶ τῆς τελευταίας γενεᾶς κáμνουν τὴν ἀπολογία τοῦ πρακτικοῦ πνεύματος. Καλλιερ-
γοῦν τὰ γεωργοκτηνοτροφικὰ ἰδεώδη. Γρά-
φουν ποιήματα, δράματα καὶ μυθιστορήματα,
διὰ νὰ ποδείξουν τὸ περιττὸν καὶ ἐπιβλαβὲς ἐνὸς
Παρθενῶνος. Οἱ κτηνοτρόφοι ἔγιναν ποιηταί,
οἱ ἔμποροι ὄνειροπόλοι. Τί σημαίνει; Τὸ ὄνει-
ρον ἔχει πάντα τοὺς ἱερεῖς τοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Ὁ Ἀβέρωφ ἦτο ἔμπορος. Ὁ φίλος μου Ἑρ-
μονας, ὁ ποιητής, ὅταν ἀποκτήσῃ τὰ πλούτη
τοῦ Ἀβέρωφ εἰς τὰς Ἰνδίας, θάφισῃ ἴσως
δέκα ἑκατομμύρια διὰ νὰ ἰδρυθοῦν γεωργικοὶ
σταθμοί. Εἶπε «... νὰ σπάσουμε τὶς ἀκαμά-
τρες λύρες». Καὶ ἓνας ἄλλος ἔμπορος θ' ἀφίση
ἄλλα τόσα ἑκατομμύρια διὰ νὰ νικηθῇ τὸ Διο-
νυσιακὸν Θέατρον. Τί σημαίνει! Τὸ ὄνειρον
ἔχει πάντα τοὺς ἱερεῖς τοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

***

Ὁ Ἀβέρωφ ἦτον ἓνας ἔμπορος. Καὶ ταυτο-
χρόνως ἦτο Ἕλλην. Καὶ ἐπίστευεν εἰς τὴν κατα-
γωγήν τοῦ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας. Εἰς
μίαν στιγμὴν ἑλληνικῆς μέθης ἀνοίξε τὸ βα-
λάντιόν του. Τὰ ἑκατομμύριά του μετεβλήθη-
σαν εἰς ἓνα μαρμαρίνον μεγαλόουρημα. Ὁ
Ἀρδητιὸς εἶδε πάλιν εἰς τοὺς κόλπους του τὸ
Παναθηναϊκὸν Στάδιον, λευκὸν ὅπως τὴν πρῶ-
την στιγμὴν, ὕστερα ἀπὸ αἰῶνας. Τί ἦτο τὸ
Στάδιον; Ἕνα φαντασιοκόπημα. Οἱ πρακτικοὶ
ἔκλαυσαν τὰ ἑκατομμύρια τοῦ ἐμποροῦ. Κα-
τηράσθησαν τοὺς δασκάλους διὰ χιλιοστήν φο-
ράν. Εἰρωνεύθησαν τὸν νεοελληνικὸν σωβι-
σμόν. Τὸ Στάδιον μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν ὅλων
τῶν μεγάλων καὶ ὡραίων πραγμάτων — τὴν
ὑπερηφάνειαν εἰς τὴν ὁποίαν δικαιῶνται τὰ
ὡραῖα πράγματα καὶ ὅταν ἀκόμη εἶνε περιττὰ
— ἐπεριφρόνησε τὴν εἰρωνείαν τῶν πρακτικῶν
ἀνθρώπων. Τί εἶνε σήμερον τὸ Στάδιον; Τὸ
ἔδειξε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐγινεν ὁ μέγας
μαγνήτης τῆς ὑψηλίου καὶ ἡ ἐστία τῶν εὐγε-
νῶν ἀγώνων τῆς οἰκουμένης διὰ τὴν καλλιέρ-
γειαν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ βαρβαρωθέντος ἀπὸ
τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ. Ἐγινεν ὁ μέγας
μεσίτης ἀναμέσον μᾶς Ἑλλάδος — μᾶς Ρω-
μηοσύνης — ἀγνώστου καὶ τῶν δύο μεγάλων
κόσμων, ἀναμέσον ἀκόμη Ἑλλήνων καὶ Ἑλ-
λήνων. Ἐγινεν ὁ ἀπολογητὴς ἐνὸς λαοῦ συκο-
φαντημένου καὶ κακολογημένου μέχρις ὁστέων.
Ἐγινεν θεάτρον τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἀνθρωπίνης
σαρκός, τὴν ὁποίαν οἱ καλόγηροι ὠνόμασαν
«σαρκίον» καὶ ἡ ὁποία λυομένη ἀπὸ τὰ δεσμά

τοῦ ἀσκητισμοῦ, ζητεῖ πάλιν νὰ θεοποιηθῇ εἰς
τὸ φῶς. Ἐγινεν ἀκόμη ἐστία πλουτισμοῦ, μα-
γνήτης χρυσοῦ, ἔρως τῶν ἐμπόρων. Οἱ πρα-
κτικοὶ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ τὸ ἐκτιμῶν καὶ
νὰ τὸ ὑπολογίζον ὡς παράγοντα. Αὐτὸ ἦτο
τὸ μέγα φαντασιοκόπημα! Οἱ ποιηταὶ εἰρω-
νεύθησαν τὸν ὄνειροπόλον ἔμπορον τῆς Αἰγύ-
πτου πρὸ δέκα ἐτῶν. Οἱ ἐργάται τοῦ Πειραιῶς
ἦλθαν χθὲς κ' ἐστεφάνωσαν τὸν ἀνδριάντα του.
Τὸ ὄνειρον ἐθριάμβευσεν ἄλλην μίαν φοράν.

***

Παλαίστρα, κίρκος, θέατρον, γυμναστήριον,
ὀνομάσατέ το ὅπως θέλετε. Ἐνηγκαλίζετο πε-
νήντα χιλιάδας θεατῶν εἰς μίαν ἡμέραν. Εἶδεν
εἰς τὸν στίβον τοῦ διεκδικοῦντας τὴν δάφνην
ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς οἰκουμένης. Ἀνωμολο-
γήθη ὡς καὶ τι ποῦ δὲν ὑπῆρξε καὶ δὲν εἴμ-
πορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἄλλου. Ἐλυσεν τὸ ζήτημα μᾶς
παγκοσμίου περιοδικῆς συναντήσεως, μᾶς συν-
αντήσεως οἰκουμενικῆς, συναντήσεως μεγαλο-
φωνούσης τὴν ἀπολογία τῆς Εἰρήνης καὶ Ἀ-
δελφοποιήσεως τῶν λαῶν. Ἐφερε τὰς Ἀθήνας
εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς. Τὰς ἔκαμε διὰ δέκα
ἡμέρας ὁμφαλὸν τοῦ κόσμου. Ὀνομάσατέ το
παλαίστραν, κίρκον, θέατρον, γυμναστήριον ὅ-
πως θέλετε. Δημονήσατε ὅτι ὑπῆρξε στά-
διον ἄλλην μίαν φοράν, κηρυγίσατε τοὺς ἀρ-
χαίους Ἑρμᾶς του, στήσατε ἀκόμη ἀντ' αὐτῶν
διπλὴν τὴν ἀθλητικὴν προτομὴν τοῦ κ. Ταγ-
κοπούλου, λησιμονήσατε τὰς Ὀλυμπιάδας, σα-
βανώσατε τὸν μέγαν Πᾶνα μέσα εἰς τὰ φύλλα
τοῦ «Νουμᾶ», ξεριζώσατε ὅλους τοὺς κοτίνους
τῆς Ὀλυμπίας, — ὅ,τι θὰ μείνῃ θὰ ἦνε ἀκόμη
πολὺ καὶ θὰ ἦνε πάντοτε ὡραῖον. Ἀλλὰ πῶς
θὰ εἰμπορέσετε νὰ ἀσβολώσετε τὸν οὐρανὸν
αὐτόν; Πῶς θὰ ἐμποδισθοῦν τὰ μάτια νὰ
πέφτουν ἀθέλητα ἐπάνω εἰς τοὺς αἰώνιους στυ-
λοὺς ποῦ ὑψώνονται λευκόχρυσοι πρὸς τὸ φῶς;
Πῶς θὰ μᾶς κάμετε νὰ λησιμονήσωμεν ὅτι ὁ
Ἰλισὸς ρεεῖ ἀκόμη ἐμπρὸς μας ὑπὸ τὴν σκιὰν
τῶν πλατάνων ποῦ ἐσκίασαν τὸν Σωκράτην;
Τὸ φῶς εἶνε διαφανὲς καὶ θεῖον, τὸ τοπίον
γίνεται πνεῦμα, τὸ ψιθύρισμα τῶν δένδρων
διηγείται ἀρχαίους θρύλους καὶ τὰ φυλλώματα
τῶν ροδοδαφνῶν, εἰς τὰς κρυσταλλίνους νύκτας,
ταράσσονται ἀπὸ κάποιο πέρασμα, ποῦ δὲν
εἶνε πέρασμα ἀνθρώπων. Ὁχι. Τὸ Στάδιον
δὲν εἶνε μόνον ἓνα χρήσιμον πρᾶγμα. Εἶνε
κάτι περισσότερον. Κανένας δὲν εἶνε τόσον δυ-
νατὸς διὰ νὰ τὸ κάμῃ νὰ μὴν ἦνε.

***

Ποῖος ζηλεύει διὰ τὴν καταφρόνησιν τοῦ
πνεύματος; Ποῖος καταρᾶται τὸ σῶμα, φοβούμε-
νος μήπως πνιγῇ ἡ ψυχὴ εἰς τὸν θρίαμβόν του;
Ποῖος ζητεῖ νὰ κάμῃ τὴν ἀπολογία τῶν ἀσω-
μάτων κεφαλῶν τὴν στιγμὴν αὐτήν; Αὐτὸ τὸ
στρογγυλὸν ὁστέϊνον κιβώτιον, τὸ ὁποῖον περι-
φέρουν ὑπερήφανοι οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι
ἐπάνω εἰς ἓνα βδελυρὸν, ἄσχημον καὶ σαβανω-
μένον στυλοβάτην, δὲν εἶνε τὸ ἀποκλειστικὸν
κατοικητήριον τοῦ πνεύματος, οὔτε ὁ μοναδι-
κὸς καθρέπτης του. Τὸ πνεῦμα διαρρέει ὅλον τὸ
σκήνωμά του καὶ τρέφεται ἀπ' αὐτὸ καὶ κατοπ-
τρίζεται εἰς αὐτό. Σῶμα καὶ ψυχὴ ἓνα. Κάθε
μῦς, κάθε νεῦρον, κάθε ἰς, κλείνουν μέσα των
ἓνα μόριον ψυχῆς. Καὶ κάθε κύτταρον εἶνε
μία ψυχὴ. Καὶ τὸ σῶμα δλόκληρον ἓνα ἄθροι-
σμα μυρίων ψυχῶν εἰς μίαν. Εἶδα μυρίας κε-
φαλὰς μέσα εἰς τὸ Στάδιον, κεφαλὰς ἀσωμά-
τους. Τί θέαμα τερατώδες! Καὶ ἔπειτα εἶδα
ρεδιγκότες, ἐπανωφόρια, στολὰς, ἀμπέχονα,
ὑφάσματα, δέρματα, κλουβιά στηθοδέσμων,
εἰς ὅλα τὰ σχήματα, εἰς ὅλα τὰ χρώματα, εἰς
ὅλας τὰς συνθέσεις. Τί ἐκρυπταν ὅλα αὐτά; Ὁ
Θεὸς καὶ οἱ οὐρανοὶ τῶν κλινῶν τὸ γνωρί-
ζουν. Αἱ ἀσώματοι κεφαλαὶ περιεφέροντο μὲ
τὴν ὑπερηφάνειαν ἐνὸς κρανίου, κεφαλαὶ ἄπει-
ροι, ἀμέτρητοι. Μία κεφαλὴ μαρμαρίνη τὰς
ὑπεδέχετο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Σταδίου, ἐπάνω
εἰς μίαν μαρμαρίνην ρεδιγκόταν. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ
ἄνθρωποι τῶν ἀπολογητῶν τοῦ πνεύματος τοῦ
κρανιακοῦ. Τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἀσκητισμοῦ. Καὶ
ἔπειτα εἶδα τὰ σῶματα τὰ γυμνά, τὰ εὐφυῆ
καὶ τὰ μεγαλοφυῆ σῶματα, ὅχι ὅσον θὰ ἦ-
θελα γυμνά, γυμνοφανῆ ὅμως ὅπως ὅποτε. Πῶς
ἦτο χυμένη ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εἰς ὅλην των
τὴν ἔκτασιν, πόσον σοφὰ ἦτο μοιρασμένη εἰς ὅλα
των τὰ τμήματα. Πόσον σοφὸς ἦτο κάθε μῦς
καὶ κάθε τένων εἰς αὐτὰ καὶ πόσον ἔμψυχος!
Πῶς ὁ πολύπλοκος μυσικὸς μηχανισμὸς ἦτο
πειθαρχικὸς εἰς τῆς ψυχῆς τὰς κινήσεις! Πό-
σον θαυμάσια ἡ τελευταία ἰς συνεκοινώνει
πρὸς τὴν ψυχὴν! Πῶς ἦτο ἓνα σύνολον τὸ
σῶμα, ἓνα σύνολον ὕλικόν καὶ πνευματικόν
μαζί! Νὰ ἡ γυμνότης ἡ ἀνεπαίσχυντος, ἡ γυ-
μνότης ἡ ἠθική, ἡ γυμνότης ἡ ἀποκαλύπτουσα
τὸ θαῦμα τῆς ζωῆς, ἄρτιον, ὁλοκληρωτικόν,
θαμβωτικόν. Κ' ἐσκέφθην ἔπειτα τὴν ἀνη-
θικότητα τοῦ νεωτέρου ἐνδύματος, τοῦ ἐνδύ-
ματος ποῦ κρύπτει ταυτοχρόνως καὶ προδίδει
μὲ ἀναίδειαν, ποῦ παραμορφώνει καὶ στραγ-
γαλίζει, ποῦ δημιουργεῖ τὴν αἰσχύνην μετὰ τὸ

νὰ καλύπτῃ ἀδιακρίτως καὶ ἀδιακρίτως νάπο-
καλύπτῃ, ποῦ χωρίζει τὰ σῶματα ἀπὸ τὸ φῶς
καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα μὲ στεγανούς θώρακας, ἐ-
συλλογίσθην τὴν ἀνηθικότητα τοῦ ἐνδύματος
ποῦ ὑποθάλλει τὴν ἀμέλειαν καὶ τὴν φθορὰν
τῶν σωμάτων μὲ τὸ νάποκρύπτῃ τὴν ἀσχη-
μίαν, μὲ τὸ νὰ πλαστογραφῇ τὴν ἀριότητα,
μὲ τὸ νὰ πλῶνῃ ἓνα παραπέτασμα ἐμπρὸς εἰς
συστήματα μυῶν νεκρά, ἀτροφῆσαντα, περιττά,
ἀποτελοῦντα τόσα μικρὰ πτώματα, κινούμενα
μόνον ἀπὸ τὴν γειτονικὴν των ζωὴν. Ποῦ εἶνε
οἱ ἀπολογηταὶ τῆς κρανιακῆς ψυχῆς; Οἱ ἀπο-
λογηταὶ τῶν ἀσωμάτων κεφαλῶν; Εἴμπορεῖ
τάχα νὰ νικήσῃ μία ψυχὴ μέσα εἰς ἓνα πῶμα;
Ὅταν ἓνα ἐλάχιστον τμήμα τοῦ ἀνθρωπίνου
σώματος εἶνε νεκρὸν, ἓνα μόριον τῆς ψυχῆς
εἶνε νεκρὸν μαζί του. Εἶπαν: «νοῦς ὑγιὲς εἰς
ὕγιες σῶμα». Λέγω: «Ὁραία ψυχὴ εἰς ὡραῖον
σῶμα». Οἱ Ἕλληνες ἐπραγματοποίησαν ὅλας
τὰς ὡραιότητας, διότι ἐπραγματοποίησαν τὴν
πρώτην αὐτὴν καὶ τὴν θεμελιώδη.

***

Πόσοι τὰ ἐσκέφθησαν ὅλα αὐτὰ εἰς τὰς κερ-
κίδας τοῦ Σταδίου; Ἀδιάφορον. Ἄν δὲν τὰ
ἐσκέφθησαν, τὰ διησθάνθησαν. Ὅλοι ἐφαίνοντο
νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ συγκινοῦνται ἐμπρὸς εἰς
τοὺς θριάμβους τῶν σωμάτων, εἰς τὴν εὐγλωτ-
τίαν τῶν κινήσεων, εἰς τὰς ἀρμονίας τῆς σαρ-
κός. Νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ συγκινοῦνται. Καὶ
ὁ θαυμασμός γεννᾷ τὴν ἀγάπην. Καὶ ἡ ἀγάπη
εἶνε ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν γνῶσιν. Ὁ γυμνασίου-
χος κ. Χρυσάφης, ὁ Ἀτλας αὐτὸς τῶν Ἀγώ-
νων — πόσοι τὸ γνωρίζουν; — ὁ φυσιολόγος,
ὁ ψυχολόγος, ὁ αἰσθητικὸς τῆς γυμναστικῆς,
ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ ἑλληνικοῦ γυμναστικοῦ δαι-
μονίου, ὁ ἐρωτευμένος ἀπόστολος τοῦ γυμνα-
στικοῦ πνεύματος εἰς τὴν Ἑλλάδα — μία ἀπὸ
τὰς ὀλίγας νεοελληνικὰς δυνάμεις — ἔπρεπε μὲ
τὴν ἀργυρᾶν κόγχην, ποῦ ἐξεφώνησε τὰ ὀνό-
ματα τῶν Ὀλυμπιονικῶν, νὰ μεγαλοφωνήσῃ
εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν μυρμηκιάν, τὴν καλύπτου-
σαν τὰς κερκίδας τοῦ Σταδίου, τὴν σημασίαν
τῆς φυσικῆς ἀνατροφῆς, σημασίαν ὑγιεινῆς,
αἰσθητικῆς, πνευματικῆς, σημασίαν ἐθνικῆς.
Ἄν ἦτο δυνατόν. Σήμερον ἀκόμη ὑπάρχουν
προλήψεις, παρεξηγήσεις, παρερμηνεῖαι, ψευτο-
φιλοτιμίαι κάθε εἶδους. Ἄλλ' ἀδιάφορον. Ὁ-
ταν πληθυνθῇ ἡ ἀγάπη, θὰ πληθυνθῇ καὶ
ἡ γνῶσις. Ἡ ἀγάπη, μόνον αὐτὴ κάμνει θαύ-
ματα.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ο ΣΑΡΑΚΕΝΟΣ

Σαρακενὸς ἐκοίτουσαν σὲ σιδερένιο στρῶμα,
Σὲ σιδερένιο πάπλωμα, σὲ σίδερο σεντόνι
Κ' ἐψυχομάχζεν τὸ σκυλὶ κ' ἐσειούταν τὸ σαράϊ
Καὶ τὸ φουσάτο τοῦτρεμε ποιὸς νὰ τόνε ρωτήσῃ.
Κ' ἓνας μικρὸς Γενίτσαρος πάει καὶ τὸν ρωτάει.
Τρεῖς λεβαντιέρες ἔκαμε κι' ἐμπρός του γονατίζει.

Γιὰ πές με σύ, Σαρακενέ, ποιά 'ναι ἡ ἀρρωστειά σου;

Εὐκὴν ἔχω τῆς μάνας μου κι' εὐκὴν ποῦ τοῦ κυροῦ μου
Κι' εὐκὴν τοῦ πρώτου μ' ἀδερφοῦ νὰ μὴ τὸ μολοήσω.
Μὰ τώρα ποῦ μὲ ρώτησες θὰ σοῦ τὸ μολοήσω.
Τὸ μαῦρο μου χαλίνωσα κ' ἤβγα νὰ σεργιανίσω.
Κι' ὁ μαῦρος μου ἦταν γλήγορος κ' ἦταν καὶ παιχιδιάρης
Κ' ἐπῆε, μὲ κατέβασε σ' ἓνα καμπολεϊβάδι.
Κ' εἶχε μιὰ τέντα κόκκινη καταμεσῆς στὸν κάμπο.
Θεέ μου καὶ πῶς ἐμπρεπε ἡ τέντα στὸ λειβάδι!
Τούρκικα ἔρρηξα φωνή, δὲν μὲ πολογηθήκαν
Ρωμέκα ἔρρηξα φωνή, δὲν μὲ πολογηθήκαν
Πασιπιστῆς ἐφώναξα, δὲν μὲ πολογηθήκαν
Σύρνω τὰ τεμποπάλονκα καὶ μπαίνω μὲς τὴν τέντα.
Θωρῶ ἓνα νηὸ καὶ κάθουσαν, ἄνιλι¹ παληκάρι,
Ἄνιλι κι' ἀμουστάκωπο καὶ πάνω στίς ἀντρείες του,
Καὶ κράτηεν εἰς τὰ γόνατα μιὰ λυγερὴ κοπέλα.

Καλῶς τον τὸ Σαρακενό, νὰ φᾶ νὰ πιῇ μετὰμας.

Βγάζει καὶ δίνει μου κρασί κι' ἀφράτο παξιμάδι.
Βγάζω καὶ δίνω του ξυλιά ἐπάνω στὸ βραχιόνι.
Νᾶταν βουνὸν ἐγκρέμουν το, δέντρο ξερρίζωνά το,
Νᾶταν καὶ πετροκάραβο ναποδογύριζά το.
Κ' ἐκεῖνο τ' ἄπιστο σκυλὶ τίποτε δὲν τοῦ φάνη
Καὶ παίρνει τὸ ματσόκι του στὸ δυνατό του χέρι
Καὶ δίνει μιὰ τὸ μαῦρο μου καὶ μιὰ τὸν καβαλάρη.
Σήμερον ἔχω ἐννιά μηνες κοίπτουμαι στὸ κλινάρι.

¹ ἀνιούλο

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ ἀκριβῆ ἔννοιαν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ βίου καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἀθηναϊκοῦ, ὀφείλει νὰ μελετήσῃ κυρίως τὰ τῶν ἐορτῶν καὶ διασκεδάσεων του. Διότι, οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῷ κόσμῳ λαὸς πλέον φιλέορτος ἢ οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἔσχε ποτὲ περισσοτέρας καὶ καλλιτεχνικώτερον διωργανωμένας ἐορτάς. Εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καθὼς καὶ εἰς πλεῖστα ἄλλα, οἱ σύγχρονοι τοῦ Περικλέους ἀφίκοντο εἰς τὴν ἰδανικὴν ἐκείνην τελειότητα, τὴν ὁποῖαν οὔτε νὰ φθάσῃ, οὔτε νὰ μιμηθῇ δύναται σήμερον ἡ ἀνθρωπότης. Διὰ τοῦτο, πᾶσα ἀπόπειρα πρὸς ἀναπαράστασιν ἀρχαίων ἐορτῶν εἶνε καὶ ἔσται, καὶ ὡς ἔμπνευσις καὶ ὡς ἐκτέλεσις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπτυχία.

Εἶνε δύσκολον εἰς ἡμᾶς, τοὺς ἀνθρώπους τῆς σημερινῆς γενεᾶς, νὰ κατανοήσωμεν καὶ αἰσθανθῶμεν ἐπακριβῶς, πόσῃν δύναμιν φαιδρότητος καὶ χαρᾶς ἐνέκλειεν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρὸ 25 αἰώνων, καὶ ὅποια ὀρμὴ πρὸς διασκεδάσεις ὑπῆρχεν ἐν ταῖς καρδίαις κατὰ τὴν νεανικὴν ἐκείνην τῆς ἀνθρωπότητος ἡλικίαν· διότι παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἔδρων πολλῶ διάφοροι τῶν σημερινῶν παράγοντες, οἱ ὅποιοι παρεσκεύαζον εἰς τοὺς ἀνθρώπους διαθέσεις ψυχικὰς πολὺ τῶν ἡμετέρων διαφερούσας. Καὶ ρητέον πρὸ παντός, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους, ἂν δὲν ἦτο ὅλως ἄγνωστος, ἀπείρως βέβαια ἦτο μετριοτέρα ἡ βιοπάλη, ἡ ἀγρία αὕτη τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων μᾶστιξ, ἡ καθιστώσα τούτους νευρικούς, δυσθύμους καὶ κεκηκότηας, ἐξαιρέσει τινῶν μόνον ἐκ γενετῆς πλουσίων, ἀποτελούντων μεγίστην μειονότητα. Προκειμένου δὲ ἰδίως περὶ τῆς ἀρχαίας Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, δύναται τις εὐλόγως νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι μετὰ τῶν δισμυρίων οἰκογενειῶν εἰς ἃς ἡριθμοῦντο οἱ Ἀθηναῖοι πολῖται, οὐδὲ εἰς ὑπῆρχε βιοπαλαιστὴς ἀνάλογος πρὸς τοὺς σημερινούς. Προήρχετο δὲ ἡ ἔλλειψις τῆς βιοπάλης ἐκ δύο λόγων: ἐκ τῆς λιτότητος καὶ ἀπλότητος τοῦ τότε βίου — διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐγίνωσκον, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, «νὰ φιλοκαλῶσι μετ' εὐτελείας», — καὶ ἐκ τῆς ὑπάρξεως πολυαριθμοῦ τάξεως δούλων, ὧν ἡ ἐργασία παρείχε τὰ μέσα τοῦ ζῆν εἰς τὸν μεγαλειέτερον ἀριθμὸν τῶν πολιτῶν.

Ἡ ἔλλειψις δὲ αὕτη τῆς βιοπάλης τὰ μέγιστα ἐπέδρα ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν πολιτῶν

καὶ τοῦ λαοῦ ἐν γένει, διότι τὸν καθίστα φαιδρόν, διασκεδαστικὸν καὶ φιλέορτον, εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον δι' ἡμᾶς τοὺς συντριβομένους ἐκ τῆς βιοπάλης. Οἱ Ἀθηναῖοι πολῖται ἀπετέλουν κοινωνίαν συγκειμένην ἐξ ἀνθρώπων σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου μὴ ἐχόντων ἀνάγκην νὰ σκέπτονται περὶ ἐξευρέσεως τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς των, καθὼς ἀρκουμένων εἰς ὅσα εἶχον, ὅσον ὀλίγα καὶ ἂν ἦσαν ταῦτα, μεριμνῶντων δὲ καὶ ἐργαζομένων κυρίως καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, ἥτις, οὐ μόνον ἀπεξημίου διὰ μισθῶν ἐπαρκῶν τοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς ἀφιερῶντας ὅλον τὸν καιρὸν τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ συνάμα καθῆκον καὶ ὑποχρέωσίν της ὑπελάμβανε καὶ εὐχάριστον νὰ τοῖς καθιστᾷ τὸν βίον, διοργανοῦσα ἐορτάς, πανηγύρεις, διασκεδάσεις καὶ ἀγῶνας, διὰ δημοσίων δαπανῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ διασκεδάειν δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν εὐπόρων πολιτῶν, ἡ πολιτεία ἀφιέρου μέγα ποσὸν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ της ὅπως χορηγῇ εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τῶν πολιτῶν τὰ μέσα τοῦ νὰ μετέχωσι πασῶν τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων· καὶ τὸ σχετικὸν κονδύλιον τῆς δαπάνης ταύτης ἦτο γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *θεωρικά*.

Καὶ ἦτο, ὡς εἴρηται, πολὺ μεγάλη ἐν Ἀθῆναις ἡ ἀγάπη πρὸς τὰς ἐορτάς, τὰς πανηγύρεις, τὰς δημοτελεῖς θυσίας, τοὺς ποικίλους καὶ παντοειδεῖς ἀγῶνας καὶ τὰς θεατρικὰς παραστάσεις. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόουν νὰ ποικίλλωσιν ἀδιακόπως τὴν ζωὴν διὰ ψυχαγωγίων, καὶ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας ἔπρεπεν ἀδιαλείπτως νὰ διαδέχωνται αἱ ἐορτάσιμοι, ἢ μᾶλλον αἱ ἡμέραι τῶν διασκεδάσεων. Ἐφρόνουν πολὺ δικαίως, ὅτι διὰ τῆς ἀδιακόπου ταύτης καὶ κανονικῆς ἐναλλαγῆς τῆς ἐργασίας καὶ τῆς διασκεδάσεως τὸ πνεῦμα διετηρεῖτο πάντοτε ἀκμαῖον καὶ ζωηρόν, ὃ δὲ βίος τοῦ ἀνθρώπου παρήρχετο ἡρεμὸς καὶ γλυκὺς, ὡς ἡσυχὸς ποταμὸς κυλίων τὰ διαυγῆ του ὕδατα διὰ μέσου φαιδρῶν καὶ ἀνθοσπάρτων λειμῶνων.

***

Ἀληθὲς εἶνε, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον τὰς κυριακάς, αἵτινες καὶ μόναι ἀποτελοῦσι σήμερον ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ πεντήκοντα δύο ἡμέρας ἀργίας ἐτησίως. Εἰς ταύτας ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία προσθέτει

έτερας εἴκοσι περίπου ἑορτὰς ἐν αἷς διατάσσεται ἀργία, ὥστε παρ' ἡμῖν αἱ ὅλαι ἑορτάσιμοι ἡμέραι ἀνέρχονται εἰς 70-75 τὸ πολὺ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ ἔλλειψις τῶν κυριακῶν ἀνεπληροῦτο καὶ ὑπερῃκοιζήτο ὑπὸ τῆς πληθύος τῶν ἄλλων ἑορτῶν. Ἐν τούτοις, εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρχε καὶ τι παρεμφερὲς πρὸς τὰς κυριακάς· διότι ἑορτάζετο, πᾶσα μὲν πρώτη τοῦ μηνὸς ὡς Νουμηνία, πᾶσα δὲ ὀγδόη τοῦ μηνὸς ὡς ἱερὰ εἰς τιμὴν τοῦ Θησέως. Ὡστε εἰκοσιτέσσαρες ἑορτάσιμοι ἡμέραι ὑπῆρχον ἐτησίως μόνον διὰ τῶν δύο τούτων ἑορτῶν, τῶν ἐπανερχομένων καθ' ἕκαστον μῆνα.

Κατόπιν ἤρχοντο αἱ Διονυσιακαὶ ἑορταὶ τετράκις τοῦ ἔτους, ἥτοι τὰ Ἀνθεστήρια, τὰ μικρὰ Διονύσια, τὰ μεγάλα Διονύσια, τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. Ἐκάστη τούτων διήρκει ἀπὸ τριῶν μέχρι πέντε ἡμερῶν, ὥστε συναποτελοῦσι δεκαπέντε ἡμέρας ἑορτασίμους. Ἐτεροι μεγάλοι ἐνιαυσιαὶ ἑορταὶ ἦσαν, τὰ μικρὰ Παναθήναια (3 ἡμέρας), τὰ Θεσμοφῶρια (4 ἡμέρας), τὰς Ἀπατούρια (3 ἡμέρας), τὰ Μουνύχια (3 ἡμέρας), τὰ Θαργήλια (2 ἡμέρας). Δι' ἕκαστον τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὑπῆρχεν ἀνὰ μία ἑορτή, ἔξ ἧς ἐλήφθη τὸ ὄνομα τοῦ μηνός, διαρκοῦσαι ἀνὰ μίαν ἡμέραν. Πρὸς τούτοις τὰ Διάσια (2 ἡμέρας), τὰ Ἀδώνια (2 ἡμέρας), καὶ 33 ἄλλαι ἑορταὶ διαρκοῦσαι ἀνὰ μίαν ἡμέραν, ὧν μακρὸν θὰ ἦτο νὰ μνημονευθῶσι τὰ ὀνόματα.

Ἐκτὸς τῶν ἐνιαυσίων τούτων ἑορτῶν, ὑπῆρχον αἱ λεγόμεναι πεντητηρίδες, ἥτοι αἱ ἑορταὶ αἱ τελοῦμεναι ἅπαξ κατὰ πενταετίαν, καὶ διαρκοῦσαι ἐπὶ ἕξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἦσαν δὲ αὗται τὰ Μεγάλα Παναθήναια, τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια, τὰ Βραυρώνεια, τὰ Ἡράκλεια καὶ τὰ Δήλια. Ὑπῆρχον δὲ καὶ τὰ μικρὰ Μυστήρια, τελούμενα ἐν τῷ Ἀστεί ἐν ἔτος πρὸ τῶν μεγάλων. Καθ' ἕκαστον ἔτος συνέπιπτε μία μόνη πεντητηρίς.

Ἐν τῷ συνόλῳ λοιπόν, αἱ ἑορτάσιμοι ἡμέραι τῶν Ἀθηναίων δὲν ἦσαν ὀλιγώτεραι τῶν ἑκατὸν δέκα ἐτησίως, δηλαδὴ σχεδὸν τὸ τρίτον τοῦ ἐνιαυτοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόουν νὰ ἐργάζονται τρεῖς ἡμέρας καὶ νὰ διασκεδάζωσι μίαν.

Ὅχι δὲ μόνον κατ' ἀριθμὸν περισσύτεραι τῶν ἰδικῶν μας ἦσαν αἱ τῶν προγόνων ἡμῶν ἑορταί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν χαρακτήρα τὰ μέγιστα διέφερον τῶν ἡμετέρων. Παρ' ἡμῖν, καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς χριστιανικοῖς λαοῖς ἐν γένει, ἑορτὴ σημαίνει ἀπλῶς ἡμέραν ἀργίας καὶ ἀναπαύσεως οἰκογενειακῆς· καὶ ἐὰν τινες διασκε-

δάζωσι κατὰ τὰς ἑορτάς, τὸ πράττουσιν ὅλως ἰδιωτικῶς, ἐν οἰκογενειακῇ καὶ φιλικῇ κύκλῳ, ὡς θὰ ἔπραττον καὶ ἐν οἰκιστρίῳ ἄλλῃ ἡμέρᾳ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅμως, καὶ ἐν Ἀθήναις ἰδίως, πᾶσα ἑορτὴ ἦτο καὶ μία πάνδημος διασκεδάσις, ὁργανομένη εἰς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων, δαπάνη τῆς πολιτείας, συντρέχοντων καὶ τῶν πλουσιωτέρων πολιτῶν διὰ γενναίων χορηγιῶν. Καὶ ὁργανοῦντο οὕτω, δημοτελεῖς θυσίαι, ἀγῶνες, θεατρικαὶ παραστάσεις, μουσικοὶ διαγωνισμοί, ἀρματοδρομίαι, ἵπποδρομίαι, λαμπαδηφορίαι, παννυχίδες, πομπαὶ πολιτελέσται, ἀμύλλαι τρυφῶν καὶ πλαστὰ νανυμαχίαι, δημοθιοινίαι, ἥτοι ἐστιάσεις τοῦ πλήθους. Ἐτελοῦντο δὲ καὶ ἄλλαι παντὸς εἶδους ὑπὸ πανάρχαιων ἐθίμων καθιερωμέναι περιεργόταται τελεταὶ καὶ μυσταγωγίαι. Διὰ νὰ μὴ ἐπέρχεται δὲ κόρος καὶ μονοτονία, εἰς ἑκάστην τῶν ἑορτῶν εἶχε δοθῇ ἴδιος χαρακτήρ καὶ ἰδιαίτερα φυσιογνωμία, ἄλλα δὲ ἦσαν τὰ ἐν ἑκάστῃ ἐκτελούμενα ἔθιμα καὶ διάφοροι αἱ ὁργανούμεναι διασκεδάσεις.

Τοσαύτην δὲ σπουδαιότητα ἀπέδιδον οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν ὅσον οἶον τε μεγαλοπρεπεστέραν τῶν ἑορτῶν τῶν τέλεσιν, ὥστε μέγα πλήθος ἀρχόντων ὑπῆρχεν, ὧν ὁ μόνος προορισμὸς ἦτο νὰ ἐπιμελῶνται τὴν προπαρασκευήν, ὁργανώσιν καὶ τέλεσιν τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων. Ὁ λόγος δὲ τούτου δὲν εἶνε δύσκολον νὰ κατανοηθῇ. Ἡ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων ἐν γένει, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων, εἶχε παραχθῇ, ἐξελιχθῇ καὶ διαμορφωθῇ ἀπὸ παλαιάτων χρόνων ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ. Οἱ θεοί, οἱ ἡμίθεοι καὶ οἱ ἥρωες τῆς θρησκείας ταύτης, ἦσαν οἱ γενάρχαι καὶ πρόγονοι τοῦ λαοῦ καὶ ἰδρυταὶ τῆς πολιτείας του· εἰς ἑκατοστῆς ἀνέρχοντο αἱ οἰκογένειαι αἵτινες ἐκαυχῶντο ὅτι κατήγοντο ἀφ' ἑκάστου ἐξ αὐτῶν. Αἱ δὲ ἑορταὶ τῆς λατρείας ταύτης, οὐ μόνον ἦσαν ἀναμνήσεις σημαντικῶν γεγονότων τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐθεωροῦντο καὶ οἰκογενειακαὶ ἀναμνήσεις διὰ πλείστας οἰκογενείας, ὧν οἱ πρόγονοι ἦσαν οἱ οὕτως ἢ ἄλλως δράσαντες κατὰ τὰ ἱστορικὰ συμβάντα ὧν ἡ μνήμη ἑορτάζετο. Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, τίς δὲν ἐννοεῖ, ὅτι ἀπείρως μεγαλείτερον ἐνδιαφέρον ἦτο φυσικὸν νὰ ἐμπνέωσιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους αἱ ἑορταὶ τῶν, ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐμπνέουσι σήμερον αἱ χριστιανικαὶ μας ἑορταί;

Εἴπομεν περὶ τοῦ διαφόρου χαρακτήρος ἐκάστης ἑορτῆς, οὐ ἔνεκεν ὁ κόρος δὲν ἐπῆρχετο οὔτε ἡ μονοτονία τῶν αὐτῶν διαρκῶς διασκε-

δάσεων ἐμάραινε τὸν ζῆλον τῶν φιλεόρτων. Τὰ Ἀνθεστήρια, ἐπὶ παραδείγματι, εἶχον τὸν ἴδιόν των χαρακτήρα, μὲ τὴν πλησμονὴν τῶν ἀνθέων δι' ὧν ἐκοσμοῦντο τὰ παιδιά, μὲ τὸν γάμον τοῦ Διονύσου μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀρχοντος Βασιλέως, τελούμενον μετὰ λαμπροτάτης πομπῆς, μὲ τοὺς ἀγῶνας τῆς πολυποσίας οἵτινες ἐγίνοντο, μὲ τὴν διασκέδασιν τῶν δούλων, οἵτινες ἔτρωγον καὶ ἔπινον ὑπηρετούμενοι ὑπὸ τῶν κυρίων των, κλπ. Τὰ Διονύσια διαιρούμενα εἰς μικρά, μεγάλα, καὶ κατ' ἀγροὺς, εἶχον ἐπίσης ἴδιον χαρακτήρα, μὲ τὰ ἱερὰ ὄργανα τοῦ Βάχου, μὲ τὴν μεγαλοπρεπῆ Διονυσιακὴν πομπήν, τῆς ὁποίας ἐλαχίστην μόνον ἰδέαν δύναται νὰ δώσωσιν ἡμῖν αἱ παρελάσεις τῶν προσωποδοφῶν τῶν ἀπόκρεω, καὶ μὲ τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ τοὺς διαγωνισμοὺς τῶν τραγωδιῶν καὶ τῆς μουσικῆς· τὰ μικρὰ Παναθήναια, μὲ ὅλως διάφορον φυσιογνωμίαν, ὅτε διωργανοῦντο αἱ λαμπραὶ λαμπαδηφορίαι εἰς τὸν Κεραμεικὸν ὑπὸ τε τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ ἱππικοῦ, οἱ ἀγῶνες τῆς εὐανδρείας εἰς τὸ Στάδιον, καὶ ἀγῶνες μουσικῆς, ἥτοι κιθαρωδίας, αὐλωδίας, ποιήσεως κλπ. εἰς τὸ Ὠδεῖον. Καὶ ἐγίνετο προσέτι ἡ περίφημος πυρρική ὄρχησις ὑπὸ τῶν νέων, εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης τῆς Ἀθηνᾶς κατὰ τῶν Τιτάνων, καὶ νανυμαχία πλαστὴ παρὰ τὸ Σούνιον. Τὰ Θεσμοφῶρια, ἑορτὴ τῶν θεσμῶν τῆς πολιτείας καὶ κοινωνίας, εἰς τιμὴν τῆς Θεσμοφόρου Δήμητρος, τελούμενη ὑπὸ ἑκατοντάδος γυναικῶν καὶ παρθένων ἐκλεγόμενων μεταξὺ τῶν εὐγενεστέρων καὶ πλουσιωτέρων τῆς πόλεως, ὀνομαζομένων Θεσμοφοριαζουσῶν, καὶ ἐκτελουσῶν πολλοὺς μυστηριώδεις ἱεροὺς τύπους, ἐν πομπῇ ἀκολουθουμένη ὑφ' ὅλης τῆς πόλεως. Περιεργότατη διὰ τὸν χαρακτήρα της τὸν ἰδιότυπον. Τὰ Μουνύχια, ἑορτὴ εἰς τιμὴν τῆς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος, τελούμενη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου λόφου, καθ' ἣν ὁ δῆμος ἔσφαζε 500 αἶγας εἰς τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς, καὶ πάντες οἱ εὐποροὶ ἐπίσης μεγάλην ποσότητα αἰγῶν. Ὁ δὲ δῆμος ὁλόκληρος μετέβαινε καὶ διεχέετο εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἑξοχήν, ἑορτάζων τὴν ἔλευσιν τῆς ἀνοιξέως, διότι συνέπιπτε περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου, καὶ πλησμονὴ ἀνθέων ἐστόλιζε τοὺς ἑορτάζοντας, καὶ τοὺς βωμοὺς τῆς λατρευομένης θεᾶς. Τὰ Θαργήλια εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, μὲ τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν, ὅτε ἐγίνετο καὶ γενικὸς καθαρισμὸς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διὰ μυσταγωγιῶν καὶ τελετῶν ἰδιορρυθμῶν. Τὰ Ἐλευσίνια, ἡ μεγίστη τῶν ἑορτῶν τῆς ἀρχαιότη-

τος, ἡ διαρκοῦσα ὀκταήμερον καὶ συναγείρουσα εἰς τὰς Ἀθήνας μέγα πλῆθος ξένων ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας οὐδεμίαν περιγραφὴν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς ἀλλὰ τὴν λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς ὁποίας ἕκαστος ἐννοεῖ. Τὰ Διάσια εἰς τιμὴν τοῦ Διὸς, τελούμενη δις τοῦ ἔτους ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου πλῆθος ταύρων ἐθυσιάζετο εἰς τὸν ὑπατον τῶν θεῶν, ὕμνοι ἐψάλλοντο ὑπὸ λαμπρῶν χορῶν ἐπὶ τῶν βωμῶν, ἱππικοὶ ἀγῶνες ἐτελοῦντο, καὶ ἐμπορικὴ πανήγυρις, πρὸς τούτοις, διωργανοῦτο. Ἐν ταῖς Νεφέλαις τοῦ Ἀριστοφάνους ὁ Στρεψιάδης ὑπομινύσκει εἰς τὸν ἀχάριστον υἱόν του, ὅτι ἐν τοῖς Διασίοις τῷ εἶχεν ἀγοράσει ἀμαξίδια, ὅτε ἦτο μικρός. Τὰ Εἰσιτήρια, ἡ πρωτοχρονιά τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγίνετο τελετὴ καὶ δημοτελὴς θυσία, εὐωχίαι καὶ διασκεδάσεις ἠκολούθουν, ἐν δὲ τῷ προαυλίῳ τοῦ Ναοῦ τοῦ Βουλαίου Διὸς πάντες οἱ νεοεκλεγέντες ἄρχοντες τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐλάμβανον κατοχὴν τῶν ἀξιωματῶν αὐτῶν. Ἐπίσης ἡ Βουλὴ τῶν Πεντακοσίων διὰ μεγαλοπρεποῦς θυσίας ἀνελάμβανε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ ἔργα της. Τὰ Πλυντήρια ἑορτὴ καθ' ἣν ἐπλύνετο καὶ ἐκαλλύνετο τὸ ἄγαλμα τῆς Παλλάδος ὑπὸ τῶν Πραξιεργιδῶν καὶ κατόπιν ἐγίνετο πομπὴ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μὲ σῦκα ἡγητόρια. Τὰ Σκιροφῶρια, ἑορτὴ εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥς τὸ ἄγαλμα περιεφέρετο ἐν πομπῇ σκιαζόμενον ὑπὸ σκίρρου, ἥτοι ἀλεξήλιου, καὶ ὑπὲρ ἧς ἐγίνοντο θυσίαι ὑπὸ τῶν καλουμένων Ἐτεοβουταδῶν. Τὰ Ὑδροφῶρια ἑορτὴ καθ' ἣν, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Ὠγύγου, αἱ γυναῖκες καὶ αἱ κόραι τῶν Ἀθηναίων λαμπροστόλιστοι καὶ μὲ πολυτελεῖς ὑδρίας ἐκόμιζον ὕδωρ καὶ ἐπλήρουν μίαν χαράδραν ἐγγὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, καὶ κατόπιν, φέρουσαι ἔρριπτον ἐντὸς τοῦ ὕδατος τούτου, ἄλευρα, μέλι, καρπούς καὶ ἄλλα φαγητὰ πρὸς ἐξίλέωσιν τῶν καταχθονίων θεῶν.

Πλεῖσται ἄλλαι ἑορταὶ ὑπῆρχον, ἃς παραλείπω χάριν συντομίας. Ἀλλὰ καὶ τούτων ἐμνημόνευσα μόνον ὅπως καταδείξω τὴν μεγίστην αὐτῶν ποικιλίαν καὶ ἀπ' ἀλλήλων διαφορὰν.

***

Καὶ ἐν γένει, αἱ ἑορταὶ ἦσαν αἱ καθιστῶσαι τὸν ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις βίον τοσοῦτον γλυκὺν καὶ θελκτικόν, ὥστε πληθὺς Ἑλλήνων ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος νὰ ἔρχωνται ἐνταῦθα ὅπως διασκεδάζωσιν. Ἀνευ τῆς πληθύος καὶ μεγαλο-

πρεπείας των εορτών των αἱ Ἀθῆναι δὲν θὰ ἦσαν Ἀθῆναι.

Ἄλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος, δὲν πρέπει νὰ παραλείψω καὶ ἕτερον πανίσχυρον ἐλατήριον, ὅπερ καθίστα λίαν ποθητὰς εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὰς εορτὰς των. Ἦτο δὲ τοῦτο ἡ ἐν αὐταῖς καὶ μόναις ἐπερχομένη ἑ-αφή τῶν δύο φύλων. Διότι, ὡς γνωστόν, αἱ Ἀτθίδες, αἱ κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας ἐν τοῖς γυναικωνίταις διάγουσαι, κατὰ τὰς εορτὰς ἐξήρχοντο λαμπροστόλιστοι καὶ πλήρεις χαρίτων, καὶ οὐ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν διεχέοντο, ἀλλὰ καὶ μέρος ἐνεργὸν ἐλάμβανον εἰς τὰς ἱεροτελεστίας, τὰς πομπάς, τὰς θυσίας καὶ τὰς μυσταγωγίας. Ἐν ταῖς πλείσταις μάλιστα τῶν περιπτώσεων αἱ γυναῖκες ἐλάμβανον ἐνεργότερον καὶ ἐπικρατέστερον μέρος ἢ οἱ ἄνδρες. Διότι, τότε αἱ γυναῖκες μετείχον τοῦ ἱερατείου, κατεῖχον μάλιστα αὐτὰ τὰ ὑψηλότερα τῶν ἱερατικῶν ἀξιοματίων ἐν τοῖς Ναοῖς τῶν Θεαινῶν, ὡς εἶχον γράψει ἄλλοτε καὶ ἐν τῇ «περὶ Ἀτθίδων Βασιλισσῶν» πραγματεία μου, τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τοῖς «Παναθηναίοις». Ἦτο δὲ ἡ κατὰ τὰς εορτὰς ἐπιμειμία τῶν γυναικῶν πρὸς τοὺς ἄνδρας — καὶ μάλιστα τῶν παρθένων — πολὺ ἐλευθερωτέρα παρ' ὅσον πολλοὶ σήμερον

τὴν φαντάζονται. Αἱ γυναῖκες ἐξήρχοντο εἰς τὰς εορτὰς ἀκάλυπτοι τὰ πρόσωπα, αἱ δὲ παρθένοι μάλιστα καὶ ἐλαφρῶς ἐνδεδυμέναι, καὶ οὐδαμῶς ἀπέφευγον τὰ βλέμματα τῶν ἀνδρῶν, πολλάκις δὲ κατὰ τὰς παννυχίδας μετείχον ζωηρῶς τῶν χορῶν καὶ τῶν ἀσμάτων, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς στίχων τοῦ Ἀριστοφάνους (Βάτραχοι 409-412 καὶ 414-415), ὅπου ψάλλει ὁ Ἡμίχορος:

« Καὶ γὰρ παραβλέψας τί μειρακίσκης
» Νῦν δὴ κατεῖδον, καὶ μάλ' εὐπροσώπου,
» Συμπαιστρίας, χιτωνίου
» Παραρραγέντος ιτιθίου προκύψαν ».

Ὁ δὲ Ξανθίας παρατηρεῖ πρὸς ταῦτα:

« Ἐγὼ δ' ᾄει πως φιλακόλουθός εἰμι, καὶ
[μετ' αὐτῆς
» Παῖζων χορεύειν βούλομαι! »

Ἄνθρωποι τόσοι καλαίσθητοι, ὅσον οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἐννοῶσιν, ὅτι δύο πράγματα εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ χάριν πάσης εορτῆς: Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ ἄνθη!

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Ι. Κονδυλάκη διὰ τὴν εἰκόνα τῆς Ἀνοιξέως, ποῦ ἐδώσαμεν εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος, ληφθεῖσαν ἀργά, δημοσιεύομεν σήμερον χωριστά.

Τί αἰσθάνομαι κατὰ τὴν Ἀνοιξιν; Ἐχῶ ἓνα μελόδραμα ἢ καλλίτερα μίαν ὀπερέταν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ὅταν δὲν ἔχω δεκάραν εἰς τὴν τσέπην. Κατὰ τὴν Ἀνοιξιν ζῶ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῦ ἔτους νοσταλγῶ καὶ περιμένω τὴν Ἀνοιξιν. Δι' ἐμὲ ἡ Ἀνοιξις εἶνε πρωτῆ, εἶνε φῶς, νεότης. Ὑποθέτω ὅτι ὅσον καὶ ἂν γηράσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθάνεται ἓνα παλμὸν νεότητος κατὰ τὴν Ἀνοιξιν.

Δὲν ἐννοῶ τὴν τέρψιν τὴν ὁποίαν δίδουν εἰς πολλοὺς τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμῶν, ὅπως λέγουν τοῦλάχιστον. Προτιμῶ πάλιν τὸ θέρος μὲ ὅλας του τὰς ἐνοχλήσεις, μόνον διὰ τὴν ζωὴν τοῦ υπαίθρου τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει. Δὲν δίδω μίαν ὥραν θερινῆς νυκτὸς εἰς τὸ ἀκρογιάλι τοῦ Φαλήρου ἢ ὅπου ἄλλοῦ τῆς Ἀττικῆς θέλετε δι' ὅλας τὰς τέρψεις τοῦ χειμῶνος καὶ δι' ὅλας τὰς ποιητικὰς μελαγχολίας τοῦ φθινοπο-

ρου. Εὐτυχῶς εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ βροχὴ διαρκεῖ ὀλίγον, ἄλλως θὰ ἦμουν ὁ δυστυχέστερος τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τὸ πρῶτον αἰσθημα καὶ τὸ πρῶτον σκίσημα τῆς Ἀνοιξέως μοῦ δίδει πάντοτε τὸ κελάδημα ἑνὸς μικροῦ, πολὺ μικροῦ πτηνοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ φωνὴ ἀντηγεῖ ἀπὸ τὰ δάση καὶ τοὺς κήπους, ὡς ρυθμικὸς κτύπος ἀξίνης. Τὸ ἐγνώριζα μόνον ἀπὸ τὴν φωνήν, ἕως πρὸ δύο μηνῶν, ὅτε τὸ εἶδα εἰς τὴν Πεντέλῃν. Εἶνε μικρότερον καὶ κομψότερον τοῦ ἀηδονιοῦ, ὑπόφαιον τὸ χρῶμα, καὶ τὸ κελάδημά του δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἐξαιρετικόν. Εἶνε μονότονον· καὶ ὅμως μὲ συγκινεῖ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, διότι μοῦ φέρει τὸ πρῶτον μῆνυμα τῆς Ἀνοιξέως. Πῶς ὀνομάζεται οὔτε γνωρίζω, οὔτε θέλω νὰ μάθω. Μοῦ εἶπαν ἄλλοτε κάποιον κοινὸν ὄνομα, τόσο βάρβαρον, ὥστ' ἐφρόντισα νὰ τὸ λησμονήσω· καὶ δὲν ἐφρόντισα νὰ μάθω ἀπὸ τὸν φίλον μου κ. Ν. Ἀποστολίδην τὸ ἐπιστημονικόν του ὄνομα, ἐκ φόβου ὅτι θὰ εἶνε περισσότερο βάρβαρον.

Ι. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΔΑΦΝΗΣ

— Ἀπὸ λαϊκὸν παραμῦθον —

Κάτω ἀπὸ τὴν φουντωτὴ δάφνη, τὴν ὀλοπράσινῃ, ἔστησε τὴ σκηνὴν τοῦ ὁ ποιητῆς.

Τὸν τραγούδησαν λυγερόφωνοι τραγουδιστάδες, τὸν κέρασαν πανώριες σκλαβοποῦλες γλυκὸ κρασί, κ' ἔγειρε νὰ κοιμηθῇ κουρασμένος καὶ διπλᾶ μεθυμένος... ἀπ' τὴ νίκη κι' ἀπ' τὸ κρασί.

Στοῦ κρεβατιοῦ τὰ πόδια τοῦ ἀναβαν πάντα δύο κεριά κ' ἓνα μεγάλο στὴν κορφή. Ἡ νύχτα ποῦ σκεπάζει μὲ τὴ μαύρη ποδιά της τοὺς ἄλλους ὅλους, νὰ μὴ σκοτίσῃ καὶ τὸ δοξασμένον βασιλόπουλο.

Καὶ σ' ἓνα τραπεζάκι τοῦ ἔβαλαν γλυκὰ καὶ σιρόπια, νὰ ξυπνᾷ νὰ γλυκοδροοῖται.

***

Τὰ μεσάνυχτα ξυπνᾷ... τὰ κεριά σβυστά! ἀνάβει δύσκολα φῶς μὲ τὰ πετράδια του.

Τὰ γλυκὰ φαγωμένα, τὰ ποτήρια στεγνά!! Κακὸ μεγάλο θὰ γένῃ!! Ἄ! ἂν φροντίζῃ γιὰ τὰ σύνορα τοῦ κράτους του, καὶ τρέχῃ σιδερόφραχτος νὰ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρό... φροντίζει καὶ γιὰ τὸν ἀφέντη τὸν ἑαυτό του, καὶ δὲν θέλει νὰ τοῦ λείψῃ τίποτε, μὰ τίποτε...

Καὶ φωνάζει στὰ παληκάρια του καὶ ἀγριεῖ καὶ λέγει μὲ φωνὴ ἀστροπελέκι: πῶς ἐκείνον ποῦ θὰ ξανασβύσῃ τὰ κεριά του, θὰ τοῦ σβύσῃ τὴ ζωή. Κ' ἐκείνον ποῦ θὰ πιῇ τὸ μοσχάτο κρασί, θὰ τοῦ πιῇ τὸ αἷμα.

Φόβος καὶ τρόμος!!

Τὸ πιὸ ἄφοβο παληκάρι, τὸ πιὸ ἄφοβο στὸν πόλεμο, ἀντίκρυ στὸν ἐχθρό, τώρα στὴν εἰρήνῃ, καρδιοχτυπᾷ σὰν πουλί, ἔμπρὸς στὸν βασιλέα του, καὶ λέγει μὲ εὐλάβεια. — Ἀφέντη βασιλέα, μαζί ἤπιαμε τοῦ ἐχθροῦ τὸ αἷμα, καὶ τώρα ὅλοι μαζί θὰ πιοῦμε καὶ τὸ αἷμα ἐκείνου, ποῦ ἤπιε ἀπ' τὸ ποτήρι σου κ' ἔσβυσε τὰ κεριά σου.

***

Τὴν ἄλλῃ νυχτιὰ τὰ ἴδια.

Τὸ βασιλόπουλο ἀνοίγει τῆς σκηνῆς του τὴ θύρα καὶ βλέπει νὰ παραφυλάγουν ἄγρυπνα τὰ παληκάρια του.

— Δὲν εἶδατε κανένα;

— Κανένα. Μάνας γέννημα καὶ θρέμμα δὲν πέρασε.

— Παράξενο! τὰ κεριά σβυστά, τὰ ποτήρια στεγνά.

— Βασιλέα μου πολυπαινεμένε, λέγει ὁ γέρος σύμβουλός του, δὲν εἶναι μάνας γέννημα καὶ θρέμμα, δὲν εἶναι. Ἐξωτικὸ γυρίζει, τριγυρίζει ἐδῶ.

***

Τὴν τρίτῃ βραδυνά, τὸ βασιλόπουλο βάζει τὸ σπαθί του κάτω ἀπ' τὸ προσκεφάλι του.

Λαγοκοιμάται. Ντρέπεται νὰ ἑομολογηθῇ, αὐτός, ποῦ δὲν ἐχλώμιασε ἔμπρὸς στὸν ἐχθρό, πῶς φοβάται τὰ ἐξωτικά.

Τὰ παληκάρια, ποῦ ἀκόμα δὲν ξεκουράσθηκαν ἀπ' τὸν πόλεμο, ἀγρυπνοῦνε καὶ κρυφομιλοῦνε.

***

Περασμένα μεσάνυχτα. Λάλησε τὸ πετεινάρι.

Σιεῖται ἡ δάφνη ἡ φουντωτὴ ἡ ὀλοπράσινῃ, ἀνοίγει τὸ κουφάρι της, καὶ βγαίνει μιὰ κόρη φεγγαροπρόσωπη, σιμώνει, πίνει τὸ κρασί, σβύνει τὸ κερὶ τῆς κορφῆς μὲ τὴν ὀλόδρωση μυρωμένη ἀναπνοή της, κ' ἐκεῖ ποῦ ετοίμαζεται νὰ σβύσῃ καὶ τὰ κεριά τὰ ἄλλα καὶ νὰ φύγῃ, τὸ βασιλόπουλο τὴν ἀρπάζει ἀπ' τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά.

— Νεράιδα εἶσαι ἢ ἐξωτικιά;

Ἡ κόρη περεχύθηκε μὲ ῥοδοδάφνης χρώματα.

Εἶμαι τῆς δάφνης ἡ κόρη ἡ μονάκριβη.

— Κ' ἐγώ, γιὰ τὴ δάφνη πολεμῶ.

Καὶ τὴ φιλεῖ καὶ τὴ φιλεῖ καὶ τὴ φιλεῖ. Κ' ἐκείνη τρομαγμένη, δακρυσμένη, ξεφεύγει καὶ φωνάζει.

— Μανούλα μου, δαφνούλα μου. Ἀνοιξε νᾶμω μέσα.

Καὶ μιὰ φωνὴ ἄγρια καὶ πονεμένη βγήκε ἀπ' τῆς αὐστηρῆς δάφνης τὸ παρθένο φύλλωμα καὶ εἶπε σὰν ἀφορεσμός καὶ σὰν καταδίκη, αὐτὰ τὰ λόγια.

Φιλημένη τοιμπημένη

μεσ' στὴ δάφνη πιά δὲν μπαίνει.

Ἡ κόρη ἄδικα παρακαλεῖ.

Ἡ δάφνη μένει κλειστή, θαρρεῖς ἀκόμα πιὸ πράσινῃ ἀπ' τὴν ὀργή της, καὶ ἀπὸ τότε ἔγιναν τὰ φύλλα της πικρὰ σὰν χολή.

Τὸ βασιλόπουλο τὴν ἀρπάζει.

— Βλέπεις; ἦταν γραφτό σου. Ἐσὺ θὰ ἦσαι ἡ δαφνούλα μου, κ' ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡ μανούλα σου.

Ἐκείνη κλαίει καὶ γέρνει τὸ πονεμένο της κεφαλάκι στὸ στήθος του, μ' ἐμπιστοσύνη.

Ἐκεῖ τὰ πικρὰ τῆς ἀπελπισίας λόγια· ἐδῶ τὰ γλυκὰ τῆς ἐλπίδας νανουρίσματα.

***

— Μὴν ἀγρυπνᾶτε, παληκάκια. Ἐγὼ πίνω τὸ κρασί. Ἐγὼ σβύνω τὰ κεριά. Μὴν ἀγρυπνᾶτε.

Καὶ ὅλο τὸ βασιλόπουλο ἀργοῦσε νὰ φύγῃ. Ἄδικα ὁ κάθε πολεμιστὴς λαχταροῦσε τὴν πατρίδα. Μιὰ μάνα πονεμένη τοὺς καρτερεῖ ἐκεῖ κάτω· τοὺς καρτερεῖ δλόδροση ἀρραβωνιαστική, τοὺς καρτερεῖ παραπονεμένη ἀδελφή, ἄδικα.

Τὸ βασιλόπουλο δὲν θέλει νὰ σαλέψῃ. Μὰ φθάσανε γραφές, πανωγραφές, ἀπ' τὸν πατέρα του. Νὰ γυρίσῃ πίσω· γιατί τὸν καρτερεῖ ἡ καλή του καὶ ὁ ἴδιος γέρος πιά, θέλει νὰ τοῦ δώσῃ στὰ στεφανώματά του, τὴν εὐλογία καὶ τὸν θρόνο.

Κλαίει τὸ βασιλόπουλο, χλώμιασε. Νὰ φύγῃ, πῶς νὰ φύγῃ!! Ἐδῶ εἶν' ἡ καρδιά του δεμένη, ἐδῶ.

Καὶ τὴν ἀρραβωνιαστική του οὔτε θέλει πιά νὰ τὴν συλλογισθῇ.

***

Ὁ γέρος ὁ σύμβουλος φωνάζει μὲ τῆς πείρας τὴ βραχνή φωνή, καὶ τοῦ θυμίζει τὸν λόγο του τὸν βασιλικό, τὸν γέρο του πατέρα, τὴν πατρίδα, ποῦ θὰ τὴν ματοκυλίση καὶ πάλι.

Καὶ σὰν βλέπει πῶς δὲν γυρίζει τὸ βασιλόπουλο, τοῦ λέγει.

Ἄφησε τὴν κόρη ἐδῶ, δός της χίλια καλὰ καὶ τρέξε ὅλα νὰ τὰ πῆς τοῦ γέρου σου πατέρα, καὶ ἅμα πάρης τὴν εὐχή του, ξαναγυρίζεις.

***

Μὲ φαρμακωμένη καρδιά τὴν ἀποκοίμισε.

Μέσα στὴ βασιλικὴ σκηνή. Ἔβαλε γύρω της κρεῖνα καὶ τριαντάφυλλα καὶ βασιλικούς, πολλοὺς βασιλικούς, καὶ τῆς ἄφησε πετράδια καὶ φλουριά, γιὰ νὰ ζήσῃ ἑκατὸ χρόνια σὰν ζῆλε μένη ἀρχόντισσα.

Τὴν ἐγλυκοφίλησε· τὴν ἐπικροφίλησε· κ' ἔφυγε, ἐνῶ ὁ σύμβουλος ὁ γέρος ποῦ πάγωσαν τὰ χρόνια τὴν καρδιά του, τοῦ ἔλεγε, ἐμπρὸς στὸ θῦμα τὸ ἀνθοστόλιστο.

— Ἐκαμες πράξι μεγάλη, ἡ ἱστορία θὰ τὴν γράψῃ. Γιατὶ νίκησες χθὲς τὸν ἐχθρὸ καὶ σήμερα τὸν ἑαυτό σου.

Τὰ φύλλα τῆς δάφνης πρασίνισαν πιὸ πολὺ καὶ πίκρισαν ἀκόμη περισσότερο.

***

Εὐπνήσε ἡ κόρη, μακάρι νὰ κοιμοῦνταν τὸν ἀξύννητο.

Εὐπνήσε ἀπὸ ὄνειρο γλυκὸ καὶ εἶδε τὴν μοναξιά της, τὴν ἐρημιὰ της, εἶδε καὶ τὰ πετράδια καὶ τὸ χρυσάφι, ποῦ ἀχτινοβολοῦσαν περικαιχτικά.

Τὰ διαμάντια τᾶσπλαχνα, τὸ χρυσάφι τὸ φθονερό! Τὰ εἶδε ὅλα, καὶ εἶπε, ἐνῶ στεφανώνουνταν μὲ τὰ συμπονετικά λουλούδια.

Ῥόδα καὶ τριαντάφυλλα καὶ σείς βασιλικοί μου, γιατί μ' ἀποκοιμήσατε κ' ἔφυγε τὸ πουλί μου.

Γύρισε καὶ στὴ δάφνη τὴν κλειστή, μὰ δὲν εἶπε τίποτε.

Ἀχ, ἐκείνη ἔφταιξε. Γιατὶ νὰ φύγῃ ἀπ' τῆς μάνας της τὴν ἀγκαλιά; γιατί;

Λένε πῶς ἡ δάφνη ἡ φουντωτή, ἡ ὀλοπράσινη, ἡ ἀνίκητη, ξεράθηκε νικημένη ἀπ' τὸν πόνο, κ' ἔσυρε μαζί της στὸν θάνατο, συμπονετικά, τὴν κόρη ποῦ παραπάτησε· κ' ἐκεῖ ποῦ ἡ δάφνη ξεεράθηκε, γλυκοπικροτραγουδεῖ τ' ἀηδόνι μὲ παράπονο.

Φιλημένη τοιμημένη
μεσ' στὴ δάφνη πιά δὲν μπαίνει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΣΤΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΖΟΛΔΗΣ *

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΜΕ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΑΛΛΙΑ

Υπῆρχαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Μάρκου τέσσαρες βαρῶνοι, οἱ πῶς κατεργάγηδες ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ποῦ ἐμισοῦσαν τὸν Τριστάνον γιὰ τὴν παλληκαριά του καὶ γιὰ τὴν ἀγάπην ποῦ τοῦ εἶχε ὁ βασιλεὺς. Νὰ τὰ ὀνόματά τους: Ἀνδρέτος, Γκενελόν, Γκονδοῖν καὶ Ντενοάλεν· λοιπόν, ὁ δούξ Ἀνδρέτος ἦτον, καθὼς ὁ Τριστάνος, ἀνεψιὸς τοῦ βασιλέως Μάρκου. Κ' ἐπειδὴ ἤξεραν πῶς ὁ βασιλεὺς δὲν ἐσκέπτετο πῶς ν' ἀποκτήσῃ παιδιὰ, καὶ θ' ἄφινε τὸν θρόνον του ἔτσι στὸν Τριστάνον, ὁ φθόνος τους ἄναψε, καὶ μὲ ψέματα ἄρχισαν νὰ ἐξεγείρουν ἐναντίον τοῦ Τριστάνου ὅλους τοὺς μεγάλους τοῦ Κορνούαγι.

«Πόσα παράξενα στὴν ζωὴν του! ἔλεγαν μεταξύ τους οἱ βαρῶνοι· ἀλλὰ εἰσθε ἄνθρωποι μὲ μυαλὸ καὶ ἔμπορεῖτε νὰ καταλάβετε. Πῶς ἐθροιάμβευσε ἐναντίον τοῦ Μορχόλτ; Καὶ μὲ ποιὲς μαγεῖες ἠμπόρεσε μισοπεθαμένος ν' ἀρμενίσῃ τὴ θάλασσα; Ποιὸς ἀπὸ σᾶς θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀδηγήσῃ ἓνα πλοῖο χωρὶς πανιὰ καὶ χωρὶς κουπιὰ; Οἱ μάγοι, λένε, μποροῦν. Ἐπειτα, ποῦ εὐρῆκε γιatriκὸ γιὰ τίς πληγές του; Βέβαια, εἶνε μάγος. Ναί! ἡ βάρκα του ἦτον μαγική, μαγικὸ τὸ σπαθί του, καὶ ἡ ἄρπα του εἶνε μαγεμένη ποῦ κάθε μέρα χύνει φαρμάκι στὴν καρδιά τοῦ βασιλέως Μάρκου. Πῶς ἠμπόρεσε νὰ δαμάσῃ αὐτὴν τὴν καρδιά μὲ τὰ μάγια του! Θὰ γείνη βασιλεὺς σᾶς, αὐτὸς ὁ μάγος...» Ἐπεισαν ἔτσι τοὺς πῶς πολλοὺς βαρῶνους: Γιατὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἠξεύρουν πῶς ὅτι εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν μάγων, ἡ καρδιά τὸ κάμνει ἐπίσης μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀνδρείας. Γι' αὐτὸ οἱ βαρῶνοι ἐβίασαν τὸν βασιλέα Μάρκον νὰ πάρῃ γυναῖκα μίαν κόρην βασιλέως ποῦ θὰ τοῦ ἔδιδε κληρονόμους· ἂν ἠρνεῖτο, θ' ἀπεσύροντο μέσα στοὺς δυνατοὺς τῶν πύργους γιὰ νὰ τὸν πολεμήσουν. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἤθελε καὶ ὠρκίζετο πῶς ἐνόσφ' ἐξοῦσε ὁ ἀγαπημένος του ἀνεψιός, καμμία κόρη βασιλέως δὲν θ' ἀνέβαινε τὸ κρεβάτι του. Ἀλλὰ, ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, ὁ Τριστάνος, ὁ ὁποῖος μὲ πολλήν του ἐντροπὴν ὑπέφερε τὴν ὑποψίαν ποῦ εἶχε ὁ κόσμος, ὅτι δηλαδὴ ἀγαποῦσε τὸν

θεῖον του γιὰ νὰ τὸν κληρονομήσῃ, τὸν ἐφοβέρισε· ἡ ὁ βασιλεὺς θὰ ὑπετάσσετο εἰς τὴν θέλησιν τῶν βαρῶνων του, ἡ αὐτὸς θὰ ἔφευγε ἀπὸ τὴν αὐλὴν καὶ θὰ ἐπήγαινε νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν πλούσιον βασιλέα μιᾶς ἄλλης χώρας. Τότε ὁ Μάρκος εἶπε στοὺς βαρῶνους ὅτι ὕστερ' ἀπὸ σαράντα ἡμέρας θὰ τοὺς ἔλεγε τί ἀπεφάσισε. Τὴν ὁρισμένην ἡμέραν, μόνος στὸ δωμάτιόν του ἐπερίμενε νὰ ἔλθουν κ' ἐσκέπτετο λυπημένος: «Ποῦ λοιπὸν ναῖρῶ κόρην βασιλέως ἀπὸ μακρυνὸ μέρος ποῦ νὰ ἠμπορέσω νὰ προσποιηθῶ μόνον, ὅτι τὴν θέλω γυναῖκα;»

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρον ποῦ ἔβλεπε πρὸς τὴν θάλασσαν, δύο χελιδόνια ποῦ ἔκτιζαν, τίς φωλιές των ἐμπῆχαν μιλώντας μεταξύ των· ἔπειτα, ἀποτόμως ἐξηφανίσθησαν. Ἀλλ' ἀπὸ τὰ ράμφη τους ἔπεσε μία μακριὰ τρίχα γυναικὸς πῶς λεπτή ἀπὸ κλωστήν μετάξης ποῦ ἔλαμπε ὡς ἀκτῖνα ἡλίου.

Ὁ Μάρκος, ἀφοῦ τὴν ἐπῆρε, εἶπε νὰ ἔλθουν οἱ βαρῶνοι καὶ ὁ Τριστάνος, καὶ τοὺς εἶπε:

«Γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, θὰ πάρω γυναῖκα, ἂν θέλετε βέβαια νὰ μοῦ τὴν εὐρῆτε, ἐκείνην ποῦ ἐδιάλεξα».

— Βέβαια, θέλομε, ὥραϊε ἀφέντη· ποιὰ λοιπὸν εἶν' ἐκείνη ποῦ ἐδιάλεξες;

— Ἐδιάλεξα ἐκείνην ποῦ αὐτὴ ἡ τρίχα θὰ ἦτον δική της. Καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ θελήσω ἄλλην καμμιά.

— Καὶ ἀπὸ ποῦ, ὥραϊε ἀφέντη, σοῦ ἦλθε αὐτὴ ἡ τρίχα; ποιὸς σοῦ τὴν ἔφερε; ἀπὸ ποῖο μέρος;

— Μοῦ ἦλθε, ἀπὸ τὴν πεντάμορφη μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά· δύο χελιδόνια μοῦ τὴν ἔφεραν· ἐκεῖνα ξέρονν ἀπὸ ποῖο μέρος».

Οἱ βαρῶνοι ἐνόησαν πῶς ἐγελάσθησαν. Ὑπώπτουν πῶς ὁ Τριστάνος εἶχε συμβουλεύσει ἔτσι τὸν βασιλέα. Ἀλλὰ ὁ Τριστάνος, καθὼς παρετήρησε τὴν χρυσὴν τρίχα, ἐνθυμήθηκε τὴν Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν. Ἐχαμογέλασε καὶ εἶπε:

«Βασιλεῦ Μάρκε, δὲν κάνεις καλὰ· μήπως δὲν βλέπεις ὅτι αἱ ὑποψίαι τῶν βαρῶνων μ' ἐντροπιάζουν; Μάταια λοιπὸν τοὺς ἐπερίπαιξες· θὰ πάω νὰ ζητήσω τὴν πεντάμορφη μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά. Ξέρεις ὅτι αὐτὸ ποῦ θὰ κάμω εἶνε ἐπικίνδυνον, καὶ θὰ μοῦ εἶνε πῶς δύσκολον

* Συνέχεια — «Παναθήναια» 15 Ἀπριλίου.

νά γυρίσω απ' εκεί παρ' από τὸ νησί ποῦ ἐσκότωσα τὸν Μορχόλτ· ὥστόσο, ὥραϊε θείε, θέλω νὰ διακινδυνεύσω τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν μου ξανὰ πάλι γιὰ σένα. Καὶ νὰ καταλάβουν οἱ βαρῶνοι ὅτι σ' ἀγαπῶ μὲ πραγματικὴν ἀγάπην ὀρκίζομαι, ἢ νὰ φέρω τὴν βασίλισσαν μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά στὸν πύργον τοῦ Τινταγκέλ, ἢ νὰ μὴ γυρίσω ζωντανός.

Ἀρμάτωσε λοιπὸν ἓνα πλοῖον, ἐπῆρε μαζί του τυρί, κρασί, μέλι καὶ ὅ,τι ἄλλο. Ἐπῆρε μαζί του, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Γκορβενάλ, ἑκατὸ νέους ἱππότες τοὺς πῶς τολμηροὺς καὶ τοὺς πῶς εὐγενεῖς, τοὺς ἐντίμους παρὰ ξένα ποῦ νὰ μοιάζουν περισσότερο μ' ἐμπόρους· ἀλλὰ κάτω ἀπὸ τὴν γέφυραν τοῦ πλοίου ἐκρυβαν τὰ ὀλόχρυσά δοῦχα τῶν βασιλικῶν ἀπεσταλμένων.

Ὅταν τὸ πλοῖον ἐβγήκε στ' ἀνοικιά, ὁ πιλότος ἐρώτησε:

Ὁραῖε αὐθέντα, πρὸς ποῖο μέρος θ' ἀρμενίσωμε;

— Ἀρμένισε πρὸς τὴν Ἰρλανδίαν, ἴσια στὸ λιμάνι τοῦ Βαίξεφορτ.

Ὁ πιλότος ἐφροκίασε. Τάχα δὲν ἤξερε ὁ Τριστάνος ὅτι μετὰ τὸν φόνον τοῦ Μορχόλτ, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας κατεδίωκε τὰ πλοῖα τῶν Κορνουαγέζων; Τοὺς θαλασσινοὺς ποῦ ἤθελε πιᾶσει, τοὺς ἐκρεμοῦσε. Ὡστόσο ὁ πιλότος ὑπήκουσε, καὶ ἔφερε τὸ καράβι πρὸς τὸ ἐπικίνδυνον μέρος ἐκεῖνο.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Τριστάνος ἠμπόρεσε νὰ πείσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Βαίξεφορτ ὅτι οἱ σύντροφοί του ἦσαν ἔμποροι Ἄγγλοι. Ἀλλὰ καθὼς οἱ ἔμποροι αὐτοὶ ἔχαναν τὸν καιρὸν τους στὸ παιγνίδι καὶ στὰ χαρτιά περισσότερο παρὰ στὸ νὰ ξοδεύουν τὸ σιτάρι, καὶ δὲν ἐφαίνοντο καθόλου ἔμποροι, ὁ Τριστάνος ἐφοβήθη μήπως ἀνεκαλύφθῃ, καὶ δὲν ἤξερε πῶς νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ζητήσῃ τὴν βασίλισσαν.

Λοιπὸν ἓνα πρωί, καθὼς ἐξημέρωνε, ἄκουσε μίαν φωνὴν τόσο τρομακτικὴν, σὰν φωνὴν δαίμονος. Ποτὲ δὲν εἶχε ἀκούσει θηρίον νὰ κραυγάζῃ μὲ τέτοιον τρόπον, τόσο φρικώδη καὶ ἔξωτικόν. Καλεῖ μίαν γυναῖκα ποῦ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἐκεῖ:

« Πέ μου, κυρά μου, ἀπὸ ποῦ βγαίνει αὕτη ἡ φωνὴ ποῦ ἀκούω, μὴ μοῦ τὸ κρύβῃς.

— Βέβαια, ἀφέντη, θὰ σοῦ τὸ πῶ, καὶ ψέματα δὲν θὰ πῶ. Εἶνε ἀπὸ ἓνα θηρίον περὶ φανὸ καὶ τρομερό. Κάθε ἡμέρα, κατεβαίνει ἀπὸ τὴ σπηλιά του καὶ σταματᾷ σὲ μιά ἀπὸ τίς πόρτες τῆς πολιτείας. Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ βγῇ ἢ κανεὶς νὰ μπῇ, ἀν δὲν παραδώσουν στὸν

δράκον ἓνα κορίτσι· καὶ ἀφοῦ τὸ πάρῃ στὰ νύχια του, τὸ καταπίνει ὥστε νὰ πῆς κυριέλησον.

— Κυρά, τῆς λέγει ὁ Τριστάνος, μὴ μὲ γελᾷς, ἀλλὰ πές μου, ἀν εἶνε δυνατόν σ' ἓναν ἄνθρωπον, ποῦ τὸν ἔχει γεννήσει μητέρα, νὰ σκοτώσῃ τὸ δράκον πολέμωντας μαζί του.

— Ἀληθινά, ὥραϊε ἀφέντη μου, δὲν ξέρω· ἐκεῖνο ποῦ ξέρω εἶνε πῶς εἴκοσι ἱππότες ἐδοκίμασαν τὴν τύχη τους ἕως τώρα· γιατί ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας ἐκήρυξε, ὅτι θὰ ἔδινε τὴν κόρην του Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν, σὲ κεῖνον ποῦ θὰ σκότωνε τὸ θηρίον· ὅμως τὸ θηρίον τοὺς ἔφαγε ὅλους. Ὁ Τριστάνος μόλις ἄκουσε αὐτὰ ἀφήνει τὴν γυναῖκα καὶ γυρίζει στὸ πλοῖον. Ὁπλίζεται κρυφά, καὶ θὰ ἦτον ὥραϊο νὰ ἔβλεπε κανεὶς νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ πλοῖον τῶν ἐμπόρων τέτοιον ἄτι καὶ τέτοιος ὑπερήφανος ἱππότης. Ὅμως τὸ λιμάνι ἦτον ἔρημο, γιατί ἡ αὐγὴ μόλις ἐπρόβαινε καὶ κανεὶς δὲν εἶδε τὸν ἱππότην νὰ καλπάζῃ πρὸς τὴν πύλιν ποῦ ἡ γυναῖκα τοῦ εἶχε δεῖξει. Ἐξαφνα, στὸν δρόμον πέντε ἄνθρωποι ἐφάνηκαν ποῦ ἐσπερούνιαζαν τ' ἄλογά τους, μὲ τὰ χαλινὰ ἀφημένα, ποῦ ἔτρεχαν πρὸς τὴν πόλιν. Ὁ Τριστάνος ἔπιασε ἓναν καθὼς ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὰ κόκκινα μακριὰ του μαλλιά, καὶ τόσο δυνατὰ, ποῦ τὸν ἀναποδογύρισε ἐπάνω στ' ἄλογό του, καὶ τὸν ἐσταμάτησε:

« Ὁ Θεὸς μαζί σου, αὐθέντα μου, εἶπεν ὁ Τριστάνος· ἀπὸ ποῖον δρόμον ἔρχεται ὁ δράκοντας; »

Καὶ ὅταν ἐκεῖνος τοῦ ἔδειξε τὸν δρόμον, ὁ Τριστάνος τὸν ἄφησε.

Τὸ θηρίον ἐπλησίαζε. Εἶχε κεφάλι ἀρκούδας, τὰ μάτια κόκκινα σὰν κάρβουνα ἀναμμένα, δύο κέρατα στὸ κούτελο, μακριὰ αὐτιά, νύχια λεονταριοῦ, οὐρὰ φιδιοῦ, σῶμα λεπιδωτό.

Ὁ Τριστάνος ἐκέντησε τ' ἄλογό του κατὰ πᾶν τοῦ μὲ τόση δύναμι ποῦ ἡ λόγχη του ἐχτύπησ' ἐπάνω στὰ λέπια τοῦ θηρίου, καὶ ἐτινάχθη πίσω ἀστράφτοντας. Ἀμέσως ὁ ἱππότης τραβᾷ τὸ σπαθί του, τὸ σηκώνει καὶ τὸ χτυπᾷ μὲ ὀρμὴν στὸ κεφάλι τοῦ δράκοντος, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τρυπήσῃ τὸ πετσί του. Ὅμως τὸ θηρίον αἰσθάνθη τὸ χτύπημα. Ἐχύμηξε λοιπὸν μὲ τὰ νύχια του στὴν ἀσπίδα τοῦ Τριστάνου. Ὁ Τριστάνος χτυπᾷ ἐπὶ τέλους τόσο δυνατὰ τὸ θηρίον, ποῦ ὁ ἀέρας ἀντηχεῖ. Μάταια ὅμως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ πληγώσῃ.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ δράκοντας ἔβγαλε ἀπὸ τὰ θροῦθούνια κατὰ φλόγες δηλητηριώδεις· ὁ

θώραξ τοῦ Τριστάνου ἐμαύρισε σὰν σβυμένο κάρβουνο καὶ τ' ἄλογό του χτυπιέται καὶ πεθαίνει. Ἀλλὰ καθὼς ἐξανασηκώθη, ὁ Τριστάνος ἐμπήγει τὸ σπαθί του στὸ στόμα τοῦ θηρίου. Περνᾷ ὅλο τὸ στόμα καὶ κατεβαίνει ἕως τὴν καρδιά τοῦ δράκοντος, ποῦ τὴν κάνει δυὸ κομμάτια. Ὁ δράκοντας ἀφήνει γιὰ τελευταία φορὰ μίαν στριγγὴ φωνὴν καὶ πεθαίνει.

Ὁ Τριστάνος τοῦ ἔκοψε τὴ γλῶσσα καὶ τὴν ἐπῆρε μαζί του. Ἐπειτα ἐπῆγε νὰ πιῇ νερὸ ποῦ ἔβλεπε νὰ λάμπῃ εἰς κάποιαν ἀπόστασιν. Ἀλλὰ τὸ δηλητήριο τοῦ θηρίου ἀναψε στὸ κορμί του καὶ μέσα στοὺς μεγάλους θάμνους ποῦ ἐκύκλωναν τὸ τέλμα, ὁ Τριστάνος ἔπεσε σὰν πεθαμένος.

Πρέπει νὰ ξέρετε πῶς ὁ ἱππότης μὲ τὰ κόκκινα μαλλιά ποῦ ἔφευγε ἦτον Ἀγκυγκερὰν ὁ Κοκκινοπρόσωπος, ὁ σενεσκάλος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰρλανδίας ποῦ ἐποφθαλμιοῦσε Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν. Ἦτον μικρόψυχος, ἀλλὰ ἡ δύναμις τοῦ ἔρωτος εἶνε τόση, ποῦ κάθε πρωὶ ἐπῆγαινε νὰ τὰ βάλλῃ μὲ τὸ θηρίον· ὅμως, καθὼς ἀπὸ μακριὰ ἄκουγε τὴν φωνὴν του, ὁ παλληκαρὸς ἔφευγε. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν μαζί μὲ τοὺς τέσσαρεις συντρόφους του ἐτόλμησε νὰ ξαναπάρῃ τὸν ἴδιον δρόμον. Εὐρῆκε τὸν δράκοντα σκοτωμένον τὸ ἄλογο τοῦ Τριστάνου· σκοτωμένο, τὴν ἀσπίδα σπασμένη, καὶ ἐσκέφθη πῶς ὁ νικητὴς θὰ ἐπέθανε κάπου ἐκεῖ. Τότε, ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ θηρίου, τὸ ἔφερε στὸν βασιλεῖα καὶ ἀπήτησε νὰ τοῦ δώσουν τὴν Ἰζόλδην.

Ὁ βασιλεὺς δὲν τὸν ἐπίστευσε σχεδόν. Τέτοιο κατόρθωμα δὲν ἐπερίμενε ἀπ' αὐτόν· μολαταῦτα, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ἄδικος, ἐπροσκάλεσε τοὺς ὑποτακτικούς του νὰ ἔλθουν εἰς τὴν αὐλὴν του ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν· ἐνώπιόν τους ὁ σενεσκάλος Ἀγκυγκερὰν θὰ ἔδιδε ἀποδείξεις πῶς ἡ νίκη του ἦτον ἀληθινή.

Ὅταν Ἰζόλδη ἡ ξανθὴ ἔμαθε ὅτι θὰ παρεδίδοτο εἰς τὸν ἀνάνδρον αὐτόν, κατ' ἀρχὰς ἔσκασε στὰ γέλια, ἔπειτα ὅμως ἐθρήνησε πικρά. Ἀλλὰ, τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωί, μὲ τὴν ὑποψίαν ὅτι ὑπάρχει ἀπάτη εἰς τὸ μέσον, ἐπῆρε μαζί τὸν ἀκόλουθόν της; τὸν ξανθόν, τὸν πιστὸν Περινὶς καὶ τὴν Μπρανζιὲν τὴν νέαν θεραπαινίδα καὶ σύντροφόν της, καὶ ἔτσι οἱ τρεῖς τῶν μαζί ἐπῆγαιναν μὲ τ' ἄλογά τους κρυφὰ πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἦτον ἡ κατοικία τοῦ θηρίου, ἐνῶ ἡ Ἰζόλδη παρετήρησε στὸ ἔδαφος πατήματα ἀλόγων ποῦ εἶχαν παρὰ ξένο σχῆμα· χωρὶς ἀμφιβολίαν τὸ ἄλογο ποῦ εἶχε περάσει ἀπ' ἐκεῖ δὲν ἦτον αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἐπειτα εὐρῆκε τὸ

τέρας χωρὶς κεφαλὴν καὶ τὸ ἄλογο ἀποθαμένο· δὲν εἶχε σέλλα καὶ χαλινούς ἱρλανδικά. Χωρὶς ἄλλο, κάποιος ξένος θὰ ἐσκότωσε τὸν δράκοντα· ἀλλὰ τάχα ἐζοῦσε ἀκόμη;

Ἡ Ἰζόλδη, ὁ Περινὶς καὶ ἡ Μπρανζιὲν τὸν ἐζήτησαν παντοῦ πολλὴν ὥραν· ἐπιτέλους, ἀνάμεσα στὰ χόρτα τοῦ τέλους, ἡ Μπρανζιὲν εἶδε νὰ λάμπῃ ἡ περικεφαλαία τοῦ ἀνδρείου ἱππότη. Ἀνέπνεεν ἀκόμη. Ὁ Περινὶς τὸν ἐπῆρ' ἐπάνω στ' ἄλογό του καὶ τὸν ἔφερε κρυφὰ στὶς κάμαρες τῶν γυναικῶν. Ἐκεῖ ἡ Ἰζόλδη διηγήθη τὸ περιστατικὸν εἰς τὴν μητέρα της καὶ τῆς ἐμπιστεύθη τὸν ξένον. Καθὼς ἡ βασίλισσα τοῦ ἀφαιροῦσε τὴν ἀρματωσιά του, ἡ φαρμακωμένη γλῶσσα τοῦ δράκοντος ἔπεσε ἀπὸ πᾶν τοῦ. Κατόπιν ἡ βασίλισσα τῆς Ἰρλανδίας ἐπανέφερε εἰς τὰς αἰσθήσεις του τὸν πληγωμένον μὲ τὴν δύναμιν ἑνὸς βοτάνου καὶ τοῦ εἶπε:

« Ἐνε, τὸ ξέρω καλὰ πῶς ἐστὶν εἶσαι ποῦ ἐσκότωσες τὸ θηρίον. Ἀλλὰ ὁ σενεσκάλος μας, ἓνας κατεργάρης, τοῦ ἀπέκοψε τὸ κεφάλι καὶ ζητεῖ τὴν κόρην μου Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν γι' ἀνταμοιβήν. Θὰ ἠμπορέσης, ὕστερ' ἀπὸ δύο ἡμέρας νὰ τοῦ ἀποδείξῃς πῶς δὲν λέγει ἀλήθεια πολέμωντας μαζί του;

Βασίλισσα, εἶπεν ὁ Τριστάνος, ὁ καιρὸς ποῦ μοῦ δίνεις εἶνε ὀλίγος. Ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ἠμπορεῖς νὰ μὲ κάμῃς καλὰ εἰς δύο ἡμέρας. Ἐκέρδισα τὴν Ἰζόλδην ἐμπρὸς εἰς τὸν δράκοντα· θὰ τὴν κερδίσω βέβαια ἄλλη μίαν φορὰ πολέμωντας τὸν σενεσκάλον».

Τότε ἡ βασίλισσα τὸν ἐπεριποιήθη βασιλικά καὶ τοῦ ἔκαμε γιατρικά ποῦ νὰ τὸν κάμουν γλίσγωρα καλὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν. Ἰζόλδη ἡ ξανθὴ τοῦ ετοίμασε λουτρὸν καὶ ἄλειψε τὸ σῶμα του μ' ἓνα βάλσαμο ποῦ εἶχε παρασκευάσει ἡ μητέρα της. Ἐσταμάτησε τὸ βλέμμα της στὸ πρόσωπον τοῦ πληγωμένου, εἶδε πῶς ἦτον ἔμορφος καὶ ἄρχισε νὰ συλλογίζεται: « βέβαια, ἀν ἡ παλληκαριά του εἶνε σὰν τὴν ἐμορφιά του, θὰ πολέμησῃ καλὰ! » Ἀλλὰ ὁ Τριστάνος, ἐμψυχωθείς ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ νεροῦ καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἀρωμάτων, καὶ στοχαζόμενος ὅτι εἶχε κατακτήσει πλέον τὴν βασιλοπούλαν μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά, ἄρχισε νὰ χαμογελᾷ. Ἡ Ἰζόλδη τὸ παρετήρησε καὶ εἶπε: « γιατί αὐτὸς ὁ ξένος ἐχαμογέλασε; Μήπως ἔκαμα τίποτε ἀταίριαστο; Μήπως ἔλασα τίποτε ἀπὸ ὅσα μία νέα κόρη ὀφείλει νὰ κάμῃ σ' ἓναν ξένον της; Ναί, ἴσως ἐγέλασε γιατί ἐξέλασα νὰ βάλλω δηλητήριο. Ἐ-

πήγε λοιπόν εκεί που ήταν απιθωμένα τ' ἄρματα τοῦ Τριστάνου: « Αὐτὴ ἡ περικεφαλαία εἶνε ἀπὸ καλὸ ἀτσάλι, ἐσκέφθη, καλὴ γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὸ κεφάλι. Καὶ ὁ θώραξ αὐτὸς πάρα πολὺ ἐλαφρὸς ὥστε νὰ τὸν σηκώνῃ ἕνας ἱππότης ». Ἐπῆρε τὸ σπαθὶ ἀπὸ τὴν λαβὴν: « Βέβαια, εἶνε ὡμορφο ἕξιφος ποῦ ἀξίζει νὰ τὸ κρατῇ ἕνας περήφανος βαρῶνος ». Τραβᾷ ἀπὸ τὴν θήκην τὴν λεπίδα τῆς σπάθης νὰ σπογγίσῃ τὴν αἱματωμένην κόψιν τῆς. Ἀλλὰ βλέπει πῶς εἶνε σπασμένη κατὰ μέγα μέρος. Παρατηρεῖ καὶ συλλογίζεται ἀμέσως μήπως ἐφαρμόζει μὲ τὸ κομμάτι τῆς σπάθης ποῦ ἦτο ἐμπηγμένο στὸ κεφάλι τοῦ Μορχόλτ; Διστάζει, παρατηρεῖ ἀκόμη, θέλει νὰ βεβαιωθῇ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν τῆς. Τρέχει στὸ δωμάτιον ποῦ ἐφύλαττε τὸ κομμάτι τοῦ χάλυβος ποῦ εἶχεν ἄλλοτε ἀποσύρει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μορχόλτ. Ἐνῶνει τὰ δύο κομμάτια καὶ μόλις ἤμποροῦσε νὰ διακρίνει κανεὶς τὸ μέρος ποῦ εἶχε ῥαγίσει τὸ σπαθί. Τρέχει λοιπὸν πρὸς τὸν Τριστάνον καὶ γυρίζοντας ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι τοῦ πληγωμένου τὸ μεγάλο σπαθί, ἐφώναξε:

« Εἶσαι ὁ Τριστάνος τοῦ Λουνοᾶ, ποῦ ἐσκότωσες τὸν Μορχόλτ, τὸν ἀγαπημένον θεῖόν μου. Πέθανε λοιπὸν καὶ σὺ! »

Ὁ Τριστάνος ἔβαλε τὴν δυνάμιν του νὰ σταματήσῃ τὸ χέρι τῆς: μάταια: τὸ σῶμα ἦτον ἀκίνητο, μόνον τὸ πνεῦμα του ἐκινεῖτο. Ὁμίλησε λοιπὸν μ' ἐτοιμότητα:

« Ἔστω, θ' ἀποθάνω· ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ μετανοῇς ἔπειτα, ἄκουσε. Βασιλοπούλα καθὼς εἶσαι, ἔχεις καὶ τὴν δυνάμιν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ μὲ σκοτώσῃς. Naί, ἔχεις δικαίωμα ἐπὶ τῆς ζωῆς μου, γιὰτὶ δύο φορές ἕως τώρα μοῦ τὴν διεφύλαξες καὶ μοῦ τὴν ἀπέδωκες. Μίαν φορὰν ἄλλοτε ἤμουν ὁ μάγος ὁ πληγωμένος ποῦ ἔσωσες, ὅταν ἔδιωξες ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ τὸ δηλητήριον ποῦ τοῦ εἶχε βάλει ὁ Μορχόλτ. Μὴν κοκκινίζῃς, κόρη, ἀπὸ ἐντροπὴν πῶς ἐθεράπευσες αὐτὲς τὶς πληγές: μήπως δὲν μοῦ τὶς ἔδωκαν εἰς νόμιμον ἀγῶνα; ἐσκότωσα τάχα τὸν Μορχόλτ μὲ προδοσίαν; δὲν μὲ εἶχε προσβάλει; δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσω τὸν ἑαυτόν μου; Γιὰ δευτέραν φορὰν, ὅταν ἐπῆγες νὰ μ' εὕρῃς εἰς τὸ τέλμα ἐκεῖ, μ' ἔσωσες. Ἄ! γιὰ σένα, κόρη, ἐπολέμησα μὲ τὸν δράκοντα. Ἄ! ἄς ἀφήσωμε αὐτά: ἤθελα νὰ σοῦ ἀποδείξω μόνον ὅτι ἔχεις δικαιώματα στὴ ζωὴ μου ποῦ μ' ἔχεις σώσει δύο φορές. Σκότωσέ με λοιπὸν, ἂν νομίζῃς ὅτι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ σ' ἐπαινέσουν καὶ θὰ σὲ δοξάσουν. Χωρὶς

ἀμφιβολίαν, ὅταν θὰ πλαγιάσῃς στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἀνδρείου σενεσκάλου, θὰ σοῦ εἶνε γλυκὺ ν' ἀναπολῇς τὸν πληγωμένον ξένον σου, ποῦ ἐκινδύνευσε τὴν ζωὴν του γιὰ νὰ σὲ κατακτήσῃ καὶ σὲ κατέκτησε, καὶ τὸν ὅποιον ἐσκότωσες ἀνυπεράσπιστον μέσα στὸ λουτρόν.

Ἡ Ἰζόλδη ἐφώναξε:

« Ἀκούω παράξενα λόγια. Γιατί ὁ δολοφόνος τοῦ Μορχόλτ ἤθελε νὰ μὲ κατακτήσῃ; Ἄ! χωρὶς ἄλλο, ὅπως ἄλλοτε ὁ Μορχόλτ ἐδοκίμασε νὰ πάρῃ μὲ τὸ καράβι τοῦ τὰ ὠραία κορίτσια τοῦ Κορνούαγι, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇς ἐβάλθηκαν νὰ πάρῃς ἐμὲ σκλάβαν σου, ἐμένα ποῦ ὁ Μορχόλτ ἀγαποῦσε ἀνάμεσα εἰς ὅλες τὶς κοπέλλες...

— Ὅχι, βασιλοπούλα, εἶπε ὁ Τριστάνος. Ἀλλὰ μιὰ ἡμέρα δύο χελιδόνια ἐπέταξαν ἕως εἰς τὸ Τινταγκέλ γιὰ νὰ φέρουν ἐκεῖ μιὰ χρυσοῦν τρίχα ἀπ' τὰ μαλλιά σου. Ἐνόμιζα πῶς εἶχαν ἔλθει νὰ μοῦ φέρουν εἰρήνην καὶ ἀγάπην. Γι' αὐτὸ ἐπέρασα νάλθω νὰ σὲ ζητήσω. Γι' αὐτὸ δὲν ἐφοβήθηκα τὸ θηρίον καὶ τὸ φάρμακί του. Κύτταξε αὐτὴ τὴ χρυσοῦν τρίχα...

Ἡ Ἰζόλδη ἄφησε τὸ σπαθὶ κ' ἐπῆρε τὴν χρυσοῦν τρίχα. Τὴν ἐκύτταξε κ' ἔμεινε πολλὴν ὥραν σιωπηλή. Ἐπειτα ἐφίλησε τὸν ξένον ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη, εἰς ἔνδειξιν εἰρήνης καὶ τοῦ ἐφόρεσε πλούσια ἐνδύματα.

Τὴν ἡμέραν ποῦ συνήρχοντο οἱ βαρῶνοι, ὁ Τριστάνος ἔστειλε κρυφὰ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ τὸν Περινίς, τὸν θεράποντα τῆς Ἰζόλδης, νὰ πῇ στοὺς συντρόφους του νὰ ἔλθουν εἰς τὴν αὐλὴν στολισμένοι ὅπως ταιριάζει εἰς ἀπεσταλμένους πλουσίου βασιλέως: διότι ἤλπιζε ὅτι τὴν ἡμέραν αὐτὴν θὰ ἐτελείωναν ὅλα. Ὁ Γκορβεναλ καὶ οἱ ἑκατὸν ἱππῶται ἦσαν ἀπαρηγόρητοι ποῦ εἶχαν χάσει τὸν Τριστάνον· ἐχάρησαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν εἰδήσιν ποῦ τοὺς ἔφερεν ὁ Περινίς.

Ἐνας ἕνας εἰς τὴν σάλαν ποῦ εἶχαν ἤδη συναχθῇ οἱ ἀπειράριθμοι βαρῶνοι τῆς Ἰρλανδίας, ἐμπήκαν, ἐκάθισαν κατὰ σειράν, καὶ τὰ πλούτιστα πετράδια ἐλαμποκοποῦσαν εἰς τὰ πλούσια φορέματά τους τὰ πορφυρά. Οἱ Ἰρλανδοὶ ἔλεγαν μεταξὺ τους: « Ποιοὶ εἶνε οἱ θαυμοστοὶ ἱππῶται αὐτοὶ; Ποιὺς τοὺς γνωρίζει. Ἰδέτε τοὺς πολυτίμους μανδύας ποῦ φοροῦν, ἀπὸ ζιμπελίνα καὶ χρυσάφι. Κυττάξετε τὴν λαβὴν τῶν σπαθίων, τὰ ρουμπίνια τὰ βηρύλια, τὰ σμαράγδια καὶ τόσα πετράδια ὅπου δὲν ξέρομε τ' ὄνομά τους. Ποιὺς εἶδε τέτοια λάμψιν ποτέ του; Ἀπὸ ποῦ ἔρχονται αὐτοὶ οἱ ἱππῶται; Σὲ ποιὸν ἀνήκουν; » Ὅμως οἱ ἑκατὸ ἱππῶται

ἔσιωποῦσαν καὶ δὲν ἐκινεῦντο ἀπὸ τὰς ἔδρας των γιὰ κανέναν ἀπὸ ὅσους ἔμπαιναν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰρλανδίας ἐκάθισε κάτω ἀπὸ τὸ οὐράνωμα τοῦ θρόνου του, ὁ σενεσκάλος Ἀγκινγκερὰν προσεφέρθη ν' ἀποδείξῃ μὲ μάρτυρας καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ μὲ τὰ ὅπλα ὅτι ἐσκότωσε τὸ τέρας, καὶ ὅτι ἡ Ἰζόλδη ἔπρεπε νὰ τοῦ δοθῇ. Τότε λοιπὸν ἡ Ἰζόλδη ἔσκυψε ἔμπρὸς εἰς τὸν πατέρα τῆς καὶ εἶπε:

« Βασιλεῦ, ἕνας ἄνθρωπος εἶν' ἐδῶ, ποῦ διισχυρίζεται ὅτι ὁ σενεσκάλος σου δὲν λέγει τὴν ἀλήθειαν. Εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐτοιμον ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἀπῆλλαξε τὸν τόπον μας ἀπὸ τὴν πληγὴν, καὶ ὅτι ἡ κόρη σου δὲν πρέπει νὰ δοθῇ σ' ἕναν ἄνανδρον, ὑπόσχεσαι τάχα ὅτι θὰ συγχωρήσῃς ἀδικίαν παλαιῶν ἡμερῶν, ὅσον ἂν εἶνε μεγάλη;

Ὁ βασιλεὺς ἐσκέφθη καὶ δὲν ἐβιάσθηκε ν' ἀποκριθῇ. Ἀλλὰ οἱ βαρῶνοι ἐφώναξαν ὅλοι μαζί:

« Δῶσε τὴν ὑπόσχεσίν σου, μεγαλειότατε! »

Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπε:

« Τὴν δίδω. »

Ἀλλὰ ἡ Ἰζόλδη ἐγονάτισ' ἔμπρὸς εἰς τὰ πόδια του:

« Πατέρα, δῶσε μου πρῶτα τὸ φίλημα τῆς εἰρήνης εἰς ἔνδειξιν ὅτι θὰ τὸ δώσῃς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον! »

Ὅταν ἐδέχθη τὸ φίλημα, ἐπῆγε νὰ ζητήσῃ τὸν Τριστάνον, καὶ τὸν ὠδήγησε ἀπὸ τὸ χέρι εἰς τὴν συνέλευσιν. Καθὼς ἐφάνη, οἱ ἑκατὸ ἱππῶται ἐσηκώθησαν ὅλοι μαζί, τὸν ἐχαιρέτισαν μὲ τὰ χεῖρα σταυρωτὰ στὸ στήθος, ἐτοποθετήθησαν δίπλα του εἰς τρόπον ποῦ εἶδαν οἱ Ἰρλανδοὶ πῶς ἦτον ὁ κύριός των. Ἀλλὰ πολλοὶ τὸν ἀνεγνώρισαν τότε, καὶ μία μεγάλη κραυγὴ ἀντήχησε;

« Εἶνε ὁ Τριστάνος τοῦ Λουνοᾶ, ποῦ ἐσκότωσε τὸν Μορχόλτ! » Τὰ σπαθία γυμνὰ ἄστραψαν, καὶ μανιώδεις φωναὶ ἐπανελάμβανον « Ἄς ἀποθάνῃ! »

Ἀλλὰ ἡ Ἰζόλδη ἐκραύγασε!

« Βασιλεῦ, φίλησε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν εἰς τὸ στόμα, ὅπως ὑπεσχέθης! »

Ὁ βασιλεὺς τὸν ἐφίλησε ἐπάνω στὸ στόμα καὶ ὁ θόρυβος ἔπαυσε.

Τότε ὁ Τριστάνος ἔδειξε τὴν γλῶσσαν τοῦ δράκου κ' ἐπρόσφερε τὴν μάχην εἰς τὸν σενεσκάλον ὁ ὁποῖος δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν δεχθῇ καὶ ἀνεγνώρισε τὸ αἷσχος του.

Ἐπειτα ὁ Τριστάνος εἶπε:

Ἐσκότωσα τὸν Μορχόλτ, ἀλλ' ὅμως ἐπέ-

ρασά τὴν θάλασσαν νὰ ἐπαναρθώσω τὸ ἀδίκημά μου. Ἐκινδύνευσα τὸ σῶμα μου καὶ σὰς ἀπῆλλαξα ἀπὸ τὸ θηρίον, καὶ ἰδοὺ πῶς κατέκτησα Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν, τὴν ὠραίαν. Τώρα λοιπὸν ποῦ τὴν κατέκτησα, θὰ τὴν πάρω μὲ τὸ καράβι μου. Ἀλλὰ, γιὰ νὰ χυθῇ ὄχι πλέον τὸ μῖσος ἀλλ' ἡ ἀγάπη μεταξὺ Ἰρλανδίας καὶ Κορνούαγι, μάθετε ὅτι ὁ βασιλεὺς Μάρκος, ὁ κύριός μου, θὰ τὴν κάμῃ γυναῖκα του. Ἰδῆτε ἐδῶ ἑκατὸ ἱππότες εὐγενεῖς ποῦ εἶν' ἐτοιμοὶ νὰ ὀρκισθοῦν εἰς τὰ ἅγια λείψανα ὅτι ὁ βασιλεὺς Μάρκος σὰς ὑπόσχεται εἰρήνην καὶ ἀγάπην, ὅτι ὁ πόθος του εἶνε νὰ τιμήσῃ τὴν Ἰζόλδην μὲ τὸ νὰ τὴν κάμῃ γυναῖκα του καὶ ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κορνούαγι. θὰ τὴν ὑψηρετήσουν ὡς βασιλίσσαν καὶ κυράν τους.

Ἐφεραν τὰ ἅγια σῶματα καὶ οἱ ἑκατὸ ἱππῶται ὀρκίσθησαν ὅτι εἶχε πῇ ἀλήθειαν.

Ὁ βασιλεὺς ἐπῆρε τὴν Ἰζόλδην ἀπὸ τὸ χέρι κ' ἐρώτησε τὸν Τριστάνον ἂν θὰ τὴν ὀδηγήσῃ τιμῶς εἰς τὸν κυριόν του. Ἐνώπιον τῶν ἑκατὸ ἱπποτῶν του καὶ ἐνώπιον τῶν Ἰρλανδῶν βαρῶνων ὁ Τριστάνος τὸ ὀρκίσθη. Ἰζόλδη ἡ ξανθὴ ἐφρικιοῦσε ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ ἀπὸ ἀγωνίαν, ποῦ ὁ Τριστάνος ἀφοῦ τὴν κατέκτησε, τὴν ἐπεριφρονοῦσε· τῷμορφο παραμῦθι τῆς χρυσοῦς τρίχας δὲν ἦτον παρὰ ψέμα καὶ θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς ἄλλον... Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔβαλε τὸ δεξιὸ χέρι τῆς Ἰζόλδης εἰς τὸ δεξιὸ χέρι τοῦ Τριστάνου, καὶ ὁ Τριστάνος τὴν ἐκράτησε εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης, ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τοῦ Κορνούαγι.

Ἔτσι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως Μάρκου, μὲ τὴν εὐφυΐαν καὶ μὲ τὴν ἰσχὺν ὁ Τριστάνος ἐξεπλήρωσε τὴν θέλησιν τοῦ βασιλέως Μάρκου τοῦ κυρίου του.

ΤΟ ΦΙΛΤΡΟΝ

Ὅταν ἦλθε ὁ καιρὸς ποῦ θὰ ἐμπιστευόντο τὴν Ἰζόλδην εἰς τοὺς ἱππῶτας τοῦ Κορνούαγι, ἡ μητέρα τῆς ἐσύναξε χόρτα, λουλούδια καὶ ρίζες, τὰ ἔβαλε μέσα στὸ κρασί κ' ἔκαμε ἕνα δυνατὸ ποτόν. Ἀφοῦ τὸ ἐτελείωσε μὲ τὴν ἐπιστήμην καὶ μὲ τὴν μαγειρίαν τῆς τὸ ἔχυνε μέσα σ' ἕνα μεγάλο δοχεῖον, καὶ εἶπε κρυφὰ εἰς τὴν Μπρανζιέν:

« Κόρη μου, πρέπει νὰ συντροφέῃς τὴν Ἰζόλδην στὸν τόπον τοῦ βασιλέως Μάρκου καὶ νὰ τὴν ἀγαπᾷς πιστά. Πάρε λοιπὸν αὐτὸ τὸ κρασί καὶ ἄκουσε τί θὰ σοῦ πῶ. Κρύψε το εἰς τρόπον ποῦ κανένα μάτι νὰ μὴ

τὸ ἴδιον καὶ κανένα χεῖλι νὰ μὴ τὸ ἐγγίση. Ὅμως, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ νύκτα τοῦ γάμου καὶ ἡ στιγμή ποῦ ἀφήνουν τοὺς νεονύμφους μοναχοὺς, θὰ χύσῃς τὸ κρασί τοῦτο σ' ἓνα ποτήρι καὶ θὰ τὸ παρουσιάσῃς γιὰ νὰ τὸ πιοῦν μαζί ὁ βασιλεὺς Μάρκος καὶ ἡ βασίλισσα Ἰζόλδη. Πρόσεξε, κόρη μου, μόνον αὐτοὶ νὰ τὸ δοκιμάσουν. Γιατὶ ἡ δύναμις του εἶνε τέτοια, ποῦ ἐκεῖνοι ποῦ θὰ τὸ πιοῦν μαζί θ' ἀγαπηθοῦν μὲ ὅλην τους τὴν καρδιά καὶ μὲ ὅλον τους τὸν νοῦν γιὰ πάντα, στὴν ζωὴν καὶ στὸν θάνατον.»

Ἡ Μπρανζιὲν ὑπεσχέθη εἰς τὴν βασίλισσαν ὅτι θὰ ἔκαμνε κατὰ τὴν θέλησίν της.

Τὸ καράβι, σχίζοντας τὰ βαθιὰ κύματα ἔφερε τὴν Ἰζόλδην· ἀλλὰ, ὅσο περισσότερο ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὴν Ἰρλανδίαν, τόσο ἐδῆρ-
νοῦσε πὶο πικρὰ ἢ νέα κόρη. Καθισμένη κάτω ἀπὸ τὴν τένταν τοῦ καραβιοῦ ὅπου τὴν εἶχαν κλείσῃ μαζί μὲ τὴν Μπρανζιὲν τὴν θεραπαινίδα της, ἔκλαιε καθὼς ἀναπολοῦσε τὴν πατρίδα της. Ποῦ τὴν ἐπήγαιναν οἱ ξένοι αὐτοί; Πρὸς ποῖο μέρος; Ποιὰ μοῖρα τὴν ἐπερίμενε;

Ὅταν ὁ Τριστάνος τὴν ἐπλησίαζε καὶ ἤθελε νὰ τὴν καθησυχάσῃ μὲ γλυκὰ λόγια, αὐτὴ ὠργίζετο, τὸν ἀπωθοῦσε, καὶ τὸ μῖσος ἐφρούσκωνε τὴν καρδιά της. Ἦλθε αὐτὸς ὁ μάγος, αὐτός, ὁ φρονεὺς τοῦ Μορχόλτ· τὴν ἀπέσπασε μὲ τὶς πονηριὰς του ἀπὸ τὴν μητέρα της καὶ ἀπὸ τὸν τόπον της· δὲν ἐδέχθη νὰ τὴν κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἰδοὺ ποῦ τὴν ἐκόμιζε λείαν του, ἐπάνω ἀπὸ τὰ κύματα, πρὸς τὴν ἐχθρικήν γῆν! «Δυστυχισμένη! ἔλεγε, καταραμένη νὰ εἶνε ἡ θάλασσα ποῦ μὲ φέρνει! Καλλίτερα θὰ ἦθελα ν' ἀποθάνω στὸν τόπον ποῦ ἐγεννήθηκα παρὰ νὰ ζήσω ἐκεῖ κάτω...»

Μιὰν ἡμέραν, οἱ ἄνεμοι ἔπесαν καὶ τὰ πανιὰ ξεφουσκωμένα ἐκρέμαντο ἀπὸ τοὺς ἰστούς. Ὁ Τριστάνος ἐπόδισε σ' ἓνα νησί, καὶ κουρασμένοι ἀπὸ τὴν θάλασσαν, οἱ ἑκατὸ ἱππῶται τοῦ Κορνουάγι ἐκατέβηκαν εἰς τὴν ἀκρογιαλιά. Μόνη ἡ Ἰζόλδη ἔμεινε στὸ πλοῖον καὶ μία μικρὰ θεραπαινίς. Ὁ Τριστάνος ἦλθε κοντὰ εἰς τὴν βασίλισσαν κ' ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὴν καταπραΰνῃ. Ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἔκαιε καὶ διψοῦσαν, ἐζήτησαν νὰ πιοῦν. Ἡ θεραπαινίς ἐζήτησε κάποιον ποτόν κ' εὗρηκε τὸ δοχεῖον μὲ τὸ κρασί ποῦ ἡ μητέρα τῆς Ἰζόλδης εἶχε ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν Μπρανζιὲν. «Εὐρῆκα κρασί!» τοὺς εἶπε δυνάτῃ. Ὁχι, δὲν ἦτο κρασί, ἦτο πάθος, ἦτον ἡ ἀγρία χαρὰ καὶ ἡ ἀτελείωτη ἀγωνία, καὶ ὁ θάνατος. Ἡ θερα-

παινίς ἐγέμισε ἓνα μεγάλο ποτήρι καὶ τὸ παρουσίασε εἰς τὴν κυρίαν της. Ἐκεῖνη ἤπιε πολὺ, ἔπειτα τὸ ἐπρόσφερε στὸν Τριστάνον ὁ ὁποῖος τὸ ἀποτελείωσε. Τὴν στιγμήν αὐτήν, ἡ Μπρανζιὲν ἐμπῆκε καὶ τοὺς εἶδε νὰ παρατηροῦν σιωπηλὰ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον μὲ ἀπορίαν. Εἶδε τὸ δοχεῖον ἄδειο ἐμπρὸς των καὶ τὸ ποτήρι. Τὸ ἐπῆρε, ἔτρεξε εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου, τὸ ἐπέταξε στὰ κύματα καὶ ἀναστέναξε:

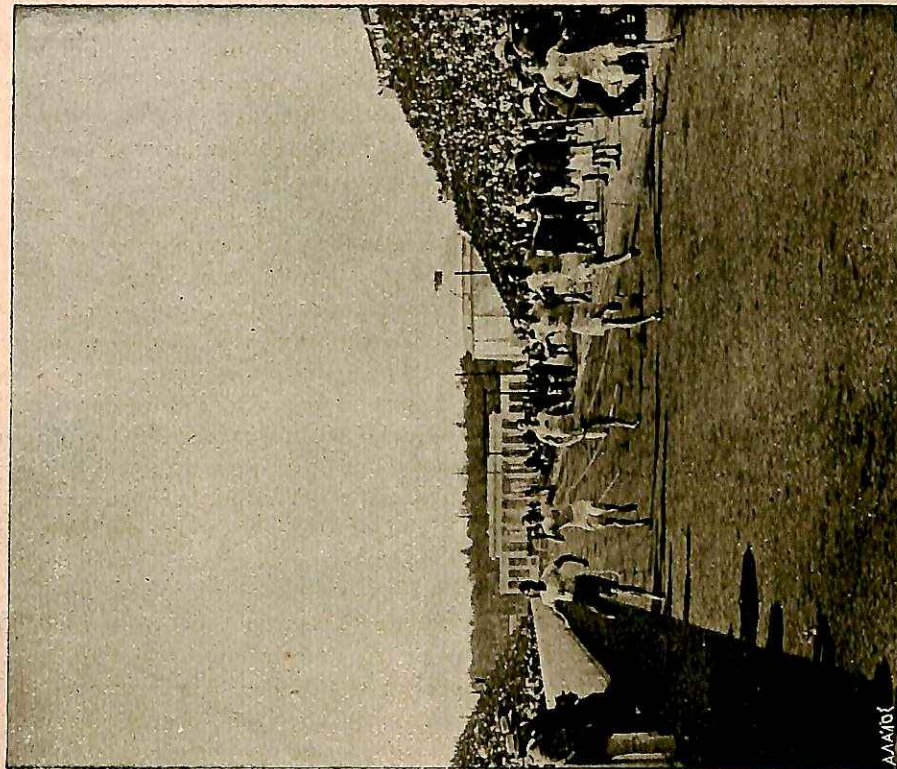
«Δυστυχισμένη! Καταραμένη ἃς εἶνε ἡ ἡμέρα ποῦ ἐγεννήθηκα, καὶ καταραμένη ἡ ἡμέρα ποῦ ἐμπῆκα στὸ καράβι αὐτό! Ἰζόλδη ἀγαπημένη, καὶ σύ, Τριστάνε, ἤπιατε τὸν θάνατόν σας!»

Καὶ πάλιν τὸ καράβι ἄρχισε νὰ πλῆι πρὸς τὸ Τινταγκέλ. Ἐφαίνετο εἰς τὸν Τριστάνον πῶς ἓνα βάτο θεριωμένο μὲ μυτερὰ ἀγκάθια, μὲ ἄνθη εὐώδη ἐβύθιζε τὰς ρίζας του εἰς τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του, καὶ μὲ δεσμοὺς δυνατοὺς ἔδενε μὲ τὸ ὠραῖο κορμὶ τῆς Ἰζόλδης τὸ σῶμα του εἰς τὸν στοχασμόν του καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἐσυλλογίζετο: «Ἀνδρέτος, Ντενοάλεν, Γκενελὸν καὶ Γκονδοῖν πανοῦργοι ποῦ μ' ἐκατηγοροῦσατε ὅτι ἐποφθαλμιοῦσα τὸν τόπον τοῦ βασιλέως Μάρκου, ἃ! εἶμαι χειρότερος ἀκόμα καὶ δὲν ἐποφθαλμιῶ τὸν τόπον του! Ἀγαπημένε θεῖε, ποῦ μ' ἀγάπησες ὄρφανὸν καὶ πρὶν ἀκόμη ἀναγνωρίσῃς τὸ αἷμα τῆς ἀδελφῆς σου Μαργαρίτας, σὺ ποῦ μ' ἔκλαιες τρυφερά, ὅταν τὰ χέρια σου μ' ἔφερναν στὴ βάρκα χωρὶς κουπιὰ καὶ πανί, ἀγαπημένε μου θεῖε, γιατί νὰ μὴ διώξῃς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέρα ἀκόμη τὸ παλιόπαιδο ποῦ ἦλθε νὰ σὲ προδώσῃ; Ἀ! τί ἐσκέφθηκα; Ἡ Ἰζόλδη εἶνε γυναῖκα σου, κ' ἐγὼ ὑποταχτικὸς σου. Ἡ Ἰζόλδη εἶνε γυναῖκα σου, κ' ἐγὼ παιδί σου. Ἡ Ἰζόλδη εἶνε γυναῖκα σου καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μ' ἀγαπᾷ.»

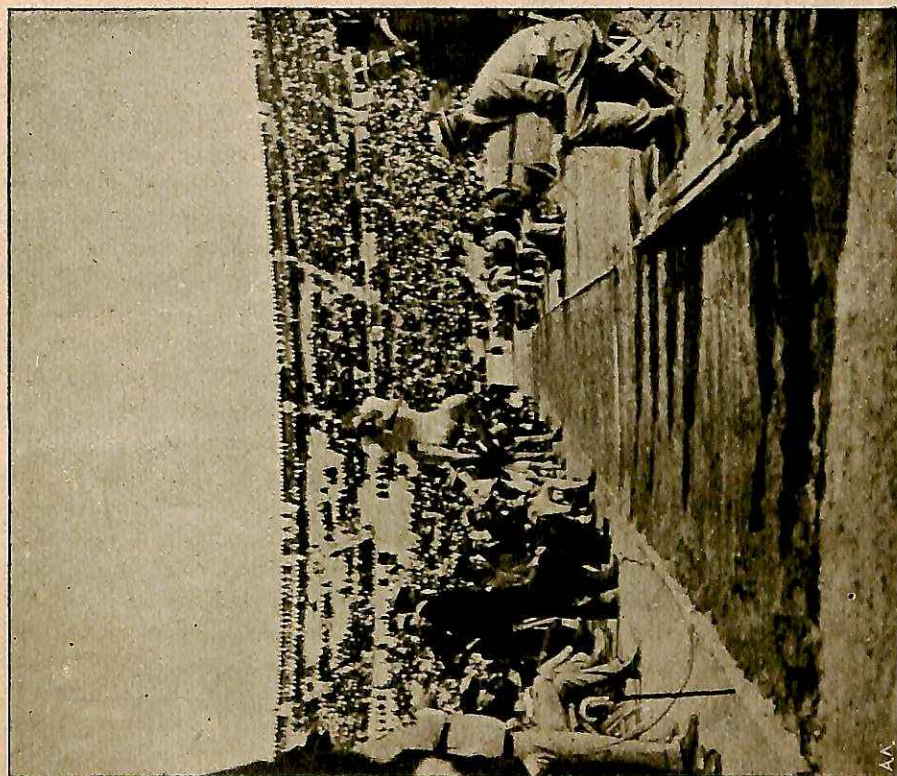
Ἡ Ἰζόλδη ὅμως τὸν ἀγαποῦσε. Ἦθελε νὰ τὸν μισήσῃ, ὅμως δὲν τὴν εἶχε αἰσχροῦ περιφρονήσει; Ἦθελε νὰ τὸν μισῇ, καὶ δὲν ἠμποροῦσε.

Ἡ Μπρανζιὲν τοὺς παρετήρει μὲ ἀγωνίαν, κ' ἐβασανίζετο ἀκόμη περισσότερο διότι μόνη αὐτὴ ἐγνώριζε τὸ κακὸν ποῦ τοὺς εἶχε κάμει. Ἐπὶ δύο ἡμέρας τοὺς παρετήρησε, τοὺς εἶδε ν' ἀπορρίπτουν κάθε τροφήν· κάθε ποτόν νὰ περιφρονοῦν κάθε παρηγορίαν, νὰ ζητοῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον σὰν τυφλοὶ παῦ βαδίζουν ψηλαφητεῖ, δυστυχεῖς ὅταν ἔλυνον μακριὰ ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, πὶο δυστυχεῖς ἀκόμη, ὅταν ἐπλησιάζοντο.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, καθὼς ὁ Τριστάνος ἦρ-

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 1906 — ΔΡΟΜΟΣ ΕΚΑΤΟΝ ΜΕΤΡΩΝ — ΟΛΥΜΠΙΟ-
ΝΙΚΗΣ Α. ΧΑΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 1906 — ΛΑΜΑ ΑΠΛΟΤΗ ΜΕΤΑ ΦΟΡΑΣ — ΟΛΥΜΠΙΟ-
ΝΙΚΗΣ Μ. ΠΡΙΝΣΤΑΥΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑ

χετο πρὸς τὸ μέρος ὀρθωνόμενος ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν τοῦ πλοίου ὅπου ἦτον καθισμένη ἡ Ἰζόλδη, ἡ Ἰζόλδη τὸν εἶδε νὰ πλησιάσῃ καὶ τοῦ εἶπε ταπεινά:

« Ἐλα, αὐθέντα.

— Βασίλισσα, εἶπεν ὁ Τριστάνος, γιατί με ὠνόμασες αὐθέντην; Μήπως δὲν εἶμαι ὁ πιστός σου καὶ ὁ ὑποτακτικός σου νὰ σὲ ὑπηρετῶ καὶ νὰ σ' ἀγαπῶ κυρὰ καὶ βασίλισσά μου; »

Ἡ Ἰζόλδη ἀπήντησε:

« Ὅχι, τὸ ξέρεις πῶς εἶσαι σὺ αὐθέντης μου καὶ κύριός μου. Τὸ ξέρεις ὅτι ἡ δύναμίς σου με κυριαρχεῖ καὶ ὅτι εἶμαι σκλάβά σου. Ἄ! γιατί νὰ γιατρέψω τὶς πληγὰς τοῦ πληγωμένου μάγου ἄλλοτε; Γιατί νὰ μὴν ἀφήσω νὰ χαθῇ ὁ φονιάς τοῦ θηρίου μέσα στὰ χόρτα τοῦ τέλους; Γιατί νὰ μὴν καταφέρω ἐπάνω του, ὅταν ἦτον στὸ λουτρό, τὸ σπαθὶ ποῦ εἶχα ὑψώσει; Ἀλλοῖμονον! δὲν ἤξερα τότε ὅτι ξέρω σήμερα! »

— Ἰζόλδη, τί ξέρεις λοιπὸν σήμερα, τί λοιπὸν σὲ βασανίζει;

— Ἄ! Ὅ,τι ξέρω με βασανίζει, καὶ ὁ,τι βλέπω. Ὁ οὐρανὸς αὐτὸς με βασανίζει καὶ ἡ θάλασσα αὐτή, καὶ τὸ σῶμα μου, καὶ ἡ ζωὴ μου! »

Ἐβαλε τὸ χέρι της ἐπάνω στὸν ὄμιον τοῦ Τριστάνου· δάκρυα ἔσβυσαν τὴν λάμπιν τῶν ματιῶν του, τὰ χεῖλη του ἔτρεμαν. Ἐπανελάβε:

— Ἀγαπημένη μου, τί εἶνε λοιπὸν ποῦ σὲ βασανίζει;

Ἀπήντησε:

« Ἡ ἀγάπη σου ».

Ἐπειτα ὁ Τριστάνος ἀπὶθωσε τὰ χεῖλη του ἐπάνω ἔς τὰ δικά της.

Ἀλλὰ καθὼς διὰ πρώτην φορὰν οἱ δύο τοὺς ἀπέλαυναν τὴν ἀγάπην τους, ἡ Μπρανζιέν, ποῦ τοὺς παρατηροῦσε, ἔβαλε φωνὴν καὶ τεντώνοντας τὰ χέρια, με τὴν ὄψιν γεμάτην δάκρυα, ἔπεσε εἰς τὰ πόδια τους.

« Δυστυχισμένοι! Σταματήσετε, καὶ ἐπιστραφήτε ἂν ἠμπορήτε! Ἀλλὰ ὄχι, ὁ δρόμος εἶνε χωρὶς ἐπιστροφῆς, τώρα πλέον ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης σὰς τραβᾷ καὶ ποτὲ δὲν θὰ δοκιμάσετε χαρὰν χωρὶς θλίψιν μαζί. Εἶνε τὸ μαγικὸ κρασί ποῦ σὰς κατέχει, τὸ ποτὸν τῆς ἀγάπης ποῦ ἡ μητέρα σου, Ἰζόλδη, μοῦ ἐμπιστεύθη. Μόνος ὁ βασιλεὺς Μάρκος ἔπρεπε νὰ τὸ πιῇ μαζί σου. Ἀλλὰ ὁ Πειρασμός μᾶς ἔπαιξε καὶ τοὺς τρεῖς καὶ ἀδειάσατε ἐσεῖς οἱ δύο τὸ ποτήρι. Ἀγαπημένη μου Τριστάνε, ἀγαπητή μου Ἰζόλδη, γιὰ τὸ κακὸ ποῦ σὰς ἔκαμα σὰς χαρίζω τὴν ζωὴν μου νὰ τὴν κάμετε ὅ,τι θέλετε. Ἐξ αἰτίας μου ἦπιατε στὸ καταραμένο ποτήρι τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θάνατον! »

Οἱ ἀγαπημένοι περιεπύχθησαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον· εἰς τὰ ὠραία κορμιά τους ἐφρικιοῦσεν ὁ πόθος καὶ ἡ ζωὴ. Ὁ Τριστάνος εἶπε:

« Ἄς ἔλθῃ λοιπὸν ὁ θάνατος! »

Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ νύκτα ἐπάνω εἰς τὸ καράβι ποῦ σκιροῦσε ὀρμητικώτερον πρὸς τὴν γῆν τοῦ βασιλέως Μάρκου, ἐνωμένοι διὰ παντός, ἀφέθησαν εἰς τὴν ἀγάπην τους.

[Ἀκολουθεῖ]

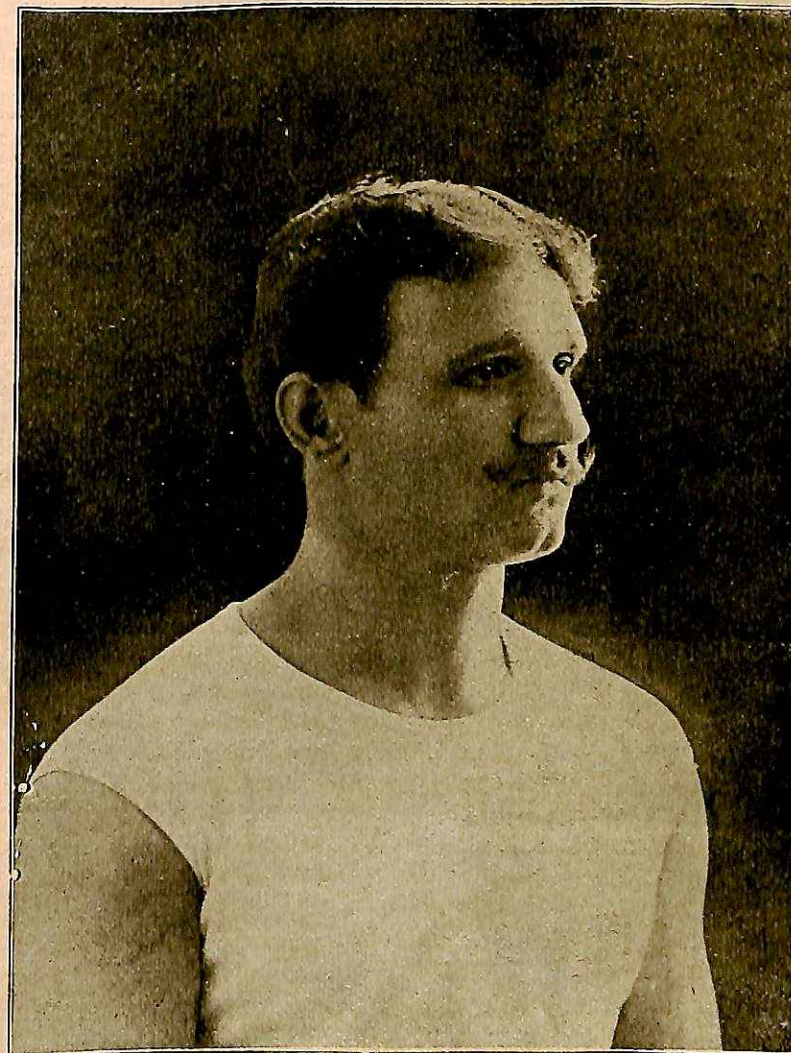
Μετάφρ. Α. Κ.

JOSEPH BÉDIER

Ο ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ἐν Καλιφορνίᾳ συνεκίνησεν ὁλόκληρον τὸν κόσμον καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς δημοσίευσιν πλείστων ἄρθρων περιγραφόντων τὴν ἱστορίαν τῆς δυστυχοῦς πλουτοπαραγωγῆς πόλεως. Ἀπὸ τὰς περιγραφὰς ταύτας τοῦ Ντεχορί, τοῦ Jules Huret καὶ τῶν ἄλλων ἀκόμη φαίνεται ὅτι ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος ἦτο ἀπὸ τὰς θαυμασιωτέρας πόλεις τοῦ κόσμου, ἡ δὲ ἀφίξις διὰ θαλάσσης εἰς αὐτὴν παρουσίαν ἕνα τῶν πλέον ἐπιβλητικῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν θεαμάτων τὰ ὅποια δύναται τις νὰ ὀνειροπολήσῃ.

Ἐφ' ὅσον τὸ ἀτμόπλοιο προχωρεῖ πρὸς τὸν λιμένα, λέγει ὁ Ντεχορί, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πόλις ὥς ἄλλη Βενετία ἔξερχεται τῶν ὑδάτων καὶ διαγράφεται μεγαλοπρεπῆς ὥς Ὁκεανὸς ἐνώπιον τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἀποβιβαζόμενος κατόπιν ὁ ξένος εἰς τὴν ἀποβάθραν καὶ διερχόμενος τὸν εὐρύχωρον καὶ ὠραῖον σταθμὸν εἰσέρχεται ἀμέσως εἰς τὸν κεντρικώτερον δρόμον τῆς πόλεως, τὴν μεγάλην αὐτὴν βιομηχανικὴν ἀγορὰν ἐντὸς τῆς ὁποίας συγκεντρῶνται ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐθυμία καὶ ὅπου ἐκπληκτος ὁ ξένος βλέπει τὴν γέννησιν μιᾶς ὅλως διόλου νέας φυ-

Ν. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΙΘΟΒΟΛΙΑΝ

λῆς. Οἱ ἄνδρες ὀλιγώτερον Ἀγγλοσάξωνες, αἱ γυναῖκες λεπτόταται με βράδισμα θελκτικόν, ἀμφιέσεις κομψάς, πρόσωπα γελαστά καὶ μάτια ὀλόμαντρα.

Κατὰ τὸ 1848 ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος δὲν ἦτο παρὰ ἕνα μικρὸν χωρίον τὸ ὁποῖον εἶχε μόνον πενήτηντα ἐπτὰ πλινθοκτίστους οἰκίας στεγαζούσας μόλις ὀκτακοσίους κατοίκους. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὅμως ἡ πόλις ἠρίθμει πλέον τῶν τετρακοσίων χιλιάδων.

Ἐνας Μορμώνος ὀνόματι Μάρσαλ ἀνεκάλυψε τὴν πρώτην χρυσοφόρον κοίτην ἀποξηράνας μικρὸν ὀυάκιον. Ὅταν ἡ εἰδησις αὕτη ἐγνώσθη εἰς τοὺς κατοίκους, δὲν ἔμεινεν ἄνθρωπος εἰς τὸ χωρίον ἀλλ' ὅλοι ἐκλείσαν τὰ σπίτια

τῶν καὶ ἔσπευσαν με πτύα εἰς τὰ χέρια πρὸς τὸ χρυσοφόρον ὀυάκιον. Ἡ δίψα τοῦ χρυσοῦ ἦτο τοιαύτη ὥστε οἱ στρατιωτικοὶ φύλακες τῶν πέριξ χωρίων ἐγκατέλειψαν ἀμέσως τὰς θέσεις των καὶ με τὰς λόγχας των ἤρχισαν ν' ἀνασκάπτουν τὰς κοίτας τῶν ὀυακίων. Οἱ ναυτικοὶ οἱ ὅποιοι ἐφθάνον εἰς τὸν λιμένα, ἐμιμήθησαν καὶ αὐτοὶ τοὺς στρατιώτας. Τοιοῦτοτρόπως ὅλοι των συνέλεγον χρυσὸν ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐμερίμων περὶ τῆς παραγωγῆς, τὰ πράγματα τῆς πρώτης ἀνάγκης ἀνῆλθον εἰς τὸ ζηνὶδ τῆς ὑπερτιμῆσεως. Ἐνα κρεμμύδι ἐστοίχιζε πέντε φράγκα, καὶ ἕνα κοιλὸν κουκιά πενήτηντα. Οἱ ἰδιοκτῆται φορητῆς ἀμάξης διὰ δρόμον τριάκοντα χιλιομέτρων ἐζήτουν ὥς ἀγώ-

γιον εκατὸν φράγκα καὶ εἶνε πλέον ἢ γεγονὸς ὅτι ἓνα ψάθινον καπέλον ἐπωλήθη ἀντὶ τριακοσίων πενήκοντα φράγκων. Ἐπίσης αἱ κεναὶ φιάλαι τὰς ὁποίας σήμερον ἀγοράζομεν ἀντὶ δέκα ἢ δεκαπέντε λεπτῶν, ἐπωλοῦντο ἀντὶ ἑκοσι πέντε φράγκων διότι ἐντὸς αὐτῶν ἔθετον τοὺς κόκκους τοῦ χρυσοῦ. Τὸ χερίστον ὅλων ἦτο ὅτι αἱ δολοφονίαι ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν διότι οἱ στρατιῶται τοὺς ὁποίους ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις ἀπέστελλε πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως, ἐλιποτάκουν μεταβαίνοντες εἰς τὰ χρυσωρυχεῖα.

***

Εἰς τὰ 1848 καθ' ὅλην τὴν Καλιφορνίαν ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερέβαινε τὰς δεκατρεῖς χιλιάδας ψυχάς. Περὶ τὸ τέλος ὅμως τοῦ 1849 σχεδὸν ἑδεκαπλασιάσθη, καὶ οἱ προστρέχοντες ἐκεῖ ἀπὸ πάσης γωνίας γῆς ἀνέμενον τὴν οἰκοδομὴν τῶν οἰκημάτων περιοριζόμενοι νὰ διέρχονται τὰς ἡμέρας ὑπὸ σκηνάς. Ἀλλ' ἔφ' ὅσον τὰ ἔτη παρήρχοντο, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πόλις τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ἐπλουτίζετο. Εἰς τὸ 1852 τὸ μικρὸν χωρίον τοῦ 1848 ἠρτίθει τριακόνητα ἑπτὰ χιλιάδας κατοίκων καὶ εἶχε κάμει διακοσίων τριακόνητα ἑκατομμυρίων χρυσοῦ ἑξαγωγὴν, ὁ δὲ πληθυσμὸς καθ' ὅλην τὴν Καλιφορνίαν ἀνῆρχετο εἰς τριακοσίας πενήκοντα χιλιάδας κατοίκων ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὸ ἓν τρίτον ἀπησχολεῖτο εἰς τὰ μεταλλεῖα, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν οἰκιῶν καὶ εἰς ἄλλου εἶδους ἐπαγγέλματα.

Ὁ Jules Huret λέγει εἰς τὸ περὶ Ἀμερικῆς βιβλίον του, ὅτι οἱ κτίσται ἐπληρῶνοντο εἰς τὴν Καλιφορνίαν ἀντὶ ἐξήκοντα φράγκων τὴν ἡμέραν. Τὸ αὐτὸ ἡμερομίσθιον εἶχον ἐπίσης καὶ οἱ ξυλουργοί, οἱ λατόμοι καὶ οἱ σιδηρουργοί. Μόνον οἱ ῥάπται καὶ πιλοποιοὶ ἐπληρῶνοντο εὐθηνότερον ἀλλ' ὅχι ἔλαττον τῶν εἴκοσι πέντε φράγκων τὴν ἡμέραν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ φαγητόν, ὅλοι ἔτρωγον εἰς τὰ ἐστιατόρια, ὅπου ἓνα νωπὸν αὐγὸν ἐπωλεῖτο ἀντὶ πέντε φράγκων, καὶ δύο γεώμηλα μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ βάρος καὶ τὸ μέγεθος καρύου ἐστοίχιζον δύο καὶ ἥμισυ φράγκα.

Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν μίαν ἡμέραν ὡς τὴν ἄλλην ἐδημιουργοῦντο τεράστια περιουσία, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρχὴ φθάνει μέχρι τοῦ ἀπιστεύτου. Ὁ Huret λέγει, ὅτι ἓνας μαῦρος ἔσχε τὴν ιδέαν νὰ κάμῃ τὸ ἐμπόριον

τῶν γαλῶν διότι εἰς τὴν Καλιφορνίαν ὁ κόσμος ἐμαστίζετο ἀπὸ τοὺς ποντικούς. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ὅταν παρετήρησε τὴν πληγὴν ταύτην, ἀνεχώρησε καὶ μετὰ πάροδον ἑβδομάδων τινῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον μὲ δλόκληρον φορτίον ἀπὸ τὰ συμπαθῆ κατοικίδια ζῶα ἀνερχόμενα εἰς χίλια καὶ τὰ ὁποῖα ἐπώλησε ἀντὶ πεντακοσίων φράγκων ἕκαστον.

Ἐνας ἄλλος πάλιν, δικηγόρος αὐτὸς ἀπὸ τὸ Παρίσι, φθάσας τὸ 1849 εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον καὶ μὴ γνωρίζων τί νὰ κάμῃ, ἀπεφάσισε νὰ συλλέγῃ ἐκ τῶν δρόμων ὅλα τὰ ἄπλυτα ὑποκάμισα τὰ ὁποῖα οἱ κάτοικοι ἐρριπτον διότι τὸ πλύσιμον ἐστοίχιζε περισσότερον παρ' ὅτι τὰ καινουργῇ. Τὸ πλύσιμον ἑνὸς ὑποκαμίσου ἐπληρῶνετο δέκα φράγκα. Ὁ δικηγόρος λοιπὸν μὴ δυνάμενος νὰ συντάξῃ ἀγωγὰς εἰς ἓνα τοιοῦτον τόπον, ἐπελήφθη αὐτὸς τοῦ πλυσίματος καὶ σιδερώματος τῶν ὑποκαμίσων τὰ ὁποῖα μετεπώλει κατόπιν ὡς καινουργῇ. Ἀπέκτησεν οὕτω ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἀρκετὰς δεκάδας χιλιάδων δολλαρίων. Βραδύτερον τὰς διέθεσεν εἰς ἀγορὰν γηπέδων καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένετο βαθύπλουτος. Ἄλλος πάλιν, αὐτὸς ὑπάλληλος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, δὲν εἶχε πατήσει τὸ πόδι του ἀκόμη εἰς τὴν ξηρὰν ὅπου τοῦ προσέφεραν ὀγδοήκοντα χρυσὰ φράγκα τὴν ἡμέραν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἐκεῖ χρυσωρύχους ὡς μάγειρος διότι ἐστεροῦντο ἑνὸς καλοῦ τοιοῦτου, καὶ ὡς ἔλεγον «ἓνας Γάλλος δὲν δύναται παρὰ νὰ γνωρίξῃ καλὴν μαγειρικὴν». Ἐνας ἄλλος ἀπένταρος, συμβολαιογράφος ἐπίσης ἐκ Γαλλίας, μόλις ἔφθασεν εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον ἔγινε λουστρός, καὶ εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς λέσχης ἀνέμενε μὲ τὸ κασελάκι του τοὺς πελάτας του. Ἐνας χρυσωρύχος τὸν ἐπλησίασε καὶ ἀφοῦ τοῦ ἐγυάλισε τὰ ὑποδήματα τὸν ἐρώτησε:

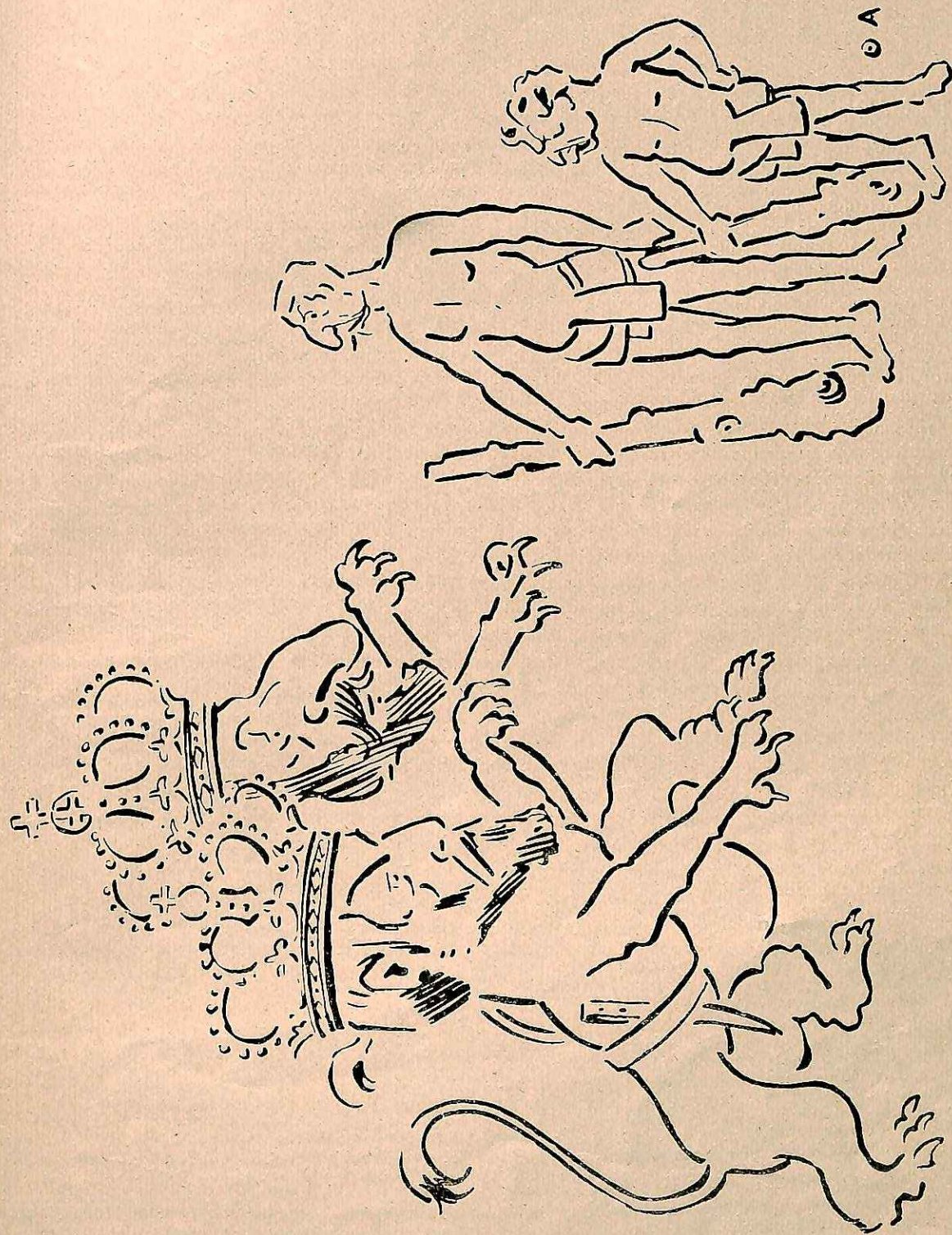
— Τί πρέπει νὰ δώσω;

Ὁ πρῶν συμβολαιογράφος ἀπήντησε.

— Ὅ, τι θέλετε.

Ὁ πελάτης τοῦ ἔδωκε ἥμισυ δολλάριον, τὴν μὴν τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη δι' ὅλους τοὺς πελάτας καὶ ἡτις δὲν ἐβράδυνε νὰ τὸν καταστήσῃ πλούσιον διότι ἡ πελατεία του ἡῤῃσεν καταπληκτικῶς ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος. Σήμερον ὅλα αὐτὰ τὰ θαύματα ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν.

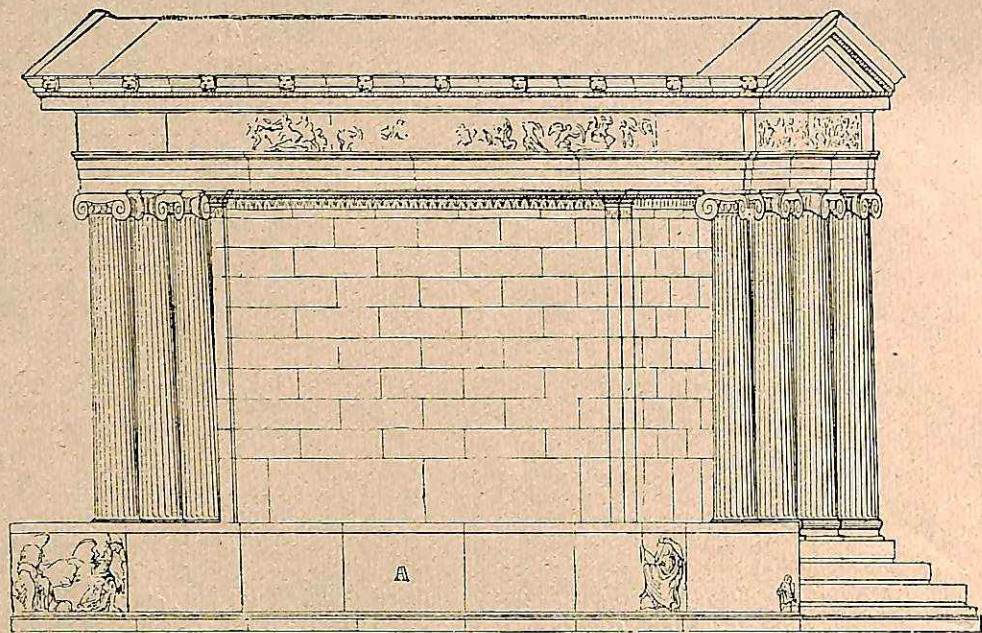
ΠΕΛΕΑΣ ΑΙΑΚΙΔΗΣ

Αἱ παραστάσεις αὗται δεικνύουν ἑκτακτον ζῶην καὶ σφοδρότητα εἰς τὰς κινήσεις, πολὺ διάφορον ἀπὸ τὰς

Ο Ναός της Ἀθηνᾶς Νίκης ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως βλέπόμενος ἐκ τῆς Β. πλευρᾶς.
Κατὰ τὴν ὁρθὴν συμπλήρωσιν Ρόζς. Σάουμπερτ. Χάνσεν.

ὁμοίας τοῦ Παρθενῶνος· τινὲς ὅμως μετόπισι εἶναι κενότατοι καὶ ἀτεχνοί.

Ὁ λόφος, ἐπὶ τοῦ οὐοίου κεῖται ὁ ναός, ὠνομάζετο «Ἀγοραῖος Κολωνός» κατέχων τὸ δυτικὸν τέρμα τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς· αὕτη ἐξετείνετο ἐκ τῶν ἀνατολικῶν προπόδων τοῦ λόφου μέχρι τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου ἀφ' ἑνός, καὶ μέχρι τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀφ' ἑτέρου. Δυστυχῶς ἡ Ἀρχαία Ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν κρύπτεται σήμερον ὑπὸ οἰκίσκους κτισθέντας παρὰ τὸ σωτήριον σχέδιον τοῦ Λουδοβίκου Ρόζς, ὁ οὗτος ἀπὸ τοῦ 1834 διεμαρτύρετο συμβουλευτὴν νὰ ἐμποδισθῇ ἡ κτίσις οἰκῶν ἐκεῖ. Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ χώρου ἐκείνου εἶναι ἀπαραίτητος, θὰ ἀποκαλύρῃ δὲ τὸ θαυμασιώτατον καὶ ἱστορικώτατον τμήμα τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Ὁ δὲ βράχος τοῦ Ἀρείου Πάγου ὕψους 115 μ. εἶναι σημαντικώτατος, διότι συγκεντρώνει στοιχεῖα τῆς παλαιστάτης λατρείας τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάσθη Ἀρειος ἢ διότι ἐδικάσθη ὁ Ἀρης ὑπὸ τῶν θεῶν ὡς φονεύσας τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιφρόδιον, διότι ἀπήγαγε τὴν κόρην τοῦ Ἀρεως Ἀλκίππην, ἢ διότι (κατὰ τὸν Αἰσχύλον) αἱ Ἀμαζόνες, ἀφ' οὗ «ἀντεπύργωσαν» αὐτόν, ἐδυσίασαν διὰ πρώτην φοράν εἰς τὸν Ἄρη.

Φαίνεται ὅτι εἰς παλαιστάτους χρόνους ἐδικάζον ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς ἢ οἱ ἐξέχοντες πολῖται, τοὺς φόνους ἰδίως, καὶ ἐκ τούτων ἀνεπτύχθη τὸ περίφημον δικαστήριον τῶν Ἀρεοπαγῶν ἢ τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς. Εἰς ἱστορικὴν ὁμως ἐποχὴν, τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους, ἐδικάζον εἰς τὴν Βασιλειον Στοάν τῆς Ἀγορᾶς.

Ὅστε τὰ λεγόμενα ὅτι ἐδικάζον ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ὅτι ὑπῆρχε «λίθος ὕβρεως» καὶ «λίθος Ἀναιδείας» ἢ εἶναι μυθικαὶ παραδόσεις, ἢ συνέβαινον ὅχι εἰς ἱστορικοὺς χρόνους. Τοῦλάχιστον τὰ σωθέντα ἔχρη δὲν βεβαιώνουν τίποτε ἀπ' αὐτά, ἐκτός μόνον τοῦ ὅτι ὑπῆρχον ἐκεῖ βωμοὶ ἐκ παλαιῶν χρόνων, τῆς Ἀθηνᾶς Ἀρείας κ. ἄ.

Εἰς μίαν σχισμὴν πρὸς Α. τοῦ βράχου ὑπῆρχε τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων ἢ Ἐρινύων ἢ Σεμνῶν Θεῶν

εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἰδίως τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου καὶ δεικνύει ὅτι τὴν ἀγρίαν αὐτοδικίαν τῶν πρωτογενῶν χρόνων, τὴν οὗσαν ἐκπροσωποῦν αἱ Ἐρινύες ἀντικατέστησεν ὁ νόμος, ἡ δικαία ἐξέτασις καὶ τιμωρία, τοῦ ἐκπολιτισθέντος ἀνθρώπου, ἀντιπροσωπευμένη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν Θεῶν καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς Βουλῆς τοῦ ἱερωτάτου δικαστηρίου.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι περίφημος ἡ ὁμιλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου τῷ 54 π. Χ. Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη τῶν νέων ἰδεῶν εἶχεν ἤδη γίνῃ ἐν τῇ Ἀγορᾷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐνώπιον τοῦ πλήθους, εἰς δὲ τὸν Ἀρειον Πάγον ὁμίλησεν ἐνώπιον τῶν ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων, ἰδίως τῶν φιλοσόφων· πρὸς ἀνάμνησιν τούτων ἰδού τῃ ἐνωρὶς χριστιανικὸς ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ΒΔ. τοῦ βράχου, τοῦ οὐοίου σφίζονται τὰ θεμέλια μέχρι σήμερον.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

«Μαργαρίτα Στέφα» Γρηγορίου Ξενοπούλου, μυθιστόρημα, Ἀθήναι.—Ο «Κύκλωπας» Εὐριπίδου. Μετάφρασις Α. Πάλλη, Λιβερπουλ.—«Σκιᾶς» Δημητρίου Τανταλίδου, ποιήματα, Ἀθήναι.

ΔΕΝ θὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν ἀνυπομονησίαν μετὰ τὴν οὐοίαν ἐπερίμενα τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑοτίαν» καθ' ἑβδομάδα διὰ νὰ διαβάσω τὴν «Μαργαρίταν Στέφα» τοῦ κ. Ξενοπούλου. Εἶνε πολλὰ χρόνια, δεκαετία—ὡς δεκατέσσαρα, καὶ φυσικὰ ἤμην πολὺ νέος τότε, ὥστε νὰ με τραβᾷ ἕνα ἑλληνικὸν μυθιστόρημα ποὺ περιέγραφε μὲ τόσην δύναμιν τὴν ἐρωτικὴν ζωὴν δύο ἀνθρώπων μέσα 'ς τὸ μυρωμένο νησί τῆς Ζακύνθου. Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ ἦτο αὐτὸ μόνον. Τὸν κ. Ξενοπούλου καὶ τότε τὸν ἐδικάβαζα μετὰ τὴν ἰδίαν εὐχαρίστησιν ποὺ διαβάζω καὶ τώρα κάθε ἔργον τὸ οὐοῖον φέρει τὴν ὑπογραφήν

του. Μοῦ ἤρесе καὶ μοῦ ἀρέσει ἡ φράσις του, καὶ τὸ πολὺ κοιμῶν καὶ ἀπαλὸν ποὺ ἔχει τὸ ὕψος του. Ἐπομένως λυποῦμαι πολὺ ὅπου δὲν εἴμπορῶ νὰ συμφωνήσω μετὰ τὸν κ. Ξενοπούλου ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν του διὰ τὴν «Μαργαρίταν Στέφα» τὴν οὐοίαν θεωρεῖ μᾶλλον ὡς νεανικὸν ἔργον μὴ στερούμενον ἐλλείψεων τεχνικῶν. Πολὺ πιθανὸν νὰ συμβαίῃ τοῦτο. Ὡς πρὸς τὸ σύνολον ὁμως καὶ τὸ ψυχολογικὸν καὶ περιγραφικὸν μέρος τοῦ ἔργου δὲν νομίζω νὰ εἶνε κατώτερον τοῦ «Ἐσταυρωμένου Ἑρωτος» καὶ τοῦ «Κόκκινου Βράχου». Εἶνε καθαρῶς ἡθογραφικὸν μυθιστόρημα τὸ οὐοῖον ἐνῶ μᾶς παρουσιάζει τὴν ζωὴν καὶ τὴν σκέψιν ἑνὸς ἐπαρχιακοῦ λαοῦ, συγχρόνως μᾶς ἀναλύει καὶ τὴν ψυχὴν, ἀλλαχοῦ ἰσχυρότερον καὶ ἀλλαχοῦ ἰσχνότερον, ὅλων τῶν προσώπων τὰ οὐοῖα ἀποτελοῦν τὴν κινητήριον δύναμιν εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου του.

Δυστυχῶς δὲν δύναμαι νὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου ἀλλὰ χρονογραφικῶς καὶ πολὺ βασικά εἴμπορῶ νὰ εἶπω ὅτι εἰς τὴν «Μαργαρίταν Στέφα» ὁ κ. Ξενοπούλος, καὶ ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ ἔργα του, εἴτε μυθιστορήματα, εἴτε διηγήματα γράφει, «βλέπει σαφῶς ὅ,τι εἶνε» ὅπως ὁ Στένταλ καὶ ὅτι ὁ πολὺς πραγματισμός του τὸν οὐοῖον τοῦ μέμφονται εἶνε ἀκριβῶς μία ἀπὸ τὰς ἀρετὰς του ὡς συγγραφέως. Ἐπειτα, ὅταν κανεὶς ἡθογραφεῖ μετὰ καίτοιαν ψυχολογίαν καὶ ἀποκρύπτει καθ' ὅλοκληρίαν τὴν προσωπικότητά του ὀπισθεν τῆς προσωπικότητος τῶν ἡρώων του, εἶνε βέβαιον ὅτι ἡ αἰσθητικὴ του συνδέεται μετὰ τὴν θεωρίαν τοῦ πραγματισμοῦ, καὶ ἰδίως ὅταν φροντίζει νὰ μὴ καταλήξῃ εἰς κανένα ὠρισμένον συμπέρασμα, ἀλλὰ τοποθετεῖ τὸν ἀναγνώστην ἐνώπιον τῶν σκηνῶν τὰς οὐοῖας περιγράφει ὥστε μόνος του αὐτὸς νὰ ἐξαγάγῃ ἐκεῖθεν τὰ συμπεράσματα.

Καὶ ἡ περιπτώσις αὕτη δὲν εἶνε μόνον διὰ τὸν κ. Ξενοπούλου καὶ τὴν ἀναφῶν ἐδῶ δι' ὅσους ἐκ τῶν νέων ἐκφράζονται—καὶ ἔχω ἀκούσει μερικὸς—μετὰ καίτοιαν ἀσέβειαν διὰ τὸ ἔργον τοῦ συγγραφέως τῆς «Μαργαρίτας Στέφα», ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους παγκοσμίους φήμης συγγραφείς, ὅπως λόγου χάριν ὁ Τουρκιένιεφ καὶ πολὺ περισσότερο οἱ ἀδελφοὶ Γκογκοῦρ. Διότι ὅταν ὁ συγγραφεὺς εἶνε προδιατεθειμένος νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μετὰ ἀκριβείαν τὸ περιβάλλον ἐντὸς τοῦ οὐοῖου δρώσι τὰ πρόσωπά του, τὸ περιβάλλον αὐτὸ σχετιζόμενον μετὰ τὸ κλίμα, εἶνε μία αἰτία καὶ συγχρόνως ἕνα ἀποτελεσμα.

Ἄν λοιπὸν ὅλα αὐτὰ τὰ σκεφθῇ κανεὶς, θὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ κ. Ξενοπούλος εἰσελθὼν εἰς τὴν πραγματικὴν σχολὴν μετὰ τὴν «Μαργαρίταν Στέφα» καθόσον ἐνθυμούμαι, ἤνοιξεν εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν τὸν δρόμον τοῦ ἀληθινοῦ μυθιστορήματος, ἕνα δρόμον εἰς τὸν οὐοῖον εἰσερχόμενοι οἱ νεώτεροι εἴμπορουν νὰ εἶπουν ὅτι θὰ κάμουν καὶ τι.

***

Ὁ κ. Πάλλης ἐξέδωκεν εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος τὴν μετάφρασιν τοῦ «Κύκλωπος» τοῦ Εὐριπίδου. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶχα ἀναγνῶσις ἀποσπάσματα τῆς μετάφρασεως ταύτης καὶ δὲν εἴμπορῶ παρὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸν μεταφραστὴν διότι ὡς εἶνε συγκεντρωμένη εἰς βιβλίον μοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσέξω μετὰ μεγαλειότητα ἀνεσιν τὴν ἐργασίαν του αὐτῇ, ἡ οὐοῖα θὰ ἦτο περισσότερο ἐνδιαφέρουσα ἂν ἔφερε τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιμελοῦς καλλιτεχνικῆς ἐπεξεργασίας. Δυστυχῶς ὁ κ. Πάλλης δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ διὰ τὴν μορφήν, εἴτε ἀπὸ ἑλλειψιν ἀληθινοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, εἴτε ἀπὸ πείσμα. Τὸ μόνον τὸ οὐοῖον ἐνδιαφέρει τὸν κ. Πάλλην καὶ τοὺς ὁπαδούς του εἶνε ἡ γλῶσσα ἡ οὐοῖα τώρα ἔγινε καὶ αὕτη πείσμα καὶ 'ς τὰ δύο φιλολογικὰ στρατόπεδα. Ἄν ἡ γλῶσσα ἔχῃ ψυχὴν, αἰσθῇσιν καὶ λογικῇ, αὐτὸ εἶνε ἄλλο ζήτημα καὶ κανεὶς τὸν δὲν τὸ πολυεξετάζει. Ὁ καθένας τῶν,

ἢ διὰ νὰ εἶμαι περισσότερο εἰλικρινής, ὁ καθένας μας χοροπηδᾷ ἐπάνω 'ς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὅπως τὰ Σατυρόπουλα ἐπάνω 'ς τοὺς Σικελικοὺς βράχους.

Ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τοῦ σατυρικοῦ αὐτοῦ δράματος τοῦ Εὐριπίδου ἕνα ἐξάγεται, ὅτι ὁ κ. Πάλλης μετατρέπεται εἰς Κύκλωπα τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ποὺ βλέπει πάντοτε μετὰ τὸ ἕνα μάτι τὰ τριγύρω τοῦ πράγματος ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου φανατισμοῦ του. Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως μήπως αὐτὸς ὁ ὑπέρητος φανατισμός του γίνῃ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ μολονότι σοφός, μολονότι βυθισμένος μέσα 'ς τὴν ἀρχαία ψυχὴ δὲν κατάρθωσε νὰ ἐννοήσῃ βαθύτερον τὴν σημασίαν τοῦ «Πᾶν μέτρον ἄριστον». Διότι, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω μετὰ πολλὴν λύπην μου, εἰς τὸν «Κύκλωπα» δὲν ἔχει τὰς εὐτυχεῖς στιγμὰς ποὺ εἶχε εἰς πολλὰς σελίδας τῆς Ἰλιάδος, ὅπου ἀπέδωκε μετὰ ἀληθῆ ἀριστοκρατικὴν δύναμιν τοὺς θεσπεσίους στίχους τοῦ γηραιοῦ Ὀμήρου, καὶ μᾶς παρουσίασε τὸ ἔργον τοῦ Εὐριπίδου ἐπηρημένον μετὰ γελοιογραφίας τὰς οὐοῖας δὲν ἔχει τὸ κείμενον. Εὐχομαι εἰς νέαν ἐκδοσιν τοῦ «Κύκλωπος» ἀπὸ τὸν μεταφραστὴν, νὰ μὴ εἶνε ἐπηρησμένον, ἀλλὰ νὰ εἶνε βελτιωμένον τοῦλάχιστον γλωσσικῶς ὑπὸ καλλιθετικὴν ἐποψιν.

***

Ἐνας τόμος ποιημάτων μ' ἕνα ποιητικώτατον τίτλον «Σκιᾶς». Ποιητὴς τὸν εἶνε ὁ κ. Δημήτριος Τανταλίδης ὁ οὐοῖος ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς ἕνα βιβλίον ὅλους τοὺς στεναγμούς του καὶ τοὺς πόνους τοῦ ποῦ τὸ ἔδωκε μία πεθαμένη ἀγάπη, ὅλους τοὺς δερβασμούς του ποῦ τοῦ ἐμπνέει τὸ πευκοφυτευμένο νησί τῆς Χάλκης καὶ ὁ γηματός ἀπὸ μυστήριον καὶ θέλγητρον ἐξωτικὸν Βόσπορος.

Αὕτην τὴν στιγμὴν ποὺ φυλλομετρῶ τὸ βιβλίον τοῦ βυθίζομαι εἰς ὅλες τῆς ἀκρογιαλίας τῶν πριγκηπονῶν καὶ διώχνω ἀπὸ τὴν σκέψιν μου κάθε τᾶσιν πρὸς ἀνάλυσιν κριτικὴν τῶν στίχων τοῦ συμπαθοῦς ποιητοῦ. Δὲν θέλω νὰ ὁμιλήσω διὰ τὴν τεχνολογίαν τοῦ ποῦ μοῦ ὑπενθυμίζει τὴν τεχνολογίαν τοῦ Προβεγγίου εἰς τὸ δέσιμον τοῦ στίχου, διότι μοῦ ἀρέσει νὰ λικνίζομαι εἰς τὰ κύματα τοῦ πόνου τοῦ ποιητοῦ καὶ εἰς τὰ περὰ τῆς μελαγχολικῆς του ψυχῆς τῆς θρεμμένης ἀπὸ φιλοσοφίαν.

Ἐπειτα τί μ' ἐνδιαφέρει ἂν πολλὰ ἐκ τῶν ποιημάτων τῶν «Σκιῶν» δὲν ἔχουν τὴν λαευντὴν ἀρμονίαν τοῦ στίχου ποῦ θὰ ἠθελε; Εἶνε στίχοι ἀμορφοὶ εἰς ἀντίθεσιν μετὰ τὴν ποιησιν ποῦ ἔχει ὁ ποιητὴς τῶν ὡς ἀνθρώπος. Δὲν εἶνε ἀρκετὸν ὁμως ὅπου μετὰ συγκινούν, ὅπου μοῦ προκαλοῦν ἕνα εἰλικρινέστατον δάκρυ καὶ ὅπου μετὰ βυθίζουν εἰς τὴν ποθητὴν ρέμβην ποῦ δίδει ὁ ἀκράτητος λυρισμός; Ἐν τούτοις ὑπάρχουν καὶ ποιήματα τὰ οὐοῖα δύνανται νὰ ὑποστοῦν καὶ τὴν ἰσχυρότεραν κριτικὴν ὅπως ἐσὺ, ὦ «Αὐγὴ»

Ποῦ ἄφραση ὠραϊότητα
Ἀπὸ τὸ χάος βγάξεις
Καὶ 'ς τὴν ψυχὴν μας στάξεις
Ἐλπίδα καὶ ἀγνότητα».

ἢ ὅπως εἰς τὴν «Μπαρκόλα» ὅπου ὁ ποιητὴς ἀφίνει τὴν ψυχὴν του καὶ κατεβαίνει τρελλὴ 'ς τὰ βάθη τῆς θάλασσης διὰ ναῦρη

Ἀχ, ὅσες γλυκεῖες
Κοπέλες μαθαίνουν
Ἀγάπης φωτιές,
Αὐτές, σὺν πεθαίνουν
Ἐκεῖ κατεβαίνουν

Καὶ στρατὸν δὲν ἀποκτοῦμεν.
 Ὑπουργεῖα μὲ πρόγραμμα οἰκονομικόν.
 Καὶ οἰκονομικὸς δὲν ὀρθοποδοῦμεν. Ἀπλῶς διὰ ποικιλίαν λοιπὸν, διατὶ δὲν ἔρχεται κ' ἓνα ὑπουργεῖον μὲ πρόγραμμα εκπαιδευτικόν; Βέβαια καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον παιδεῖαν δὲν θ' ἀποκτήσωμεν, ὅπως δὲν ἀπεκτήσαμεν οὔτε στρατὸν, οὔτε οἰκονομικά, τοῦλάχιστον θὰ κάμουν γνωστὸν εἰς τὸ κοιμώμενον ἔθνος ὅτι παιδεῖαν, περισσότερον παρὰ κάθε ἄλλο, δὲν ἔχομεν.

***

Καὶ συλλογίζεται κανεὶς: βέβαια, ἀφοῦ παιδεῖαν δὲν ἔχομεν καθόλου, γλίσγωρα δὲν θὰ τὴν ἀποκτήσωμεν.

Καὶ καμμία ἔλλειψις δὲν εἶνε περισσότερον ἀξιοθρήνητος ἀπ' αὐτήν. Οὔτε καὶ ἡ ἔλλειψις ἐθνικοῦ ποιητοῦ διὰ τὴν ὑμνήσῃ τοὺς ἀγῶνας, ἔλλειψις τὴν ὅποιαν μία ἐφημερίς ἡσθάνθη ἕως εἰς τὸ κόκκαλον.

Καὶ ἐφθάσε τὸ μαχαίρι εἰς τὸ κόκκαλο.

***

Μίαν φορὰν ἓνας νεοῦλιν ἀφοῦ δὲν εἶχε τί ἄλλο καλλίτερον ἢ εὐκολώτερον νὰ γείνη, ἔγεινε βουλευτὴς. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπῆγε εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα ἐνὸς ὑπουργεῖου καὶ τοῦ ἐξήτησε κατὰ τι παράλογον, πάρα πολὺ παράλογον.

Ὁ κ. γενικὸς γραμματεὺς τοῦ εἶπε:

— Μαὶ αὐτὸ δὲν εἶνε νόμιμον!

Καὶ ὁ κ. βουλευτὴς

— Νόμιμο καὶ ξενόμιμο. Ἄν ἐκντάξαμε τὰ νόμιμα—, οὔτε σὺ θὰ ἦσουν γενικὸς γραμματεὺς οὔτε κ' ἐγὼ βουλευτὴς.

Καὶ καμμία ῥῆσις καὶ κανὲν ἀπόφθεγμα δὲν ἰσοφύρει εἰς σοφίαν τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο.

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ νέα βουλὴ ποῦ ἔχει ὀλιγωτέρους τὸν ἀριθμὸν βουλευτῶν, δὲν θὰ ἔχη καὶ βουλευτὰς ὡς τὸν ἀποφθεγματολόγον ἐκεῖνον.

***

Ἐξελέγεις ἐκλογὼν βουλευτικῶν ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐνδιαφερομένους βουλευτὰς! Γνωρίζετε πρᾶγμα περισσότερον ἄσπον καὶ περισσότερον ἀστεῖον;

Καὶ ὅμως θὰ ἴδωμεν παρερχομένην τὴν κομωδίαν αὐτὴν ξανά κάτω ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας καί, Θεέ μου, ἃς εἶνε πολὺ ὀγλίγωρα. Πλησιάζει ὁ Μάιος καὶ κυβερνώμεθα χωρὶς προϋπολογισμόν. Γαστέρας ἀργὰς εἶχεν ὀνομασεὶ ὁ σιδηροὺς πρίγκηψ ἄλλοτε τοὺς Κρητικούς, ἄδικα μὰ τὴν ἀλήθειαν. Γαστέρες ὅμως ἀργαὶ σήμερα εἶνε οἱ Ἕλληνες ὅλοι. Καὶ νὰ μία φυσιολογικὴ ἐξήγησις τῶν ῥητορικῶν μας τάσεων. Γαστέρες ἀργαὶ καὶ στόματα ὀμιλοῦντα. Γαστέρες ἀργαὶ καὶ πόδια βαρυκίνητα. Ἐνα ἀρχαῖον ἐπὶ γράμμα λέγει:

Εἰ ταχὺς εἰς τὸ φαγεῖν τοῖς ποσὶ δὲ βραδὺς ὑπάρχεις τοῖς ποσὶ σου τρῶγε καὶ τρέχε τῷ στόματι.

Καὶ τὰ στόματά μας τρέχουν. Καὶ ἡ γλῶσσα μας «προτρέχει τῆς διανοίας». Ὅμως τὰ πόδια μας εἶνε πολὺ βαρυκίνητα. Οὐτ' ἐμπρός οὔτε ὀπίσω. Βῆμα σημειωτὸν λοιπὸν! Καὶ τρώγουν... κονιορτόν.

***

Ἐπάρχει πνευματικὴ κίνησις εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀθήνας ἐννοοῦμεν τὴν Ἑλλάδα, διότι δυστυχῶς Ἑλλάς εἶνε μόνον αἱ Ἀθήναι.

Ἐνας ὁμογενὴς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον μοῦ ἔλεγε:

Ὁλυμπιακοὶ ἀγῶνες χωρὶς ἀγῶνας πνεύματος, χωρὶς κανέναν Ἡρόδοτον νὰ διαβάξῃ μέσα εἰς τὸ Στάδιον τὰς ἱστορίας του. — λημονεῖ τάχα τὸν κ. Λάμπρον ὁ ὁποῖος εἶνε ἱστορικός καὶ ἠμποροῦσε νὰ τὸ κάμῃ — χωρὶς ὁ Πίνδαρος (ἓνας Πίνδαρος δηλαδὴ)

— αὐτὸ τὸ εἶπε καὶ ὁ κ. Γαβριηλίδης — νὰ κάμῃ ὥδ' αὖς διὰ τὸν Γεωργαντᾶν, τὸν Σέρινταν καὶ τὸν Σέρινγγ, χωρὶς πνευματικὸς ἀγῶνας δρόμου καὶ πάλης, Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες χωρὶς αὐτὰ εἶνε ἀκατανόητοι, καὶ — ἀρχομένου τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος — παιδαριώδεις.

Κ' ἐσυλλογίσθηκα

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι μ' αἰσθήματα καλὰ πολὺ καλὰ, μορφωμένοι, καὶ πρακτικοὶ τοῦ μὴ ἐστερημένοι, ποὺ ἀγαποῦν ἐντελῶς μὴ πρακτικὰ πράγματα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχαίου πνεύματος!

Ἀρχαῖον πνεῦμα ἀθάνατον! Τὸ ἔχει ἐπικαλεσθῇ πολὺ ὥραϊα ὁ ποιητής. Ἀλλὰ τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα εἶνε τόσον μακρὰν μας. Καὶ δὲν θὰ τὸ προσεγγίσωμεν ἀπομιμούμενοι τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα εἰς ὅ,τι μᾶλλον ἐξωτερικὸν καὶ ποῦ κτυπᾷ εἰς τὰ μάτια. Οὔτε ὁ Μίλων ὁ Κροτωνιάτης οὔτε ὁ Τόφαλος εἶναι τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα.

Διότι τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα εἶνε πρὸ πάντων πνεύμα.

Καὶ τὸ πνεῦμα: ὅπου θέλει πνέει. Καὶ δυστυχῶς ἄλλοι παρὰ ὅπου θέλομεν ἐμεῖς.

Ἐπειτα τὸ πνεῦμα: ζωοποιεῖ.

Καὶ τὸ γράμμα: ἀποκτείνει.

Ἐπάρχει πνευματικὴ κίνησις εἰς τὰς Ἀθήνας;

Ἦ πνευματικὴ κίνησις ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ μὴ χρειάζεται ἀγῶνας διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ.

Χρειάζεται πρᾶγματα.

Καὶ χρειάζεται ἐκτὸς αὐτῶν καὶ νὰ ἐνδιαφέρεσθε, κύριοι.

Ἐνα μέρος εἰς τὸ ὁποῖον τὰ βιβλία δὲν διαβάζονται.

Ποῦ τὰ περιοδικὰ δὲν ζοῦν.

Ποῦ ὁ τεχνίτης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ.

Ἐνα μέρος ποῦ ἠνάγκασεν εἰς αὐτοεξορίαν τὸν Γ. Χαλεπᾶν, πνευματικὴν κίνησιν δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ, οὔτε μὲ πνευματικὸς Ὀλυμπιακὸς ἀγῶνας.

ΜΟΥΚΙΟΣ ΣΚΑΙΟΛΛΑΣ

— Voilà votre homme! —

Ὁ ἐνθουσιασμός ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων εἶχε τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα νὰ χαρίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μίαν Γυμναστικὴν Σχολὴν κατὰ τὸ Σουηδικὸν σύστημα.

Τέκνα γενναῖα τῆς μικρᾶς Πατρίδος, ὁ Ρόστοβιτς καὶ ὁ Τσανακλῆς ἀνέλαβον τὴν δαπάνην διὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ λειτουργίαν τῆς Σχολῆς αὐτῆς. Εἶναι ἄξιοι ἐπαίνου καὶ τιμῆς τὸ ἔργον τῶν θὰ σημειώσῃ σταθμὸν προόδου εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους.

Ἀφ' οὗ ἡ δωρεὰ ἐξησφαλίσθη, πρώτη σκέψις ἐπ' ἡλθεν εἰς τὴν κεφαλὴν δὲν ἤξεύρω τίνων ἀκριβῶς, νὰ μετακληθῶν ξένοι ὁργανοὶ τῆς Σχολῆς αὐτῆς. Φαίνεται ὅτι ἡ ὁμολογία τῆς ἀνεπαρκείας μας εἰς ὅλα τὰ ζητήματα ἔχει τόσον, εἰσχωρήσει εἰς τὸν ὁργανισμόν μας, ὥστε διὰ πᾶν ἔργον ὥραϊον ἀληθινῆς προόδου διαγράφομεν τὸν ἑαυτὸν μας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀνεπαρκέτω ἐξετάσεως, θεωροῦντες πολὺ φυσικὸν τὸ πρᾶγμα.

Ἦθελα τουλάχιστον νὰ ἀποταγῶ πρὸς τοὺς κ. κ. Δ. Βικέλαν καὶ Γ. Δροσίνην, οἱ ὁποῖοι, νομίζω, ὠρίσθησαν ἐκτελεσθῆναι τῆς δωρεᾶς τῶν δύο φιλογενῶν χορηγῶν καὶ νὰ ἐλκύσω τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Ἑλλήνων ὁργανισμοῦ τῆς Σχολῆς αὐτῆς.

Ἄν ὁ ξένος ὁργανισμὸς γνωρίζῃ καλὰ τὸ ἔργον του, ἀγνοεῖ ὅμως τὴν Ἑλλάδα καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀσχηματιστόν.

Κατὰ τὴν γνώμην καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι δὲν κατέχονται ὑπὸ τῆς ξενωμανίας, καὶ τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι εἶναι δίκαιοι, δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη μετακλήσεως ξένων ὁργανισμῶν.

Ἐπῆρχεν Ἕλληνας ἐνδεδειγμένος διὰ νὰ ὁργανώσῃ καταλλήλως καὶ κατὰ τὸ Σουηδικὸν σύστημα καὶ συμφώνως πρὸς τὸ κλίμα μας καὶ τοὺς ἀνθρώπους μας καὶ τὰς συνθήκας τοῦ βίου μας καὶ τὴν ἱστορίαν μας, τὴν Γυμναστικὴν Σχολὴν. Καὶ εἶναι δι' ὅλα ταῦτα πολυτιμώτερος ἀσυγκρίτως πρὸς πάντα ξένον.

Ὁ Ἕλληνας αὐτὸς ἔρχεται εἰς τὸ στόμα παντός, ὅστις καὶ ὅλγας ἔχει γνώσεις περὶ τῆς Γυμναστικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Εἶναι ὁ κ. Ἰωάννης Χρυσάφης.

Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ πλέξω τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἱκανοῦ καὶ φιλοπόνου ἀνδρός. Τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα του εἶναι ἀρκετὰ διαδεδομένα, ἡ ἀποστολὴ του εἰς τὴν Ἑυρώπην πρὸς ἐμπνευσιν ἀνὰ τὸν ἀθλητικὸν κόσμον τῆς ἰδέας τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ἐπέφερε κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐπιτυχίαν του, ὡς τὸ ὁμολογοῦν ὅλοι οἱ γνωρίζοντες καὶ φιλαλήθεις, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος του ἐν τῇ πράξει εἰς διάφορα σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν εἶναι γνωστὴ καὶ πολλοὶ ἀντελήφθησαν ὀφθαλμοφανῶς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας του, ἐργασίας ἐπιμόνου. ἡ ὁποία ἐπάλαυε διαρκῶς πρὸς δύο μεγάλους ἐχθρούς, τὸν φθόνον καὶ τὰς προλήψεις τοῦ τόπου μας.

Ἀλλὰ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα Χρυσάφης klingt nicht hoch, δὲν εἶναι μεγαλόφωνον, ὡς ἐν ξένον ἐλκυστικόν, ἂν καὶ δυσπρόφερτον ὄνομα εἰς berg ἢ -ing, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ μόνου εἰς τὴν συνειδήσιν μας ὑψώνεται ἐν ἔργον.

Καὶ ἂν μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς δωρεᾶς τῶν φιλοπροόδων ἐκείνων ἀνδρῶν ἐφέρετο ὡς ὄνομα ὁργανισμοῦ τῆς Σχολῆς ἐν ἑλληνικῶν, πολλοί, οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων, θὰ ἔλεγον: — Ἄ! δὲν θὰ γίγῃ τίποτε! Ῥωμαϊκά πράγματα! ἀναφωνήσεις, ἡ ὁποία ἐξαλείφει τὸν ἑλληνισμόν ἀπὸ τοῦ χάρτου τῆς Γῆς.

Καὶ ὅχι μόνον ὁ ἀνεγνωρισμένος ὁργανισμὸς τῆς Γυμναστικῆς αὐτῆς Σχολῆς ὑπῆρχεν ἐν Ἑλλάδι, Ἕλληνας καὶ ἑλληνικώτατος, ὅσον καὶ Σουηδὸς μαζὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ βοηθοὶ του.

Ἐχομεν γυμναστάς καὶ ἐμπείρους καὶ φιλοτίμους καὶ ἱκανοὺς ἐποπιδάσαν καὶ αὐτοὶ ἐπιτυχῶς, εἰργασθῶσαν καλῶς, ἔδειξαν ἀποτελέσματα ἀξιόλογα. Ἦ μεγαλειτέρα ἀρετὴ τῶν εἶναι ὅτι ἀνεγνώρισαν τὸν κ. Χρυσάφην ὡς πρῶτον ἐν τοῖς ἴσοις συνάδελφον. Ἀρετὴ πολὺ μεγάλη διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἦκούσαμεν καὶ ἀπὸ τὸν κ. Μπάλλ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς ξένους, ἴσως δὲ καὶ ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ Διάδοχος καὶ τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀγῶνων, ἤκουσαν τοὺς ξένους αὐτοὺς νὰ λέγουν διὰ τὸν κ. Χρυσάφην, προκειμένου περὶ τοῦ ἀναμορφωτοῦ τῆς Γυμναστικῆς ἐν Ἑλλάδι:

— Voilà votre homme!

Δὲν ἀρκεῖ τουλάχιστον ἡ κρίσις αὐτὴ διὰ νὰ μετακληθῇ ὁ Ἕλληνας εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον τὸν ἀπαιτεῖ;

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἀρκεῖ

Α. Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΟΛΙΣ ἔληξαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἐστράφη πρὸς τὴν Βουλὴν ἥτις ἠνοῖξε τὰς πύλας τῆς διὰ τὰς ἐξελέξεις τῶν ἐκλογῶν. Εὐχάριστον σημεῖον ὁ λαὸς νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ παρακολουθῇ τὰς ἐργασίας τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος. Ἀλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ εἶνε εἰλικρινές; Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Ὅχι διότι λείπει ὁ πατριωτικὸς πόθος, ἀλλὰ διότι αἱ περιστά-

σεις μᾶς ἐδημιούργησαν ἓνα δυσάρεστον περιβάλλον διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὁποῖου εὐθύνονται οἱ ἔστοι καὶ πόρρωθεν ἀναμιννόμενοι εἰς τὴν πολιτικὴν. Τὸ κακόν, θὰ εἴπετε, εἶνε παλαιόν. Δύναται νὰ εἰπῇ ὅχι; Ἀλλὰ ποῖος εἰσάσθη νὰ στρέψῃ τὰς φιλοδοξίας τῶν νεοελλήνων πέραν τοῦ προϋπολογισμοῦ; Ἄς μὴ τὰ ἀναμασῶμεν. Κανείς.

Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ μεγαλειότερος σκόπελος διὰ τὴν βελτιώσιν μας ὡς κράτους καὶ διὰ τὴν πρόδόν μας ὡς ἔθνους. Διότι πῶς εἶνε δυνατὴ ἡ ποθητὴ αὐτὴ βελτιώσις ὅταν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ δὲν ἐργάζονται νὰ τὸν προπαρασκευάσουν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν γενικῶν καὶ ὅχι τῶν τοπικῶν ζητημάτων; Δυστυχῶς τὰ γενικά αὐτὰ συμφέροντα καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν τὰ ἐννοοῦν. Ἦ ἂν τὰ ἐννοοῦν δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν νὰ τὰ θέσουν ὑπεράνω τῶν ἰδικῶν τῶν, μὲ κίνδυνον τῆς δημοτικότητός των. Καὶ ὅμως τὸ ἔθνος μας εἰς τὴν κατάστασιν τὴν ὁποίαν διατελεῖ, πανταχόθεν πολεμούμενον καὶ καταδιωκόμενον, δὲν ἔχει ἀνάγκην πρακτικῶν ἐκλογικῶν ἀλλ' ἀληθινῶν πολιτευτῶν τῶν ὁποίων τὸ μόνον ἰδανικόν νὰ εἶνε ἡ ὑψ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐθνικὴ πρόοδος.

Αὐτὴν τὴν πρόδον τῆς ἐπισήμου πολιτείας δὲν τὴν βλέπομεν καὶ οὔτε θὰ τὴν ἴδωμεν ἀκόμη ἐφ' ὅσον οἱ Βουλευταὶ κατέρχονται εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ διανιμίουν τὰ λάφυρα τῆς ἐξουσίας. Αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη σκέψις τῶν ἡ πραγματικὴ καὶ ἡ πρώτη. Ἄν μείνῃ καιρὸς, ἴσως σκεφθῶν καὶ διὰ τίποτε ἄλλο οὐσιαστικώτερον. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως αὐτὸς ὁ καιρὸς δὲν τοὺς μένει. Διότι τοὺς ἔλειψεν ἡ πολιτικὴ μορφώσις, καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν ἔδωκαν ὑποσχέσεις ἀναστατώσεως τοῦ Κράτους. Ἀπὸ τοὺς φίλους των καὶ τοὺς ἐκλογεῖς τῶν ἐξήτησαν ψήφους μόνον δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν. Δὲν εἶπον εἰς τὸν λαὸν καθαρὰ καὶ ἔσπερα ὅτι θὰ μεριμνήσουν διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων του καὶ ἀντὶ ἀπολύσεως καὶ διορισμῶν θὰ ἐργασθῶν δι' ἱδρυσιν βιβλιοθηκῶν καὶ δι' ἄλλου εἵδους καλλιτεχνικὰ ἔργα συντελοῦντα εἰς τὴν ἀληθινὴν μόρφωσιν του. Ὅχι, τοιαύτην γλῶσσαν δὲν ἔμαθον νὰ ὀμιλοῦν ἀκόμη οἱ Ἕλληνες πολιτευόμενοι. Ἀλλὰ τοὺς ἐπιθύρουν εἰς τὸ αὐτὸ ὅτι γινόμενοι Βουλευταὶ θὰ καταλύσουν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν διοίκησιν διὰ τοὺς φίλους των καὶ ὡς ἓνα λουκουμάκι Συριανὸν θὰ φάγουν χάριν αὐτῶν, ἂν δυνήθουν, ὀλόκληρον τὸν προϋπολογισμόν. Καὶ ἔγιναν ὑπὸ τοιούτους ὁρους νομοθετοῦν διὰ νὰ φέρουν εἰς τῆς τσέπης των ὁμαθὸν σημειώσεων καὶ σχεδιαγράμματα, ὅπως οἱ μεγάλοι στρατηγοί, τῶν ὁρμητικῶν τὰ ὁποῖα θὰ διανεμηθῶν.

Τοιαῦτα σχεδιαγράμματα εἶδα πολλὰ εἰς πολλοὺς φίλους μου νομοθετάς. Διὰ νὰ οἰκτεροῦν δὴδεν τὴν κατάστασιν, τὰ ἐδείκνυν μετὰ τῆς μεγαλειότητος κυνικότητος, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ὅτι αὐτοὶ εἶνε οἱ πρωτοῦργοι τῆς καταστάσεως ταύτης. Καὶ ἐλυπήθη ὅπως λυπεῖται ὀλόκληρος ὁ λαὸς ὅστις δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν προϋπολογισμόν καὶ ἐνθυμήθη ἐνὸς Γάλλου βουλευτοῦ τὰ γράμματα τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του καὶ διὰ τῶν ὁποίων τὸν παρεκάλουν ὅχι νὰ σπαγῇ ὁ Νομάρχης, νὰ τσακισθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ εἰρηνοδίκης, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ γίγῃ μέριμνα καὶ ἱδρυθῇ καὶ εἰς τὸν τόπον τῶν μουσεῖον τι ἡ δημοσία βιβλιοθήκη διὰ νὰ δύνανται ὁ λαὸς νὰ μελετᾷ εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Καὶ ὁ Γάλλος βουλευτὴς ἔτρεχε νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸν τὸν εὐγενὴ πόθον τῶν συμπολιτῶν του, ἐνῶ οἱ ἰδιοὶ μας τρέχουν νὰ πραγματοποιήσουν τὰς ἀγενεστέρας καὶ ἂν θέλετε τὰς πλέον ἀντεθνικὰς ἐπιθυμίας τῶν φίλων των.

Ὅταν αἱ συνθήκαι αὐταὶ ἐκλείνουν, διὰ μεθοδικῆς μερίμνης Κυβερνητικῆς, ἡ πρόοδος τότε ἀρχίζει.

ΚΗΦΙΣΣΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Αἱ ἐπιδόσεις τῶν περισσοτέρων ἀγωνισμάτων, ὑστέρησαν ἱκανῶς τῶν ἐν Παρίσις καὶ Ἀγίῳ Λουδοβίῳ Ὀλυμπιακῶν, ὑπερβᾶσαι μόνον τοὺς πρὸ δεκαετίας πρώτους ἐν Ἀθῆναις Ὀλυμπιακοῦς ἀγῶνας Αἱ μόναι ἐπιδόσεις, αἵτινες ὑπερέβησαν τὰς μέχρι τοῦδε εἶνε ἡ τῆς ἐλευθέρας διασπορίας — τῆς Ἑλληνικῆς τῶ πρώτων ἐκτελουμένης — τοῦ Μαραθωνίου δρόμου καί τοις ἀχάριστοις ἀγωνιστικῶν τῶν βαρῶν. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὴν υπερβολικὴν θερμοκρασίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς τὸ μαλακὸν τοῦ στῖβου, καὶ διὰ τὰς ἀποτόμους αὐτοῦ χαμπάς, εἰς τὰς ὁποίας τόσοι διαπληκτισμοὶ συνέβησαν, εἰς οὓς μάλιστα ἀποδίδεται καὶ ἡ ἥττα τοῦ πρωταθλήτου Αὐστραλοῦ κ. Μπάρχερ. Καὶ μολοῦντο οὗτος διεμαρτυρήθη, κατὰ τὰ κανονισμένα, ἐν τούτοις ὁ δρόμος δὲν ἠκυρώθη.

Τὸ ἀγώνισμα τῆς σφαίροβολίας ὑστέρησε κατὰ δύο καὶ ἕμισι μέτρα, τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, καθότι τρεῖς πρωταθληταὶ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο δὲν προσήλθον. Ὁ νικητὴς κ. Σέρνιαν ἦτο τέταρτος εἰς τὴν σφαίροβολίαν εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου.

Εἰς τὸ ἅλμα ἐπὶ κοντῷ ὁ γάλλος πρωταθλητὴς κ. Κοντὲ ὑστέρησε 0,20 τῆς ἐπιδόσεώς του, ὑστερήσας καὶ κατὰ τὴν νικητοῦ τοῦ Ἀγίου Λουδοβίκου Νίβρικ. Τοῦτο ἀπέδωσε ὁ νικητὴς εἰς τὸ διάφορον τοῦ ἐδάφους. Ὁ Νίβρικ εἶχε ὑπερῆλθ' ἀπάσας τὰς μέχρ' οὗτοδε ἐπιδόσεις εἰς τοὺς περυσινοὺς ἀγῶνας τῆς Γαλλίας. Ἡ ἐπίδοσις τοῦ ἁλματος ἁπλοῦ μετὰ φορᾶς καὶ ἀνευ ἥτο μεταξὺ τῶν ἀρίστων, ἥ δὲ τοῦ ἁλματος εἰς ὕψος μετὰ φορᾶς μετριωτάτη καὶ μόνον εἰς ἀγῶνας γυμναστικῶν συλλόγων ἱκανοποιητικὴ διὰ τὸ μέλλον τοῦ ὄχι καὶ τόσο, ἐκ τῆς ἡλικίας του, ἐλπιδοφόρου νικητοῦ.

Ἡ ἀποτυχία τῶν Ἑλλήνων δρομέων εἰς ὅλα τὰ ἀγώνισματα τοῦ δρόμου, ἀποδοτέα εἰς τὴν κακὴν ἀντίληψιν αὐτῶν, ὅτι διὴνεν ὁ δρόμος δὲν ἔχει ἀνάγκην ἰδιαζούσης προπονήσεως, ὥς φυσικὸν ἀγώνισμα. Ἀγνοοῦν ὅτι ἡ προπόνησις τοῦ ἀγωνίσματος τούτου εἶνε ἡ λεπτότερα καὶ μαθηματικωτέρα, οὕτως εἰπεῖν, πάντων τῶν ἀγωνισμάτων.

Ἄς ἐλπίσωμεν νὰ ἀναπληρώσωμεν τὰς ἐλλείψεις
μας κατὰ τὴν μεσολαβοῦσαν τετραετίαν.

П. К. Х.

Ο κ. Σάβας ἑξακολουθεῖ δίδων εἰς τὸν Ἑλληνισμό
τῶν Παρισίων εἰδήσεις περὶ τῆς κυρίας Σενιέ.
μητρὸς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Γράφει: «Πατριωτικῆς
θερμῆ, ἑλληνομαθῆς. ἡ κυρία Σενιέ ἦτο ἡ εὐγενέ-
στερα τῶν Ἑλληνίδων. Ἡ ἐπίδρασις τὴν ὁλοκλήρ ἡσχη-
σεν ὡς Ἑλληνίς ἐπὶ τοῦ συζύγου της, τῶν υἱῶν της,
τῶν φίλων της, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἀκομῆς, εἰς ἀξιοση-
μείωτος. . . Ἑλληνὶς τοῦ πνεύματος καὶ τὴν καρδίαν, μὲ
στερεὰν ἑλληνικὴν μόρφωσιν, ἐγνώριζε κατὰ βάθος —
αἱ σύγχρονοι μαρτυροῦν τὸ ἐπιβεβαίουν καὶ αἱ ἐπιστο-
λαὶ της τοῖς φανεροῦν — τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνισμόν,
τὸν μεσαιωνικόν, καὶ τὸν σύγχρονον, τοὺς ὁποίους συν-
εῳώνει, καθὼς ἡ κυρία Σενιέ φαίνεται νὰ ἐσκεπτετο
πολύ σωστὰ, ἓνα νῆμα ἀδιάκοπον παραδόσεων, ἡθῶν
καὶ γλώσσης κοινῶν.

Ὁ ἄνδρας τῆς εἶχε μάθει τὰ νεοελληνικά· εἶχε προ-
πάντων μάθει ν' ἀγαπᾷ τοὺς Ἕλληνας τοὺς σημερι-
νοὺς καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται δι' αὐτούς.

Εἰς μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν κόρην του ὁ κ. Σενιέ ἀποκαλεῖ τὴν γυναῖκα του δημαγωγόν. Διότι ἡ κυρία Σενιέ δὲν ἐνδιαφέρετο μόνον διὰ τὰ γράμματα, τὴν ἐνδιαφέρει καὶ ἡ πολιτικὴ, πάρα πολὺ μάλιστα.

Ὁ κ. Σενιέ παρουσιάζεται μᾶλλον διπλωμάτης καὶ

συντηρητικός ἐνῶ ἡ σύζυγός του ἀποκαλύπτεται lib-
re-penseuse καὶ δημοκρατική. Συνθέτει μάλιστα
ἐξαφορμῆς τῆς ἐκπατρείας τοῦ Βοναπάρτου εἰς τὴν
Αἴγυπτον, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Ἑλλη-
νικὴ λεγεών, τὸν ἐπαναστατικὸν ἐκείνουν ὕμνον, τὸν
ὁποῖον αἱ σύγχρονοι ἐφημερίδες ὠνόμασαν «Ἑλλη-
νικὴν Μασσαλιῶτιδα καὶ ἀπὸ τὸν ποῖον ἐνεπνεύσθη-
σαν ὁ Μαρτελάος καὶ ὁ Σολωμός. Ὁ ὕμνος αὐτὸς
ἔχει διασωθῇ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Μηνᾶ Μηνωί-
δου».

Ὁ κ. Σάθας θεωρεῖ τὴν κυρίαν Σενιέ συγγραφέα τοῦ « Σαλπίσματος » τὸ ὁποῖον κακῶς ἀποδίδεται εἰς τὸν Κοραῆν, ὡς ὁ κ. Σάθας πιστεύει.

ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝ εἰς τὴν « Νέαν Σιών τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἄρθρον ἐπιγραφόμενον « ὁ Πάπας καὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς »:

Εἶνε γνωστόν ὅτι ὁ μακαρίτης Πάπας τῆς παλαιᾶς Ῥώμης Λέων XIII ὅσον οὐδεὶς ἕτερος εἰργάσθη πρὸς προσηλυτισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ ἐνεργείᾳ αὐτοῦ ταύτῃ ἔβαινε μετὰ πολλῆς προσοχῆς, τῆς ὁποίας τεκμήριον παρῆεν ἐκφραζόμενος μετὰ σεβασμοῦ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ Ἐκκλησιῶν, μὴ ἀπαιτῶν νὰ ὑποταχθῶσιν ἀνεῦ ὅρων, σεβόμενος τὴν ἡθὴ καὶ ἔθμια αὐτῶν, τὴν λειτουργίαν καὶ τὰς παραδόσεις, ἀξιῶν κυρίως τὴν παραδοχὴν μόνον τοῦ παπικοῦ πρωτείου. Ἀφοῦτο ὅμως ἀνήλθε τὸν παπικὸν θρόνον ὁ νῦν Πάπας Πίος X αἰ ἐκκλησιαστικῆς Ἐκκλησίας ὑφίστανται μνηρίους προσηλυτισμοὺς ἀπὸ μέρους τῆς Ῥώμης. Λατῖνοι μοναχοὶ ἐγκαθιδρυμένοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναφανδὸν ὑβρίζουσι τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἐκκλησίας, μάλιστα δὲ οἱ Assomptionnistes ἔχοντες τὸ κέντρον αὐτῶν ἐν Χαλκηδόνι καὶ δίκην κατασκοπῶν παρακολουθοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἡκούσθη παρ' αὐτῶν οὐδεμία ἀόριμη καλὴ λέξις περὶ αὐτῆς, μόνον χλευασμοὶ καὶ ὕβρεις πληροῦσι τὰς στήλας τῶν περιοδικῶν καὶ συγγραμμάτων αὐτῶν κατὰ τὴς Ἀγιοτατίας ἡμῶν Ἐκκλησίας... Ὁ Πάπας Πίος δὲν ἀγαπᾷ τοὺς λογίους καὶ τὰς ἐπιστήμας, καὶ παρουσιάζει ὅλους ἀπότομον ἀντίθεσιν πρὸς τὸν σεβαστὸν μακαρίτην Πάπαν Λέοντα.

ΕΙΣ τὸ ὕψον περιοδικὸν δημοσιεύεται μελέτη περὶ τοῦ φιλοσόφου Φρειδερίκου Νίτσε ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Χριστοδουλίου. Ἐπιφυλασσόμεθα ὅταν ἡ μελέτη δημοσιευθῇ δόκιμος εἰς τὸν ἀνθρώπινον χαρακτηρηστικὰ τῆς ἀποσπάσματος εἰς τοὺς ἀγνώστους μας Μετὰ τὴν μελέτην τὸ κ. Νιρβάνα εἰς τὸ περιοδικὸν ἡ « Τέχνη » καὶ τὴν ἐν εἰδῇ σημειώματος μελέτην τοῦ μακαρίτου Καμπύση εἰς « Τὸ περιοδικὸν μας » εἶνε ἡ τρίτη μελέτη δημοσιευομένη Ἑλληνιστῶν. Τὰ « Παναθήναια » μὴ ἀσχοληθέντα ἀκόμη εἰδικῶς περὶ τοῦ φιλοσόφου ἐπιφυλάσσονται εἰς προσεχεῖς φύλλον νὰ δημοσιεύσουν ἑκτενὴ μελέτην περὶ αὐτοῦ.

ΑΠΟ ἓνα ἐσχάτως ἐκδοθὲν ἀγγλικὸν βιβλίον μα-
 θάνομεν ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Ὑσάκρ
 ἦτον ὁ ἀνάδοχος τοῦ Ὑσάκρ Οὐάϊλδ.
 Φαίνεται ὅτι ὁ βασιλεὺς Ὑσάκρ, τότε ἀκόμη δούξ
 τοῦ Oestergoetland ἐγγύρισε τοὺς γονεῖς τοῦ Ὑσάκρ
 Οὐάϊλδ ταξιδυνόντας εἰς τὴν Σουηδίαν.
 Ὁ μέλλων βασιλεὺς ἔκαμε τόσῃν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς
 κυρίας Οὐάϊλδ, ποῦ τὸ παιδί ποῦ ἐγέννησε κατόπιν,
 τοῦ ὁμοιάζε καταπληκτικά. Τοῦτο ἔκαμε τὴν κυρίαν
 Οὐάϊλδ νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως εἰς τὸ παιδί.
 Της ἄλλως τε εἰς ἓνα νεανικόν τὸν πορτραῖτο ὁ βα-
 σιλεὺς εἶνε τελεία ἀναπαράστασις τοῦ ἀγγλοῦ συγγρα-
 φέως.

ΕΝΑΣ ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους συγχρόνους ζωγράφους τῆς Γαλλίας ὁ Εὐγένιος Καρριερ ἀπέθανεν ἐσχάτως. Ὁ καλλιτεχνικὸς κόσμος τοῦ ἔκαμε μεγαλοπρεπὴ κηδεῖαν, καὶ οἱ κ. Γαβριηλ Σεάν, Ρόλ, Φ. Ζουρνταίν, ὁ κριτικὸς κ. Κάρολος Μορίς, ὁ γλύπτης Αὐγουστὸς Ροντέν ἐγκωμίασαν ἐπὶ τοῦ φερέτρου τὸν Καρριερ.

Ἐπὶ τοῦ μνημείου του θὰ γραφῇ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ Καρριέρ εἶπε, ἐγκωμιάζων τὸν ἀποθανόντα ζωγράφον Φαντὲν Λατούρ :

«Εὐτυχεῖς οἱ ἐτοιμαζόμενοι ἐνδόξως διὰ τὸν θά-
νατον».

EIΣ τὴν Fortnightly Review ἐδημοσιεύθη πρὸ καιροῦ ἀνέκδοτον ποίημα τοῦ Edgar Poe. Τὸ ποίημα εἶνε ἀπὸ τὰ καλλιτέρα τοῦ ἑξωτικου ποιητοῦ καὶ διηγματογράφου, τὸν οὔποιον οἱ μὴ ἀγγλομαθεῖς καὶ διήλυνες γνωρίζουν ἀπὸ τὰς μεταφράσεως—ἀριστου-
Έλληνας γινώσκουσιν αὐτὸ Μπενελαΐρη καὶ τὸν Στε-
γνιατικάς άλλος τε — τοῦ Μπιανταλάρι καὶ τοῦ Σε-
γάρον Μαλλάριαι. Τὸ ποίημα ἐπιγράρεται Λέοναίνιε.
Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας παρεχόμενον ἔδω πεζὴν
μετάφρασιν, τοσοῦτω μάλλον καθ' ὅσον δι' ἑνός γαλι-
λικού περιοδικοῦ τὸ ποίημα ἕγενει πάλιν ζήτημα τῆς
ὑμέρας.

« Λεονανί εἶνε τὸ ὄνομα ποῦ οἱ ἄγγελοι τῆς ἔδω-
καν — κ' ἔπῃραν τὸ φῶς γελαστῶν ἄστρον καὶ τὴν
ἔπλασαν, φαίδραν καὶ ἀνοικτοκαρδῆν. — Ἐκαμαν τὰ
μαλλία τῆς ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ μεσάνυκτα καὶ τὰ μάτια
τῆς ἀπὸ τὸ λιπόθυμον — σεληνόφως, καὶ μοῦ τὴν ἔφε-
ραν εἰς μίαν βραδίαν ἑξαρετικὴν. — Εἰς μίαν ἑξα-
ρετικὴν νύκτα θέρους οταν ἡ καρδιά μου εἰς τὴν
ὁποίαν εἶχεν εἰσδύσει ἡ ἀνία — ἄνθισε διὰ νὰ δεχθῇ
τὴν ἔρχομένην, ὅπως ἕνα τριαντάφυλλον εἰς τὸν και-
ρὸν του. — Καθετὶ ποῦ μ' ἐπέσει, τὸ ἀπέβαλα διὰ
τὴν χαρὰν τοῦ μ' ἐδόσπευ. — Ψεύτικη χαρὰ ποῦ μ'
εἰς τὸν βραχίονας τῆς καταδίκης μου.

ἔρχεσθαι εἰς τὴν πόλιν μου καὶ ἐκκεῖθεν ἄρξασθαι τοῦ βασιλείου μου· ἀλλ' ἀκούσα, βάλλοντας τὸ αὐτὶ μου, τὸν ψίθυρον τοῦτον· Τὰ τραγουδία ποῦ τραγουδοῦν — ἐδῶ γιὰ νὰ εἶνε γιὰ νὰ σὰς προξενούν λυπήν, οἱ ἱστορίες καὶ τὰς πλανοῦν, — ἔτσι ἡ Λεοναινὶ φεύγει ἐφόσον ἡ ἀγάπη της εἶνε νέα.» — Ὁ Θεὸς ἐγέλασε καὶ τὸ πρῶτόν της εἶπε νέα. «— Ὅ Θεὸς ἐγέλασε καὶ τὸ πρῶτόν της εἶπε νέα.» — Ὁ Θεὸς ἐγέλασε καὶ τὸ πρῶτόν της εἶπε νέα. «— Ὅ Θεὸς ἐγέλασε καὶ τὸ πρῶτόν της εἶπε νέα.»

Κάθε καρδιά ἐκτός ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου ἦτον ὥσαν συγκλημένη ἀπὸ ζωὴν προσευχῆς — ἐνῷ ἡ Λεοναινὶ στεναχωρετο ἀπὸ ἐμὲ πάν ὅσοι ἀντιτραυμαῖνοι οἱ στίχοι αὐ-

Τὸ χαρτί όπου ἦσαν ἀποθηκευμένα
τοὶ μὲ τὰ ἀρχικά Ε. Α. Π. ἐστάλη ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν
εἰς τὸν ἄγγλον φυσιολόγον Α. R. Wallace ἀπὸ τὸν
ἀδελφόν του. Εἰκάζεται ὅτι τὸ ποίημα ἐγράφη ἀπὸ
τὸν Πόε εἰς τὰ 1849.

ΕΙΣ τὴν «Nuova Rassegna» τῆς Φλωρεντίας προσ-
 ἐτέθη ἀπὸ τινος ἰδιαιτέρα θέσις καὶ διὰ τὴν νεο-
 ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Ὁ καθηγητὴς κ. Pio Ciuti
 ἐλληνικὴν ἱελλὰδος δημοσιεύει περὶ τῆς συγχρόνου
 φιλοσφῆς τῆς μελέτης ἀξιοσημειωτῶν. Ἦρά-
 νεοελληνικῆς γλῶσσας εἰς τὸν ἄξιον παρατη-
 ρεῖ. «Ἡ νέα ἑλληνικὴ οὐδαιστικὴ διαφορὰ ἀπὸ
 ρητῆν δὲν παρουσιάζει οὐδαιστικὴν διαφορὰν ἀπὸ
 τὴν ἀρχαίαν ἢ κόρη ἀντιγράφει τελείως ἐν ἐαυτῇ
 τὴν μητέρα της. Ἐχασε μὲ τὸν καιρὸν τοὺς δυνικῶν
 τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων. Ἐκάνονισε τὴν κλί-
 τῶν πολλῶν ἀνωμάτων, καὶ πολλῶν ὀνομάτων ἑτροπο-
 ποιῆσε τὴν ὀνομαστικὴν παρ: ὁ πατέρας ἢ θυγατέρα,
 ἢ γυναῖκα, τὸ πόδι. Ἀπὸ τὰ οὐδέτερα ἀπέκοψε τὸ τε-
 λικὸν ον: τὸ παιδί. Ἀπέβαλε τὰς κτητικὰς ἀντωνυ-
 μίας. . . Καὶ τὸ χειρότερον ἔχασε τὸν ὥραιον μονολε-
 κτικὸν μέλλοντα».

Ὡς πρὸς τὰς Ἰταλικὰς λέξεις που ἀναφέρει ὑπάρ-

χοῦσας εἰς τὴν γλῶσσαν μας ὁμολογοῦμεν ὅτι τὰς πε-
ρισσότερας ἐξ αὐτῶν ἀπέβαλεν ἐντελῶς ἡ γλῶσσα μας.
Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ: πόρτα, βιολέττα, ντουζίνα, καρέκλα,
κάσσο, ἀμφιβάλλω ἂν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Πατρινοί, οἱ
Ἕλληνες τῶν μεγάλων κέντρων γνωρίζουν ἄλλα ἰτα-
λικά ὀνόματα. Ἰσως εἰς τὴν Ἐπάντησον· ἄλλα x· ἐκεῖ
ἡ χρῆσις τῆς μειοιταλιζούσης ἔχει περιορισθῇ. Ὁ x.
Ciuti ἀναφέρει τὰ ῥήματα «caparrare, costare in-
catratrammare». Ἀλλὰ ποῖος Ἕλλην μὴ Ἱταλομαθῆς
τὰ ἐννοεῖ:

Ὁ κ. Σίτσι ἐξαίρει τὴν ἀρμονικότητα τῆς νεοελληνικῆς. Παραβάλλει τὴν προφορὰν τῆς πρὸς τὴν γλυκεῖαν Τοσκανικὴν προφορὰν. Ὁμιλεῖ περὶ τῆς γλώσσης μας ὡς γνωστῆς καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν καὶ τοῦτο εἶνε ἀληθέςτατον.

Ὅμιλετ' ἔπειτα περὶ ἀνάγκης δημοιοργίας Ἀκαδημίας εἰς τὰς Ἀθήνας. . . Ἄλλ' ἂν μᾶς ἤξευρεν ὁ εὐγενής Ἰταλὸς δὲν θά τὸ ἤρχετο. Ἡ γλῶσσα μας δὲν θά κανονισθῇ ἀπὸ Ἀκαδημίας ὅπως οὔτε ἡ Ἰταλική.

ΕΙΣ τὸ ἴδιον περιοδικὸν γίνεται λόγος περὶ τῶν Παναθηναίων καὶ περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ δυν ἄσματος τῆς Κολάσεως εἰς τὰ « Παναθήναια » ἀπὸ τὸν κ. Γ. Ζουφρέν. Ὁ γράφων ἔχει ἀντιρροήσεις ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ στίχου « galleoto fu il libro e chi lo scrisse » τὸν ὁποῖον ὁ κ. Ζουφρές ἀπέδωκε διὰ τοῦ « ὁ πειρασμός μας ἦτανε τὸ πλάνο αὐτὸ βιβλίον ». Ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἀρχῆν τοῦ στίχου « τὴν εἰσοδο φυλάει . . . » Μνημονεύονται καὶ αἱ σπουδαὶ τοῦ κ. Μαρίνου Σιγγούρου εἰς τὸ ἴδιον περιοδικόν.

Ὁ κ. C. Rabizzani ἐξακολουθεῖ τὴν περὶ τοῦ Ἰακώ-
βου Λεοπάρδου ἀφορογραφίαν του. Ὁμιλεῖ διὰ τὴν κακὴν
κατανόησιν τῆς Λεοπαρδικῆς ποιήσεως ἀπὸ τοὺς Γάλ-
λους, τὸν Ἀλφρέδον Μυσσέ λ χ καὶ τὴν ἀδικον κα-
ταδίκην του ποιητοῦ τῆς «Ginestra» ἀπὸ τὸν Bar-
bey d'Aureville. Ὁ Sainte-Beuve εἶνε ἐκείνος ποῦ
ἔβαλε τὸν Λεοπαρδὸν εἰς τὴν ἀρμόζουσαν θεῖον.

Ο κ. Rabizzani παραθέτει βιβλιογραφία του Δεσπάρδη, των έργων του μεταφρασμένων εις ὅλας τὰς γλώσσας καὶ τὸν σπουδῶν περὶ τοῦ ἔργου του. Ἑλληνικὴν δὲν ἀναφέρει καμμίαν μετάφρασιν. Διότι ἐκτός ὀλίγων σελίδων ποῦ ἐφάνησαν καὶ ἄλλων ποῦ θὰ φανῶν ἄρῳστερα εἰς τὰ «Παναθηναῖα» καὶ τὰ «Ἡλύσια» τίποτε ἄλλο δὲν ἔχομεν κάμει εἰς τὴν γλώσσαν μας διὰ τὸν πεζογράφον τὸν Operette morali τὸν μέγαν Ἑλληνιστὴν, τὸν Τσιτάνο τοῦ Ἰταλικοῦ στίχου, τὸν ὁποῖον ὁ Καρδούτσι ἀνεκλήρυνε τὸν μεγαλειότερον μετὰ τὸν Δάντην ποιητὴν.

Ο κ. Σéré de Rivières ὁμιλῶν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ γάμου εἰς ἓνα γαλλικὸν περιοδικὸν γράφει :

« Θὰ ἔπρεπε καθεὶς νὰ δύναται νὰ ἐρχεται εἰς γάμον κοινωνίαν τὸσον εὐκολὰ ὅσον καὶ νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κοινωνίαν αὐτήν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ ἤθελα ὁ γάμος νὰ εἴη ἀπλουστερός, χωρὶς δημοσιεύσεις, χωρὶς συγκαταθέσεις γονέων καὶ τὰ λοιπὰ ὅταν οἱ μελλόνυμφοι εὐρίσκονται εἰς νόμιμον ἡλικίαν ».

ΜΙΑ γαλλικὴ ἐφημερὶς — τὸ *Matin* — ἐδημοσίευσεν
ἐσχάτως περιέργον ἄρθρον. Ἀρθρογράφος ὁ κ.
Gustave Téry.

Πρόσκεινται περὶ ἑνὸς μυθιστορήματος le Capitaine
τὸ ὁποῖον ἀρχίζει νὰ δημοσιεύεται εἰς τὸ Matin ὡς
ἐπιφυλλίς.

Ὁ κ. Τέγγ ἐξήγησε τὴν γνώμην τοῦ Ἀνατὸλ Φράνς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ γεγονότος.

Καὶ ὁ γάλλος εἰρωνιστὴς ἀπεκρίθη :

Ἰξεύρω καλὰ ὅτι ἐμεῖς οἱ φιλόλογοι ἀρεσκόμεθα

νά παραφουσκώνομεν τὴν σημασίαν τῶν φιλολογικῶν γεγονότων. Οἱ ἀνθρωποὶ τῶν γραμμάτων ὑποθέτουν ὅτι τὰ ἔργα τῶν ἀριθμοῦνται μετὰ τῶν « παραγόντων τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως », ὅπως λέγουν οἱ φιλόσοφοι ἀλλ' ἴσως τὰ γραφίματά τῶν δὲν ἔχουν ἐπίδρασιν περισσοτέραν ἐπὶ τῶν τυγῶν. τῆς ἀνθρωπότητος παρ' ὅσῃν τὰ πεθαμένα φύλλα τοῦ πέφτουν εἰς τὸ ποτάμι καὶ τὰ ὁποῖα δὲν διευθύνουν βέβαια τὸν ροὴν του.

ΕΙΣ τὴν «Europe politique et littéraire» δημοσιεύεται μελέτη περὶ τοῦ νῦν πατριάρχου Ἰωακείμ ΙΙ. Ἐν γένει, γράφουν, Ἰωακείμ ὁ τρίτος ἀπολαύει τοῦ βαυτετέρου σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ, τῆς πλέον εὐλαβοῦς ἀγάτης. Τὸ σπῖτι του εἶνε ἐντενκτικόν ὅλων τῶν εὐγενῶν ψυχῶν. τῶν διακεκριμένων πνευμάτων, τῶν λαϊκῶν ἐξοχοτήτων, τῶν ἐκκλησιαστικῶν πίσις τάξεως εἴτε τῆς ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, εἴτε τῶν ἄλλων δογμάτων. Καὶ εἶνε μία εὐτυχὴς φερά τῶν πραγμάτων ὅτε μετὰ 17 ἔτη ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐπ'ἀνέρχεται πάλιν ὁ τέλειος ἐρημίτης. Διὰ δευτέραν λοιπὸν φορὰν εἰς τὰς 25 Μαΐου 1901 ἐπ'ἀνέρχεται εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον δι' ὁμοθυμὸν ἐκλογῆς. Εἶνε 72 χρόνων. Εἶνε πάντοτε νέος τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς του παραμένει μοναδικόν.

ΕΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗ ἐσχάτως εἰς τὸν « Νέον ἐλεύθερον τύπον » τῆς Βιέννης ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ Ἑρρίκου Χάινε. Εὐρέθη εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Burgtheater τῆς Βιέννης, ἀπευθύνεται δὲ πρὸς τὸν Lambe φίλον του διευθυντὴν τοῦ ἐν λόγῳ θεάτρου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶνε τόσο περισσότερον χαρακτηριστικὴ καθόσον περιέχει θρησκευτικὴν, τρόπον τινὰ ἐξομολόγησιν τοῦ Χάινε. ἀκόμη μᾶς δίδει πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν σχέσεών του πρὸς διαφόρους του συγγενεῖς.

« Διὰ τὸ σὺ ἐμίλησω μὲ ὀλίγα λόγια, γράφει, παρήτησα τὸν θεὸν ἢ καλλίτερα τὴν θεότητα τοῦ Ἑγέλου καὶ τὴν ἀντικατέστησα μὲ τὸ δόγμα ἑνὸς πραγματικοῦ θεοῦ, πολὺ προσωπικοῦ, ποῦ ὑπάρχει ἔξω ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Τὸ δόγμα τοῦτο τὸ ἔχουν ἤδη ἐκθέσει οἱ παλαιοὶ μάγοι, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν νεοπλατωνικῶν ὁποσπασμάτων, μὲ πολὺ βάθος, καὶ ἀργότερα τὸ δόγμα τοῦτο ἐμφανίζεται εἰς τὰ μωσαϊκὰ δοκουμενὰ μ' ἕνα ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ μίαν εὐγλωττίαν ποῦ δὲν συναντᾷ κανεὶς ἀσφαλῶς εἰς τοὺς σημερινούς μας διαλεκτικούς. Ὁ Ἑγελος ἔπεσε εἰς τὴν ἐκτίμησίν μου καὶ ὁ γερο-Μωϋσῆς εἶνε « in floribus »

Κριτ.

ΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ — κ. Σ. Κ. Μ. Σικάγον. Μερικοὶ στίχοι καταστρέφουν τὴν ὁμορφίαν τοῦ ὅλου ποιήματος, τοῦ ὁποῦ ἢ παραδόσεις εἶναι τὸσον ἀπλή καὶ τὸσον ἑλληνική.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ὁ κ. Α. Σ. Ἀρβανιτοπούλος γράφει εἰς τὰς « Ἀθήνας περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς ἐν Σπάρτῃ. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἱεροῦ τῆς Ὁρθίας Ἀρτέμιδος ἀποτελεῖ σπουδαίαν ἀφειρητὴν διὰ τὴν

ἀνέρεσιν τῶν ἄλλων ναῶν, ἱερῶν καὶ οἰκοδομημάτων τῆς Σπάρτης.

Δύο Ἕλληνες τοῦ Καίρου ὁ κ. Ρόστοβιτς πρόεδρος τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς κοινότητος καὶ ὁ κ. Τσανακλῆς μεγαλέμπορος, ἀνέλαβον μὲ σπανίαν μεγαλοδορίαν νὰ ιδρύσουν εἰς τὰς Ἀθήνας Διδασκαλεῖον Γυμναστικῆς εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γίνωνται δεκτοὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν δύο Στρατιωτικῶν Σχολῶν. Ἐκτὸς τῆς σουηδικῆς γυμναστικῆς θὰ διδάσκωνται καὶ ἄλλα μαθήματα. Οἱ ἐξερχόμενοι τῆς Σχολῆς θὰ εἶναι οὕτω τέλειοι γυμνασταὶ καὶ παιδονόμοι ἵκανοὶ νὰ παρουσιάσουν τὸν στρατιώτην τέλειον ἄνδρα καὶ στρατιώτην.

Τιμὴ εἰς τοὺς δύο Ἕλληνας χορηγούς.

Ἡ δεξιὸς ὑπὸ τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Ι. Πεσματζίου εἰς τὸ « Ἀχταῖον » πρὸς τιμὴν τῶν ἀθλητῶν, ἀληθινὰ ἡγεμονική.

Ὁ κ. Παῦλος Γνευτὸς μᾶς ἔδωκε πρὸς δημοσίευσιν ὀλίγα δημοτικὰ τραγούδια τῆς Ρόδου.

Τὰ τραγούδια αὐτά, ὅπως μᾶς εἶπε ὁ κ. Γνευτὸς καὶ ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, εἶναι ἀνέκδοτα. Εἶναι τὸση ἡ σημασία τῶν, προστιθεμένων εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἑλληνικῆς δημοτικῆς μουσικῆς, ὥστε δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ τὴν ἐξάρωμεν ἰδιαίτως. Ἀρκοῦμεθα εἰς τὴν ἀναγγελίαν τῆς δημοσιεύσεώς τῶν, τὴν ὁποίαν ἀρχίζομεν σήμερον μὲ τὸν *Σαρακενόν*.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν θρησκευτικῶν τῆς Προσωσίας ἀπὸ τῆς ἐγκύκλιον εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν σεμιναρίων διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύει τὴν ἀγορὰν ἔργων τοῦ Ἰψεν διὰ τὰς μαθητικὰς βιβλιοθήκας. Τὸ ἴδιο καὶ διὰ τὸν Σούδερμαν καὶ διὰ τὸν Χάουπμαν καὶ διὰ τὸν ... Σίλλερ ἀκόμη.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Οἱ Γυμναστικοὶ ἀγῶνες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὑπὸ Ἀντ. Δ. Κεραμοπούλου. Σύνλογος πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων. Ἀθῆναι 1906, σχ. 16ον σελ. 143 λεπτά 0.40.

Πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ μεταξοσκωληκτοτρόφου ὑπὸ Προκοπίου Μ. Συμεωνίδου. Ἀθῆναι 1906 τυπογραφεῖον Κτενᾶ, σχ. 16ον σελ. 52 δρ. 1.

Ἡ πρωτόγονος ἀνοία ὑπὸ Μιλτ. Α. Οἰκονομάκη. Ἀθῆναι 1906 σχ. 16ον σελ. 57 δρ. 2.

Δογοδοσία τοῦ Δροκαίτειον Θεραπευτηρίου κατὰ τὸ ἔτος 1906 Ἀθῆναι 1906 τυπ. Βεργιανίτου ὁδὸς Ὁφθαλματρείου 5.

Δογοδοσία Νοσοκομείου « Ἀγία Σοφία » τοῦ ἔτους 1905. Ἀθῆναι 1906 τυπ. Π. Δ. Σακελλαρίου.

L'impulsionnisme et l'esthétique par Jean Libert. Paris 1906 éd. H. Daragon, 30 rue Duperé.

Chair d'amour par Ary - René d'Yvermont. Paris 1906 éd. H. Daragon.

